

HORVÁTH MIHÁLY GIMNÁZIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2011

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	3
1. HELYZETELEMZÉS	4
1.1. AZ ISKOLA RÖVID TÖRTÉNETE ALAPÍTÁSÁTÓL NAPJAINKIG	4
1.2. AZ ISKOLA SZEREPE A TELEPÜLÉS ÉLETÉBEN.....	5
2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	6
2.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	7
2.2. KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	10
2.3. KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK	16
2.4. A TANULÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG SEGÍTÉSÉNEK ELVEI	21
2.5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS PROGRAMJA ISKOLÁNKBAN	21
2.6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK TERÜLETEI ISKOLÁNKBAN.....	23
2.7. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK....	25
2.8. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	26
2.9. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÉT SEGÍTŐ PROGRAM	27
2.10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.....	31
2.11. A SZÜLŐ, A TANULÓ, AZ ISKOLAI ÉS KOLLÉGIUMI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI.....	31
2.12. HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.	
3. AZ ISKOLA KÉPZÉSI RENDJE	34
3.1. KÉPZÉSI SZAKASZOK	34
3.2. A TANULÓI JOGVISZONY LÉTESÍTÉSÉNEK FELTÉTELEI	35
4. HELYI TANTERV	36
4.1. A 2011 ELŐTT FELVETTEKRE VONATKOZÓ TANTERVI ÓRASZÁMOK.....	36
4.2. A 2011 UTÁN FELVETTEKRE VONATKOZÓ TANTERVI ÓRASZÁMOK	43
4.3. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK	48
4.4. AZ EGYES TANTÁRGYAK TANANYAGA ÉS KÖVETELMÉNYEI	50
4.5. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	103
4.6. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI	104
4.6.1. <i>Az írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai</i>	105
4.6.2. <i>Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei</i>	106
4.7. A MAGATARTÁS ÉS A SZORGALOM HELYI MINŐSÍTÉSI RENDSZERE	106
4.7.1. <i>A magatartás értékelése, minősítése</i>	107
4.7.2. <i>A szorgalom értékelése, minősítése</i>	107
4.8. A TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	108
4.9. A TANKÖNYV INGYENES IGÉNYBEVÉTELE BIZTOSÍTÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGE	109
4.10. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK	109

5.	A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	110
5.1.	MAGYAR NYELV	110
5.2.	IRODALOM	111
5.3.	ÉLŐ IDEGEN NYELV	111
5.4.	MATEMATIKA	112
5.5.	TÖRTÉNELEM	114
5.6.	TÁRSADALOMISMERET	116
5.7.	BIOLÓGIA	117
5.8.	FIZIKA	120
5.9.	KÉMIA	122
5.10.	FÖLDRAJZ.....	124
5.11.	ÉNEK-ZENE.....	126
5.12.	DRÁMA	127
5.13.	RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA.....	128
5.14.	MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET	128
5.15.	INFORMATIKA.....	129
6.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	131
6.1.	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJA	131
6.2.	TÖRVÉNYI HÁTTÉR, JOGSZABÁLYOK.....	132
6.3.	HELYZETKÉP, HELYZETELEMZÉS	133
6.4.	ISKOLAI HELYZETELEMZÉS	135
6.5.	AZ INTÉZMÉNYI NEVELÉS CÉLJAI	136
6.6.	MÓDSZEREK	137
6.7.	ERŐFORRÁSOK.....	140
6.8.	KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA	144
7.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	145
7.1.	TÁRGYI, INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEK	145
7.2.	SZAKMAI, SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	146
7.3.	PÉNZÜGYI FELTÉTELEK.....	146
8.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	147
9.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	148
10.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI.....	149

Előszó

Jelen dokumentum deklarálja a nevelésnek, a tanítás-tanulás folyamatának pedagógiai elveit, a működés feltételeit. A nevelőtestület által létrehozott és elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott szakmai alapidokumentum, mely átfogja iskolánk működésének minden területét. Összefoglalja rólunk az iskolahasználók számára fontos információkat, rögzíti a szakmai tartalmakat, a nevelés-oktatás folyamatát.

A hozzánk jelentkező és tanulmányaikat nálunk megkezdő általános iskolás diákok a négyosztályos vagy a hatosztályos gimnáziumi képzésben vehetnek részt. Kínálatunkban emelt szintű angol, francia, német nyelvi osztályok szerepelnek, a természettudományok iránt érdeklődők pedig megtalálják a biológia-kémia és matematika fakultációkat. A nyitott, kreatív egyéniségek az országos beiskolázású irodalmi-drámai osztályt választhatják.

Reményeink szerint továbbra is a régió népszerű, ismert és elismert iskolája maradunk. Olyan közoktatási intézmény, amelyben a tanulmányaikat megkezdő, és azt folytató gyermekek és szüleik elégedettek lesznek képzési színvonalunkkal, az általunk meghatározott iránnyal, amelyet ebben az alapidokumentumban célként megjelöltünk.

Az iskola minden jelenlegi és leendő diákja, valamint a szülők figyelmébe ajánlom ezt a dokumentumot, hiszen az itt leírtak megismerésével tudhatják meg, mit ígér iskolánk a teljes képzési időre, dönthetnek arról, hogy igénybe veszik-e szolgáltatásainkat.

Szentes, 2011.

*H. Szabó Réka
igazgató*

1. Helyzetelemzés

1.1. Az iskola rövid története alapításától napjainkig

A gimnáziumi oktatás városunkban 1859-ben kezdődött, különböző, ma a ligeti múzeum kivételével már nem létező épületekben. Amikor a minisztérium engedélyezte a két funkciójú iskola (gimnázium és polgári) nyolcosztályos gimnáziummá való fejlesztését, a város felépítette a ma működő épület középső részét (1888.), és 1892-ben lezajlottak az első érettségi vizsgák. Zolnay Károly 40 éves iskolateremtő munkájának eredménye a mai fogalmaink szerinti gimnázium, amely 1922 óta viseli Horváth Mihály nevét.

A két világháború között a magas tandíj ellenére sok szülő szorgalmazta gyermekének középiskolai tanulását, mert társadalmi felemelkedést, jobb megélhetést biztosított az érettségi bizonyítvány. Színvonalas oktató munka, országos bajnokokat nevelő sporttevékenység, élénk cserkészélet jellemezte az intézmény működését.

1885-től a II. világháborúig szép hagyomány volt a gimnáziumban az, hogy nagy tanáregyeniségek nevére hálás tanítványok és szüleik alapítványokat hoztak létre, egy-egy tanári jubileum vagy nyugdíjba vonulás alkalmából, azzal a céllal, hogy az ily módon megtisztelt tanár szaktárgyában kiváló eredményt elérő diákok jutalmazása az alapítvány kamataiból történjen.

Az 1855-ből datált Zolnay alapítvány "alapítványi okiratának" az a kitétele, hogy "Az alapítvány sértetlenül fenntartandó mindaddig, míg a szentesi gimnázium fennáll", sajnálatos módon nem teljesülhetett, de célunk, hogy hasonló alapítványok napjainkban újra éljedjenek. Balázsovits Norbert, Pólya Ferencz, Dósa Elek, Derzsi Kovács Ferenc kiváló tanárok nevét is már csak az irattárban lévő alapító okiratok őrzik.

Közvetlenül a II. világháború után az oktatás és nevelés szelleme megváltozott, átmeneti időre demokratizálódott, majd az 50-es években bevezették a szocialista nevelés elveit.

Beindult a gimnáziumi levelező oktatás helyben és több környező településen is. Mintegy három évtizeden át közel annyian szereztek általános műveltséget adó tudást, mint nappali tagozaton. Volt 5+1-es, 3+3-as szakgimnáziumi osztály és az igényes nappali oktatás mellett sokféle szakkörben folyt tehetséggondozás. Az oktatás színvonala nem sínylette meg különösebben a napjainkig tartó sok-sok változtatást.

A 60-as években indultak a tagozatok. A kémia, fizika, angol, francia tagozatok a későbbiekben biológiával, matematikával és némettel bővültek. Az ide járó jól tanuló diákok szinte kivétel nélkül bekerültek a főiskolákra és az egyetemekre.

A drámai tagozat megszervezésével iskolánk országos hírnévre tett szert, a Bácskai Mihály nevével fémjelzett programban a hasonló tagozatok egész hálózata épült ki.

A régi nagy tanáregyeniségek mellett felnőttek az újak. Számos kolléga lett a Oktatásügy Kiváló Dolgozója vagy Kiváló Tanár, és többen láttak el megyei szakfelügyeleti teendőket. A közművelődés területén kifejtett munkája elismeréseként Szentes Város Önkormányzata Bácskai Mihály nyugalmazott igazgatónak díszpolgári címet, Gidófalvy György nyugalmazott igazgatónak Szentes Városért Emlékérmeket adományozott, a Csongrád Megyei Önkormányzat László Bélánénak nyugdíjba vonulása alkalmából címzetes igazgatói címet adományozott.

Volt tanítványaink többsége büszke az alma máterre. Az iskola jó hagyományait a jelenben átalakuló oktatási rendszerbe is szeretnénk beépíteni. A szülők és a diákok véleményének kikérésével megbizonyosodtunk arról, hogy milyen képzésformák iránt van igény, és

reméljük, az iskola fenntartója is akceptálja, hogy többlétszolgáltatások nélkül az iskola nem marad versenyképes a régió többi intézménye között.

1.2. Az iskola szerepe a település életében

Az iskola szerepe a település életében meghatározó, hiszen az egyetlen gimnáziuma a városnak. A tanulók többsége a felsőfokú továbbtanulás szándékával választja ezt az iskolatípust, s így a tanulónak nem kell 12 vagy 14 évesen szakirányultságról dönteni. 12 környező településről járnak be naponta, vagy igényelnek kollégiumi elhelyezést diákjaink, részben azért, mert saját településükön nincs középiskola, részben azért, mert válogathatnak a különböző emeltszintű, úgynevezett tagozatos oktatási formák közül. A speciális művészeti képzésre igényt tartók az ország minden részéből érkeznek; országos és nemzetközi szerepléseikkel hírt visznek az iskolának és a városnak.

A nyelvoktatást idegen anyanyelvű tanárok is segítik. Ez a lehetőség nem csupán a hallás utáni megértést és a jobb kommunikációs készséget fejleszti hatékonyan, hanem a vendégtanárok kulturális, civilizációs és ország ismereti kérdésekben is pótolhatatlan közvetítő szerepet töltenek be. A nyelvi estek, városi szintű klubfoglalkozások bepillantást nyújtanak más népek életébe, szokásaiba és egyben hasznos szórakozást nyújtanak diákoknak, felnőtteknek egyaránt.

Az iskola tanárai a város társadalmi, kulturális és sportéletében tevékeny részt vállalnak. Szervezői számos rendezvénynek, aktív segítői a mások által szervezett eseményeknek, segítik a várost, annak intézményeit, vállalatait idegen nyelvű kommunikációjukban.

2. Az iskola nevelési programja

A gimnázium mint iskolatípus, elsősorban általános műveltséget megalapozó érettségi vizsgára és felsőfokú tanulmányokra felkészítő intézmény, ezért alapfeladata az ismeretközvetítés és a képességfejlesztés. E két fontos funkciót csak úgy töltheti be, ha minden tanára figyelmet fordít a tanulók személyiségének alakulására, fejlesztésére, nevelésükre.

A diáknak tisztában kell lennie saját belső értékeivel, önismerete birtokában toleránsan viszonyulni a környezetéhez, ismerni mások értékeit és elfogadni - ha nem is kritikátlanul - mások hibáit.

Ne pusztán befogadó legyen, hanem értékes partner, hiszen a nevelés oktatás folyamata a pedagógus és a tanulók közös tevékenysége. Legyen partner a visszacsatolásban is, amiből a tanár megtudhatja, hogy az ismeretszerzés irányításában, ismeretátadásban, nevelő munkában mennyire hatékony, hogyan ítéli meg a tanuló.

Diákjainknak tapasztalniuk kell, hogy törődünk velük, érdeklődünk problémáik iránt, megbízhatnak bennünk, megértjük, elfogadjuk őket. Tudják, hogy életüknek ez a szakasza a felkészülés, az erőgyűjtés, az értékek szerzésének időszaka, amit hasznosítanak majd saját maguk és a társadalom számára.

Célunk, hogy tanulóink legyenek nyitottak, problémaérzékenyek, keressék a megoldási lehetőségeket, s így váljanak kiegyensúlyozott, céltudatos emberekké.

Az oktatás és nevelés fontos része, hogy egészséges, edzett, állóképes legyen az ifjúság. Ennek érdekében testi nevelésük fontosságát mindig szem előtt tartjuk. Szentes Nemzeti Sportváros, ebből fakadóan a 2009/ 2010. tanévtől **vízilabda tagozat** jött létre. Célja, hogy az edzések, versenyek, bajnokságok által túlterhelt diákok testreszabott program alapján zavartalanul tanulhassanak.

A kreativitás fejlesztése és a megfelelő tehetséggondozás révén felsőfokú képzésre valóban alkalmas maturánsokat bocsáthatunk ki az intézményből, akik büszkék arra, hogy iskolánk tanulói lehettek.

Kreativitásfejlesztésre és a személyiség-fejlesztésre a művészeteken keresztül remek módszernek bizonyult az **irodalmi-drámai**, valamint a **média** képzés.

A 12-14 évesek életkori sajátosságai különböznek a 18 évesekétől, mégsem kell elkülöníteni őket egymástól. Személyiségük úgy fejlődik egészségesen, ha látják maguk előtt a pozitív példákat, és okulnak a negatívakból. Ez a gimnázium a századfordulón nyolcosztályos volt. A hagyományok tisztelete nem követeli meg ennek a rendszernek a visszaállítását, de predestinálja az intézményt a tágabb korosztály befogadására, a **hatévfolyamos képzés** működtetésére.

Korunk számtalan kihívásából az **idegen nyelvi** képzést mint a Európai Unióba való integrálódás egyik legfontosabb tényezőjét tartjuk dominánsnak. Ahhoz ugyanis, hogy az EU polgárai kihasználhassák a határoktól mentes, egységes belső piacban rejlő munkaerő-piaci és magánéleti lehetőségeket, elengedhetetlen, hogy több nyelvet beszéljenek. E nélkül nem alakulhat ki az európai identitás sem. A többnyelvűség lehetőséget ad széleskörű szakmai ismeretek szerzésére, ezért a nyelvtudást nem célként, hanem eszközként kell kezelni, és minden gyereknek a lehető legkorábban birtokába juttatni, mert így még középiskolai tanulmányai befejezése előtt, lehet ideje szakmai érdeklődése kifejlesztésére, későbbi céljai megalapozására.

Az oktatás és a nevelés egyik fontos tényezője az egészséges versenyszellem megteremtése a diákok körében. Igaz ez háziversenyekre, városiakra és országos megmérettetésre egyaránt. A

tehetséges tanulóknak sikerorientáltak kell lenniük, ha a XXI. század kihívásainak meg akarják felelni. Versenyezni tudni kell, nem elég az átlagosnál magasabb szintű ismeret egy-egy műveltségterületen.

Hagyományt teremtettünk a Horváth Mihály tiszteletére szervezett versenysorozattal, melyet a város és a környező települések általános iskolás tanulói és a gimnazistáink számára hirdettünk meg a különböző műveltségi területeket felölelő kategóriákban. Írásban és szóban, pályázatok révén és előadó művészetekben is a legjobbak mérettethetik meg magukat. A verseny népszerűségét mutatja, hogy közel ezer tanuló vesz részt évenként és hasonlíthatja össze tudását az azonos korcsoportban indulókéval.

A városi, megyei, területi és országos versenyeken való részvétel a kötelező tanulmányi munka mellett olyan ismeretek megszerzésére is készíteti a diákokat, melyek a tanórákon nem képezik számonkérés tárgyát. Megtanulnak szakirodalomban tájékozódni, egyéni felkészüléssel eredményesnek lenni. Eddigi kimagasló teljesítményeinket (az Édes anyanyelvünk versenyeken, az OKTV különböző kategóriáiban, a Gordiusz matematika versenyen stb.) a jövőben is meg kívánjuk ismételni, és segítjük diákjainkat, hogy még több versenyen érjenek el jó eredményeket.

2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Munkánkat a demokrácia értékei hatják át, mert:

- egyrészt olyan demokratikus magatartásra készítjük fel tanulóinkat, amelyben az egyén és a köz érdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak,
- másrészt, a minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltségnek azokat a szilárd alapjait sajátíttatjuk el, amelyekre biztonságosan építheti ismereteit a későbbiekben valamennyi tanuló.

Nevelő-oktató munkánk a közös nemzeti értékeket szolgálja, mert:

- fontos szerepet szán a hagyományoknak és
- a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének.

Az európai, humanista értékrendre építettük nevelési-oktatói programunkat.

Nagy figyelmet fordítottunk az emberiség előtt álló közös problémákra. Hangsúlyozzuk:

- az egyén és az állam felelősségét,
- a társadalmak lehetőségeit, feladatait a problémák megoldásában,
- a Földet, az emberiséget, az egyes közösségeket fenyegető veszélyek csökkentésében.

Kiemelt jelentőséggel bír programunkban a más népek iránti nyitottság, megértés.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

A 7-12. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:

- folytassa az előző szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését
- vegye figyelembe, hogy a tanulók ismeretszerzési folyamatában 13-14 éves kortól előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveljük
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre

Alapozza meg a felkészülést, a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására.

- a társadalom számára hasznos embereket neveljen tanítványaiból
- olyan felnőtteket neveljen tanítványaiból, akik tanulmányaik befejezése után képesek lesznek önállóan eligazodni a társadalom állandó változásaiban
- a magas színvonalú, sokrétű ismeretközléssel fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és kreativitását
- felkészítse diákjait arra, hogy képesek legyenek helytállni a globalizálódó világban
- tanítványok ne csak az életben legyenek képesek érvényesülni, hanem a társadalomba is be tudjanak illeszkedni
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré válhatnak
- egy bizonyos meghatározott tudásszintet érjünk el
- törekedjünk az iskolahasználók elégedettségére

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

A 7-12. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk feladata, hogy:

- fejlessze a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolatokhoz szükségesek
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját
- tudatosítani a tanulóknak a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát
- tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásba
- a demokratikus normarendszer kiterjesztése a természeti és az épített környezet iránti felelősségre
- a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása, és ápolásukra való nevelés
- fejlessze a tanulóknak a nemzeti azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt
- erősítse az Európához való tartozás tudatát, késztesse más népek hagyományainak kultúrájának szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére
- fordítson figyelmet az emberiség közös problémáinak bemutatására

Az iskolában folyó nevelő-oktató munkaeszköz-, és eljárásrendszere

A nevelés eszközei, eljárásai mindig kapcsolatban vannak a nevelés módszerével. A nevelési módszer pedig nem más, mint a kitűzött nevelési cél érdekében alkalmazott eljárás. Célja, hogy a tanulókat pozitív tevékenységre készítsük, valamint kiküszöböljük a negatív hatásokat. A nevelési módszereinket hozzá kell igazítani a célokhoz. A nevelési módszereket úgy kell megválasztani, hogy azok a leghatékonyabb alkalmazást tegyék lehetővé. A módszerek alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

A nevelés valamennyi feladatára alkalmazható módszerek: a követelés, meggyőzés, gyakorlás, értékelés, elismerés, büntetés.

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei:

Az oktatás valamennyi módszere, meggyőzés, minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló.

A tevékenység megszervezésének módszerei:

Követelés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

A magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek: ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret.
- kényszerítő módszerek: felszólítás, követelés, parancs, büntetés.
- gátlást kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, elmarasztalás.

A nevelési módszerek különböző formáit, változatait is eszközöknek nevezik. Ezek a következők lehetnek:

- nyelvi eszközök: beszéd, beszélgetés (szabad, irányított, spontán, tervezett, egyéni vagy csoportos), interjú.
- nem nyelvi eszközök: kísérhetik, nyomatékosíthatják, vagy helyettesíthetik közleményeinket. Ezek: arckifejezés, szemmozgás, tekintet, testközelség, testtartás, mozdulatok, kulturális jelzések.
- szociális technikák: ezeket a technikákat a gyerekek a felnőttektől tanulják el, kezdetben a családban, majd az iskolai közösségben.
- technikák az ön- és emberismeret fejlesztéséhez: ezek olyan eszközök, amelyeknek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azokkal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait, készségeit. Ide tartozik a fejlesztő interjú és a fejlesztő beszélgetés
- szociális készségfejlesztő technikák: a tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, illetve a meglévők erősítése történik általuk. Ezek: a minta- és modellnyújtás, a megerősítés /buzdítás, dicséret, jutalmazás/, a szerepjáték, a dramatizáló tevékenység.

Az iskolai nevelés-oktatás közös értékei

Olyan iskola működését kívánjuk megvalósítani, amelyben a demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, nemzet, az európai nemzetek közössége, az emberiség) együttműködésének kibontakoztatása, a népek, nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlősége, a szolidaritás és a tolerancia értékei alapján szerveződnek a tanítási-tanulási folyamatok, az esélyegyenlőség megvalósulását segítjük.

Fontos elősegíteni az iskolai nevelés és oktatás hozzájárulását Magyarország gazdasági fejlődéséhez. A hosszú távú környezeti és gazdasági fenntarthatóság és a társadalom felelősségtudatának fejlesztése érdekében ösztönözzük az etikus gazdasági és társadalmi viselkedésmódok megismertetését. Kiemelt értéknek tekintjük azt a tudást és azokat a viselkedésbeli jellemzőket, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a magyar gazdaság erősítse pozícióját a világméretűvé vált gazdasági versenyben, és képes legyen a fenntartható növekedésre. Támogatjuk mindazokat az értékeket, amelyek a magas szintű szaktudáshoz, a javakkal való okos gazdálkodáshoz, a munkában való megbízhatósághoz, a munka útján történő értékteremtéshez, a minőségi munkavégzéshez és a gazdaság világában való eredményes szerepvállaláshoz kapcsolódnak. Kiemelt értéknek tekintünk minden olyan erőfeszítést, amelyet azért teszünk, hogy megszerezzük azt a tudást, amely a modern gazdaság hajtóerejét jelenti.

Elő kívánjuk segíteni más népek történetének, hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának ismeretét és megbecsülését, ezzel a különböző kultúrák iránti nyitottságot, megértést szolgálja. Figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös, globális problémákra, az egész világot érintő átfogó kérdésekre vonatkozóan az egyén, az állam, a civil szféra, a kisebb és nagyobb közösségek felelősségét, lehetőségeit, feladatait hangsúlyozva a világ globalizálódásában rejlő lehetőségek kihasználásában és a veszélyek csökkentésében, elhárításában.

Alapvető értéként kezeljük az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságát és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságát, hasznosságát. Ennek érdekében alapvető célunknak tekintjük a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a hatékonyság egyik feltételeként pedig a modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá válását segítő szabályozást.

2.2. Kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetencia fogalma azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teszi az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszótt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért az iskolai műveltség tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

Az iskolai oktatásunknak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető feladata, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Az egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának eredménye, amely természeténél fogva kapcsolódik az egyén kognitív képességének fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók

ismerete. Ez a tudásanyag felöleli a szóbeli kapcsolattartás fő típusainak, az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorának, a különféle nyelvi stílusok fő sajátosságainak, valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismeretét különféle helyzetekben.

Az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tud, kommunikációját figyelemmel kíséri és a helyzetnek megfelelően alakítja. Képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat, képes különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

A pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét és mások megismerésének az igényét. Ehhez ismernünk kell a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az idegen nyelvi kommunikáció feltételezi a szókincsnek és a funkcionális nyelvtannak, valamint a szóbeli interakciók főbb típusainak és a nyelvi stílusoknak az ismeretét. Fontos a társadalmi hagyományoknak, valamint a nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának az ismerete is.

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A matematika terén szükséges ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek és struktúrák, az alapműveletek és alapvető matematikai reprezentációk fejlődő ismeretét, a matematikai fogalmak, összefüggések és koncepciók és azon kérdések megértését, amelyekre a matematika választ adhat.

A matematikai kompetencia birtokában az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikál, valamint alkalmazza a megfelelő segédeszközöket.

A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvésen alapszik, hogy a dolgok logikus okát és érvényességét keressük.

Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természeti világ alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, a technológiai folyamatoknak, valamint a mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetre gyakorolt hatásának az ismerete. Ezeknek az ismereteknek a birtokában az egyén megérti a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében (a döntéshozatallal, értékekkel, erkölcsi kérdésekkel, kultúrával stb. kapcsolatosan).

A természettudományos kompetencia birtokában az egyén képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben. Képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

A természettudományos kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt, az etikai kérdések iránti érdeklődést, valamint a biztonság és a fenntarthatóság tiszteletét egyaránt magában foglalja, különösen a tudományos és technológiai fejlődés saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A digitális kompetencia a természetnek, az IST szerepének és lehetőségeinek értését, alapos ismeretét jelenti a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában. Magában foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolás-kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információmegosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás és a kutatás terén. Az egyénnek értenie kell, miként segíti az IST a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az IST interaktív használatához kapcsolódó etikai elveket.

A szükséges képességek felölelik az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Idetartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás, az IST alkalmazása a kritikai gondolkodás, a kreativitás és az innováció területén.

Az IST használata kritikus és megfontolt attitűdöket igényel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes használata érdekében. A kompetencia fejlődését segítheti továbbá a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban való részvétel.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A munka- vagy karriercélok teljesítését szolgáló tanuláshoz az egyénnek megfelelő ismeretekkel kell rendelkeznie a szükséges kompetenciákról, tudástartalmakról, képességekről és szakképesítésekről. A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást/támogatást.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IST-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek, elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. Az egyénnek képesnek kell

lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

A pozitív attitűd, tanulási iránti motivációt feltételez, folyamatos fenntartásához elengedhetetlen, hogy korábbi tanulási és élettapasztalatainkat felhasználjuk, új tanulási lehetőségeket kutassunk fel, és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazzuk.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A személyes és szociális jólét megköveteli, hogy az egyén rendelkezzen saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel, megértse az egészséges életvitelnek ebben játszott meghatározó szerepét. A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése. Fontos az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete. Kívánatos a tájékozódás az európai társadalmak multikulturális és társadalmi-gazdasági dimenzióiban, továbbá a nemzeti kulturális identitás és az európai identitás kapcsolatának a megértése.

E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empatikusak vagyunk. Idetartozik még a stressz és a frusztráció kezelése, a mindennapi élet különböző szintjein megjelenő konfliktusok hatékony kezelésének képessége, mely az egyén mentális és emocionális kiegyensúlyozottságának záloga. Cél, hogy felismerje a konfliktushelyzeteket, és alkalmazni tudja gyakorlatban az értő figyelem, meghallgatás készségét. Felismerje a konfliktus típusát, mögöttes érzelmeket, törekedjen az együttműködésre. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb. Idetartozik még a társadalmi gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés, a sokféleség elismerése. Fontos része ennek az attitűdnek a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés.

Az állampolgári kompetencia a demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák. A kompetencia magában foglalja az aktuális események, valamint a nemzeti, az európai és a világtörténelem fő eseményeinek és tendenciáinak, továbbá a társadalmi és politikai mozgalmak céljainak, értékeinek és politikáinak az ismeretét. Idetartozik az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek az ismerete, valamint az európai sokféleség és a kulturális identitás tudatosítása is.

Az állampolgári kompetencia olyan képességeket igényel, mint a közügyekben való hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösséget érintő problémák megoldása iránti szolidaritás és érdeklődés. Magában foglalja a közösségi tevékenységek és a különböző szinteken – a helyi szinttől a nemzeti és európai szintig – hozott döntések kritikus és kreatív elemzését, a döntéshozatalban való részvételt, elsősorban szavazás útján.

A pozitív attitűdök az emberi jogok teljes körű tiszteletén alapulnak, ideértve az egyenlőség és a demokrácia tiszteletét, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértését. Magában foglalja a településhez, az országhoz, az EU-hoz és általában az Európához való tartozást, a részvétel iránti nyitottságot a demokratikus döntéshozatal valamennyi szintjén, valamint a felelősségérzetnek és a közösségi összetartást megalapozó közös értékek elfogadásának és tiszteletben tartásának a kinyilvánítását (pl. a demokratikus elvek tiszteletben tartása). Az alkotó részvétel az állampolgári tevékenységeket, a társadalmi sokféleség és kohézió, valamint a fenntartható fejlődés támogatását és mások értékeinek, magánéletének a tiszteletét is jelenti.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újjátásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A szükséges ismeretek egyrészt az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, másrészt a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást foglalják magukban. Az egyénnek tudatában kell lennie a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeivel is.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a

világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

A pozitív attitűdök alapját a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság képezi. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsuk önismeretünket, emberi viszonyainkat, eligazodjunk a világban.

2.3. Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret

Az egyén önmagához való viszonya, önmagáról alkotott képe, a személyiség belső diszpozíciói saját befogadó-alkotó tevékenysége során alakulnak ki, csakúgy, mint a személyiségre jellemző egyéb tulajdonságok. Az egyén maga határozza meg tevékenysége irányát, és aktivitásának mértéke, színvonala is nagymértékben függ az önmagáról, képességeiről, igényeiről alkotott képtől és az önmagával szemben támasztott elvárásoktól. A közvetített értékek és fejlesztett kompetenciák csak akkor épülnek be a tanulók önképébe és válnak magatartást irányító tényezőkké, ha a tanulók maguk is részeseivé válnak az értékek megnevezésének, azonosításának, megértik következményeiket, és megismerik az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát. Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, tanulást segítő beállítódásokat, motívumokat, a tanítás-tanulás egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában. Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

Hon- és népismeret

Elengedhetetlen, hogy a tanulók ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ennek során tanulmányozzák a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát, ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése. Fontos a fiatalokat a szűkebb és

tágabb környezete történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre ösztönözni.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel. Magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Tanulóinkat iskolás éveik alatt is olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal kell gazdagítani, amelyek birtokában meg tudják találni helyüket az európai nyitott társadalmakban. Fontos az is, hogy európai identitásuk megerősödésével nyitottak és elfogadók legyenek az Európán kívüli kultúrák iránt is.

A tanulók ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Szerezzenek információkat az emberiség közös, globális problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről. Növekedjék érzékenységük a problémák lényege, okai, az összefüggések és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt. Törekedni kell arra, hogy iskolaként és a tanulók maguk is közvetlenül részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében és/vagy a politikai életben. Olyan részvétel, amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség jellemez, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel. Alapvető feladat olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A megfelelő ismeretek az Ember és társadalom műveltségi területre koncentrálnak, a képességek, értékorientációk, beállítódások fejlődéséhez az iskolai tanulás teljes folyamata és az iskolai élet teremthet lehetőségeket. Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges rész-képességek (pl. a társadalmi viszonyrendszerek felismerésének képessége, az egyenlő bánásmódhoz való jog felismerésének képessége, a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége), értékorientációk, beállítódások (pl. felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedés) elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások minősége, illetve az iskolai élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja.

Gazdasági nevelés

A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthető meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát; e tudás általános műveltségünk részévé vált. A gazdaság alapvető összefüggéseit értő és a javaikkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető sem működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság. Minden olyan országnak, amely anyagi biztonságra törekszik és szeretne

helytállni a globális versenytérben, elemi érdeke, hogy állampolgárai nyitottak legyenek a gazdaság világa felé. A társadalom számára is nélkülözhetetlen, hogy tagjaiban pozitív attitűd alakuljon ki az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt. Értsék a fogyasztás gazdaságot mozgató szerepét, saját fogyasztói magatartásuk jelentőségét, felelősségét.

Az iskolai nevelés során a tanulók tudatos fogyasztókká kell, hogy váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket. Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy megtalálják az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is. Nemcsak az egyén létérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekéről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is. Kellő figyelmet fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, és a személyiségnevelés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

Környezettudatosságra nevelés

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezetmegővására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntartható fejlődés feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatívan gondolkodnak, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság területén, és felelősséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikért.

Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományi gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékenyebbé válnak környezetük állapota iránt, akkor képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelveknek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.

Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

A tanulás tanítása

A tanulás a pszichikum tartós módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja

valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését, mely az iskola alapfeladata.

A tanulás számos összetevője tanítható. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban, valamint tanítsa a gyerekeket tanulni. Törekedjenek arra, hogy a tanulók fokozatos önállóságra tegyenek szert a tanulás tervezésében, vegyenek részt a kedvező körülmények (külső feltételek) kialakításában. Élményeik és tapasztalataik alapján ismerjék meg és tudatosítsák saját pszichikus feltételeiket. A hatékony tanulás módszereinek és technikáinak az elsajátítása, az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása, a könyvtári és más információforrások használata elsősorban a következőket foglalja magában: az alapkészségek kialakítása (értő olvasás, íráskészség, számfogalom fejlesztése), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése; a csoportos tanulás módszerei, kooperatív munka; az emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek kialakítása; a gondolkodási kultúra fejlesztése; az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása; az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megismerése, módszereinek elsajátítása.

A tanulás fontos színtere, eszköze az iskolai könyvtár és az informatikai bázis. A hagyományos tantermi oktatást az iskola keretein belül is kiegészítik az egyéni tanulási formák, amelyekhez sokféle információforrás gyors elérésére van szükség. A könyvtár használata minden ismeretterületen nélkülözhetetlen. Az önálló ismeretszerzés érdekében a tanulóknak el kell sajátítaniuk a könyvtári ismeretszerzés technikáját, módszereit mind a nyomtatott dokumentumok, mind az elektronikus dokumentumok használata révén. Ismerniük kell a könyvtári keresés módját, a keresés eszközeit, a főbb dokumentumfajtákat, valamint azok tanulásban betöltött szerepét, információ értékét. El kell sajátítaniuk az adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás technikáját, az interneten való keresés stratégiáját.

A tanulás megszervezhető az iskolán kívül is. Tanulási színtér pl. a múzeum, a kiállító terem, a művészeti előadás színtere, de akár a "szabadtér" is.

A tanulási folyamatot jelentősen átalakítja az informatikai eszközök és az elektronikus oktatási segédanyagok használata. Ez új lehetőséget teremt az ismeretátadásban, a kísérleteken alapuló tanulásban, valamint a csoportos tanulás módszereinek kialakításában.

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat. Törekednie kell a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése. Ezzel párhuzamosan hangsúlyt kell helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre. Fontos feladat a kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az életvitel arányainak megtartása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése, a teljesebb élet megszervezése.

Testi és lelki egészség

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékékként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok készítsek fel a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok –, egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit. Készítsenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Az iskola feladata az is, hogy felkészítsen az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utasbalesetek elkerülésének módjaira. Figyelmet kell fordítani a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítéssel. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaeorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak a megismerése tevékenységek és tapasztalatok útján. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra.

Az iskolának – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek elősegítik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve ön- és pályaismereteiket.

A pályaeorientáció csak hosszabb folyamat során és csak akkor lehet eredményes, ha a különböző tantárgyak, órán és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul. Kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelésének a képessége egyéni és társadalmi szinten egyaránt.

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiaileg tervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában. A szociális kompetencia fejlesztésében kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása. A szociális és társadalmi kompetencia fejlesztésének fontos részét képezik a gazdasággal, az öntudatos fogyasztói magatartással, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek.

2.4. A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez a következő elvek szerint biztosítjuk a nevelő-oktató munka feltételeit:

- az 1–6. évfolyamon megalapozott, megszilárdított kulcskompetenciák, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztése, a kulcskompetenciák bővítése,
- iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése,
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül,
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása,
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

2.5. A személyiségfejlesztés programja iskolánkban

Habár az utóbbi időben a magyar oktatásban az ismeretközpontú szemlélet vált uralkodóvá, valamennyien tudjuk, hogy az iskola nem egyszerűen ismeretközvetítő intézmény. Az iskola a család mellett az a közeg, amely a gyermeket biológiai lényből szociális lényévé fejleszti. Egyszerűbben szólva: az iskola nem csupán oktat, hanem nevel is. A Horváth Mihály Gimnázium pedagógusai mindkét feladatnak igyekeztek és igyekeznek megfelelni: miközben magas szintű ismeretátadás folyik, amely alkalmassá teszi tanítványainkat az egyetemi és főiskolai tanulásra, igyekszünk önálló, kreatív, toleráns, az életben eligazodni, a társadalomba beilleszkedni tudó egyéneket nevelni. Ez a nevelési folyamat, melynek során a tanulók személyiségét, képességeit fejlesztjük, lényegesen nehezebben definiálható, mint az ismeretátadás. Ennek ellenére megfogalmazhatók az iskola

- nevelési céljai,
- a nevelési követelményrendszerek,
- a nevelés eszközrendszere,
- a nevelési eredmény-, hatékonyságvizsgálata.

Nevelési célok

A tanulók képességeinek kibontakoztatásával, tehetséggondozással, a hátrányok leküzdésével egyenlő esélyt kívánunk biztosítani minden tanulónk számára az általános műveltség elsajátításához és a felsőoktatásban való eredményes részvételhez. Munkánk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek és egész személyiségének fejlesztése áll. Eközben kiemelt célunk az *önálló (belülről vezérelt), öntevékeny, közösségre orientált, kreatív, érzékeny, a társadalom problémáira nyitott, toleráns személyiség* kialakítása, figyelembe véve, hogy a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Gimnáziumunk teret ad a színes sokoldalú iskolai életnek, ezen belül a tanulásnak, játéknak és munkának: magyar és idegen nyelvű darabok létrehozásával, azok bemutatásával a legkülönbözőbb fesztiválokon (Horváth Mihály-napi műsorok, Mustra gála, Angol Drámafesztivál, Frankofon Fesztivál, Országos Diákszínjátszó Fesztivál, stb.), délutáni szakköri munkával, diákcsera kapcsolatainkkal.

Igyekszünk fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, edzeni akarataikat: ennek egyik területe az osztályközösségen belül folyó élet és munka, programok, osztálykirándulások önálló szervezése, valamint a tanulók motiválása, hogy minél több és sokféle versenyen, megmérettetésen részt vegyenek, minél több kihívásnak megfeleljenek.

Az **egységes követelményrendszer** kialakítása nélkülözhetetlen a fenti célok eléréséhez, mert a pedagógus csak ennek alapján tudja elvégezni mindennapi munkáját, a pedagógustestület számára egyértelmű és tudatos kell hogy legyen a kialakított emberkép, mert csak így tudják elősegíteni az említett vonások kialakítását. Mivel a diákok nagyon sokféle szociális környezetből, nagyon eltérő értékrendű családokból érkeznek, s a tantestület maga is rendkívül sokszínű, e követelményrendszer a pedagógusok gondosan kidolgozott konszenzusán alapulhat csak, azaz egy közös minimumon, amit mindenki össze tud egyeztetni saját lelkiismeretével, s amit minden nevelési szituációban egységesen érvényesít. Az önmagát jól ismerő, felelősségvállaló, dönteni és alkalmazkodni tudó, nyitott egyén legyen kreatív, művelt, képes az önművelésre, kitartó, kötelességtudó és szorgalmas. Társas kapcsolataiban fontos a kultúrált és udvarias viselkedés, a nyitottság, a tolerancia, a szociális érzékenység, a segítőkészség. Hazáját szerető, a világ és a föld problémáira érzékeny, a másságot elfogadó egyén a cél.

Legyen világos *a tanulóink (és szüleik)* számára is, hogy miközben elsősorú kötelességük a tanulás, ebben igényességre és önállóságra törekedjenek, viselkedéskultúrájuk is minél fejlettebb legyen.

A *tantestület* tudatában van annak, hogy a fent vázolt emberkép kialakításához gyermekcentrikusság, tolerancia, okos szeretet, az értékek közvetítése szükséges, s kerülendő a közömbösség ill. a szélsőséges nézetek képviselete.

A **nevelés eszközzrendszere** a legkevésbé meghatározható, hiszen a nevelés, a személyiség fejlesztése kommunikáció, tevékenység, interakciók (az egyének kölcsönösen észlelik egymást és reagálnak egymásra) formájában zajlik, jelen van minden pillanatban, minden tudatos vagy spontán megnyilvánulásban. A *tevékenységnek* döntő szerepe van a gyermeki személyiség fejlesztésében, ezért fontos az iskola tevékenységi kínálata, amely nemcsak ismeretközvetítési tevékenységre szűkül. (Színjátszó körök, kreatív tréningek, részvétel a diákönkormányzat munkájában, énekkar, vízi és szárazföldi túrák, osztálykirándulások megszervezése)

Az egyik legfontosabb eszköz a *pedagógus személyisége*. Ezért aztán a pedagógus pedagógiai kulturáltságától, eszköztárától igen sok függ. Szükségesnek tartjuk a nevelői szabadság biztosítása mellett valamennyi fiatal és idősebb kollegánk számára a pedagógiai eszköztár megújítását. Valamennyi diákunk nevelésénél szükség van a pedagógus együttműködő-kommunikatív magatartására.

A **nevelési eredményvizsgálatok** lényege a viszonyítás: az egyes tanulók személyiségének és a tanulóközösségnek, osztálynak a fejlettségét viszonyítjuk az adott időszakra kitűzött nevelési célokhoz. Megfigyeléssel, beszélgetéssel, kérdőívekkel, a tanulói produktumok elemzésével vizsgáljuk a „bejövő gyermek” szocializációs szintjét, s ugyanezt elvégezzük a nevelési folyamat végén. Még szemléletesebb és tanulságosabb, ha bizonyos méréseket évente elvégzünk.

2.6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok és megvalósításuk területei iskolánkban

Az ember lassan és állandóan fejlődő lény. Alapvető társadalmi környezetét kezdetben csak a család alkotja, majd belép az óvoda, az iskola. Az iskola az a faktor, amely a gyermeket biológiai lényből, szociális lényé fejleszti, amelynek az ismeretközvetítés mellett a szocializációs célok egész sorát kell megvalósítania. Életünk során állandóan tanulunk, de különösen az első 1/3 része szolgál arra, hogy szocializálódjunk. Ebben a folyamatban kiemelkedően fontos periódus a serdülőkor, tehát a középiskolás évek. Ez az utolsó közösség a fiatalok életében, amikor még nagyon sok vonatkozásban jelentős változáson mehetnek keresztül. Ekkor tudjuk a személyiségformálással együtt, vele szoros összefüggésben a közösségi nevelés feladatait megvalósítani. A közösség annál értékesebb lesz, minél tartalmasabb, önzetlenebb egyének találkoznak, fejlődnek benne.

A közösség és személyiségfejlesztés során közös cél, hogy

- az egyén közösségi magatartása kialakuljon (a valahová tartozás élményét átélhesse, képes legyen egyéni és kollektív felelősségvállalásra, közös élményei legyenek társaival)
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képessége fejlődjön
- a közösség etikai értékrendjét elfogadja (szükséges egy egységes morális alap, melyet mindenki kötelező érvényűnek tart magára nézve)
- a másságot képes legyen elfogadni, tudja kezelni (nagyfokú tolerancia szükséges)
- együtt érző magatartása kialakuljon
- harmonikus emberi kapcsolatokat tudjon létrehozni, ápolni (meg kell ismerni a társas együttélés szabályait)
- az egyén képes legyen összeegyeztetni egyéni érdekeit a közösségi érdekekkel

Iskolánkban, mint minden középiskolában **a közösségfejlesztés fő területei:**

- tanórák (szaktárgyi, osztályfőnöki)
- tanórákon kívüli foglalkozások
- diákönkormányzati munka
- szabadidős tevékenységek

Ezek a területek természetesen nem választhatók el egymástól, ezernyi szállal kötődnek, forrnak össze. A közösségfejlesztés szoros, állandó együttműködést igényel. Az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozó, az iskolavezetés, a szabadidőt szervezők, a diákönkormányzatban dolgozók, a szülők, az iskolát segítő szervezetek között. A gimnázium valamennyi dolgozója megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolataival példaként áll a diákok előtt. Éppen ezért nagyon fontos az iskolában dolgozó felnőttek önismerete, szakmai továbbképzése, felkészülése az állandóan változó világban felnövekvő újabb gyermekek nevelésére. Fontos, hogy a pedagógus előítéletek nélkül, jóhiszeműen forduljon mindenki felé, meggyőzze tanítványait arról, hogy szükség van rájuk. Minden tanulónak testreszabott feladatokat kell kapnia és erről rendszeres visszajelzést. A pedagógusnak meg kell nyernie a közösségben lévő hangadókat, akik mozgósítani képesek társaikat a jó ügyekben. Alaposan meg kell ismernie az egyes diákokat, érdeklődésüket, kíváncsiságukat felszítani, nyitottá tenni lelküket, szellemüket. Megerősíteni önbizalmukat. Szükség lenne egy gyermekpszichológus gyakori jelenlétére.

A tanórákon, osztályfőnöki órákon osztályközösség formálódik, melyben közös érdek, közös cél, közös értékrend tartja össze a tanulókat. Ebben megtanulnak tanulni, közös értékrendet követni, az egyes diákok társaik segítségével visszanyerhetik elveszített önbizalmukat, megerősödhet önmagukba vetett hitük, valamelyest pótlódhat fellazult családi kötelékük, oldódhat magánérzetük, tanácstalanságuk. A kezdeti nehézségek áthidalása és az új osztályközösség formálódásának segítése érdekében a belépő osztályokban tanév kezdéskor célzott közösségfejlesztő tréninget tartanak az osztályfőnökök.

A diákönkormányzat

- hozzájárul a közéleti szereplés előfeltételeinek megteremtéséhez
- az egyéni és közös érdek összefüggéseinek tapasztalataival gazdagítja, fejleszti a személyiséget,
- különböző korcsoporttól független baráti körök kialakulásának kedvez
- hatására a tanulók éber figyelemmel szemlélik környezetüket, nyitottá válnak emberi értékek megbecsülésére, megvédésére

Iskolánkban a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés érdekében a következő tevékenységi formák léteznek (legtöbbjük évtizedek óta, hagyományosan):

- tanórákon levéltár, múzeumok, kiállítások, könyvtárak látogatása, ligeti séta
- múzeumi, könyvtári foglalkozások
- „rendhagyó” irodalomórák
- „rendhagyó” szaktárgyi órák
- erdei iskola
- szakkörök, önképzőkörök
- énekkar
-
- régi és jelenlegi drámaisok estjei
- évfolyamonkénti mustra
- mustra gála
-
- színházlátogatások osztály és iskolai keretben
-
- osztályonként szervezett ünnepek, mikulás, karácsony, anyák napja stb.
- iskolai ünnepek: évnyitó, évváró, szalagavató bál
- gólyaavatás
-
- diáknap, vagy iskolanap
- Gólya-napok a belépő osztályoknak
- Horváth Mihály-nap és a hozzá kapcsolódó kb. 1000 tanuló részvételével megtartott versenyek a környék általános iskoláival együtt szervezve
-
- iskolai rádió
- iskolaújság
- iskolai diákszövetség
- iskolánk értékeinek, eredményeinek közzététele az azt elérők megismertetése nyilvánosan az iskola diáksága és tantestülete előtt

- diákcserek (német, angol)
- idegen nyelvi estek
- drogprevenciós iskolai program működése
- egészségnevelési nap
- orvosok, iskolaorvos, védőnők órái, felvilágosító előadásai, beszélgetések, filmvetítések, szűrővizsgálatok, versenyre való felkészítés
- osztálykirándulások
- tantestületi kirándulások
-
- ünnepekre közös készülődés, szülők, tanárok, diákok együtt
- sportrendezvények /korcsolyázás, evezés/, sportversenyek, sportkörti tevékenység
sítábor??
-
- beszédtechnikai képzés

A Horváth Mihály Gimnázium sokféle érdeklődésű tanulót képzett, nevelt eddig is. Mindig természetes volt, hogy színes, különleges, egymástól eltérő egyéniségek élnek, élhetnek egymás mellett, dolgoznak együtt, egymásért, alakítanak ki csak a mi iskolánkra jellemző közösséget, amely diákjaink egész életére meghatározóvá válik.

2.7. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Mivel egyre több tanulóra jellemző a figyelemzavar, tanulászavar, nyugtalanság, illetve a sorozatos kudarcok miatti frusztrációval összefüggésben jelentkező beilleszkedési nehézségek, a gimnáziumi oktatásban is egyre nagyobb gondot kell fordítani az e kategóriába tartozó diákok problémáinak megoldására. Ezek a tanulók speciális, egyéni bánásmódot igényelnek, ugyanakkor egy átlagos osztályközösség tagjai, amely közösségnek el kell tudni fogadnia, és segítenie kell a beilleszkedésüket; olyan légkört kell teremteni a közös munkához, amely oldja a gondokkal küszködők feszültségeit, tolerálja másságukat. El kell fogadnunk, hogy könyvben nem olvassák el, illetve filmben nem nézik végig az érzelmileg terhelő részeket. Elengedhetetlen a szülőkkel való napi kapcsolattartás, a teljesen őszinte és kölcsönös bizalomra épülő együttműködés. Hiszen az iskolai élettel óhatatlanul együtt járó frusztrációs élmények feldolgozásában ezek a gyerekek komoly segítséget kell, hogy kapjanak. Ebben nagy szerepe van az osztályfőnököknek, és az ifjúságvédelmi felelősnek, aki négy szemközti beszélgetésre alkalmas helységben dolgozik, titoktartási kötelezettség mellett segíti a krízishelyzetbe került diákokat életvezetési, konfliktuskezelési és probléma-megoldási tanácsokkal, vagy szükség szerint külső szakember bevonásával, vagy egy olyan szaktanárnak, aki a tanuló bizalmát élvezzi

A szülőkkel való szoros kapcsolat azért is fontos, mert a problémák oka lehet a szülő antiszociális magatartása, alkoholizálás, avagy hisztérikus viselkedés az anya részéről.

A gyerekekre jellemző figyelemzavarból adódó problémák kumulatívak, tehát mielőbbi segítségre van szükség. Az iskolában, a családban és a kortársközösségben elszenvedett kudarc sorozat kérdésessé teszi a későbbi, felnőttkori sikeres beilleszkedést.

A rövid- és hosszú távú emlékezési problémák miatt tömören, pontosan megfogalmazott, konkrét utasításokra van szükség, és konkrét feladatokra, hiszen az absztrakt gondolkodást igénylő feladatok megoldása több kudarcélmény veszélyét rejti magában. Az eddigiekből következően a generalizációs képességükre sem számíthatunk.

Mielőtt utasítást adunk, győződjünk meg a gyerek figyelméről; ellenőrizzük, hogy megértette-e; mindig mindennek ismerje a következményeit; A naponta ismétlődő feladatokat igyekezzünk rutinná alakítani.

Ha nagyobb feladatot adunk, segítsük az első lépés megtételét, hisz a gyerek nem tudja lépésekre vagy részekre bontani azt, s ezért könnyen pánikba esik.

Segítsünk abban, hogy szervezett legyen – térben és időben.

Határozzuk meg az elérendő szintet.

Nehezen alkalmazkodnak a változásokhoz, így célszerű előre figyelmeztetni őket. Valószínűleg csökkenteni kell a házi feladat mennyiségét, ezzel növelve a munkájuk hatékonyságát. Fontos a mindennapos ellenőrzés, egyéni foglalkozás, ha kezd lemaradni a gyerek. Az osztálytársak jegyzetelhetnek helyettük, illetve a délutáni együtt tanulás is segítség lehet. Esetükben az ismétlések számának növelése a hatékonyságot csökkentheti. Üljön a tanár közelében az osztályteremben, hogy figyelme ne kalandozzon el és a tanárnak legyen az ő számára kialakított jele, amellyel rászólás és hangos figyelmeztetés nélkül visszairányíthatja figyelmét a feladatra.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a közös munka alapfeltétele, hogy a tanár elfogadja a gyereket; határozott személyiség, következetes és igazságos legyen. A megengedő légkör ugyanis elbizonytalaníthatja a gyerekeket. A lehetőségekhez képest biztosítsunk számukra egyéni foglalkozást, pármunkát, amely lehetővé teszi, hogy saját tempójukban haladjanak.

Büntetést csak akkor alkalmazzunk, ha feltétlenül szükséges – sokkal kevésbé hatékony, mint a pozitív interakcióból. Fontos, hogy rövid ideig tartson, majd kapcsolódhasson vissza a gyerek a tevékenységbe, ha már erre ismét képes.

Fontos a tolerancia: vegyük tudomásul a gyerek hullámzó hangulatát és teljesítményét; adjunk lehetőséget – órán i s – a feszültség, nyugtalanság oldására /kimehessen pár percre, járka lhasson /; tudatosítsuk bennük, hogy nagyra értékeljük pozitív tulajdonságaikat: eredeti kreatív gondolkodásukat, segítőkészségüket, jó humorukat, gyakorlatiasságukat, érdeklődésüket - hogy csak néhányat említsek a rájuk jellemző pozitív tulajdonságok közül. Csökkentsük kiszolgáltatottság-érzetüket, ami szorongás előidézője. Érezzék, hogy bár a szabályok rájuk is vonatkoznak, több segítséget kapnak ahhoz, hogy ezekhez alkalmazkodni tudjanak. A környezet legyen áttekinthető, rendezett, hogy ezzel könnyítsük a tájékozódását.

A pedagógus soha ne veszítse el az önkontrollját!

2.8. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás feladata az iskolán belül a tehetséges tanuló felismerése és optimális fejlődésének segítése, azaz az optimális fejlődés feltételeinek a megteremtése és működtetése. Ez pedig a tanulók közötti különbségeket figyelembe vevő pedagógiai programot feltételez, ezért a *differentiálás* - a tehetséggondozás feladatainak iskolai megvalósítása - iskolánk pedagógiai programjában a következő formában van jelen:

a. órarendi differenciálási lehetőségek

- tagozatok (hatosztályos, drámai, nyelvi,)
- fakultációs csoportok (biológia, matematika, informatika, sport)
- osztályon belüli és osztályközi kiscsoportok, csoportbontások (különösen matematikából és idegen nyelvekből vált be a tanulók közötti különbségek

kezelésére, itt ugyanis mindenki felkészültségének, tehetségének megfelelő színvonalú tanulásban vesz részt)

b. tanórán kívüli differenciálási lehetőségek

- szakkörök, önképző körök (pl. fizika, kémia, rajz, diákszínpad, kórus,...)
- versenyekre felkészítő kurzusok
- fesztiválokra való felkészülés (magyar-, angol-, francia nyelven)

c. differenciálási módok

- *lassítás/gyorsítás*: ez utóbbi a nagyon gyorsan fejlődő tanulók lehetősége, amely általában egy évfolyam átlépését teszi lehetővé, ám nagy körültekintést igényel, ritkán fordul elő
- *gazdagítás/elmélyítés*: lényege, hogy a tehetséges tanulókat nem egyre több ismeret elsajátításával kívánja fejleszteni, hanem minél nagyobb önállóságot, alkotó jellegű tevékenységet igénylő feladatokat kapnak, amelyek tudásuk gazdagítását, elmélyítését, képességeiknek fejlesztését szolgálják
- *tanítás/megtanítás*: az értékelési követelményekkel differenciál. A tanítás ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a tanított tartalmakból mindenki annyit és olyan színvonalon sajátít el - a minimális követelményeken túl -, amennyit a motivációi és képességei lehetővé tesznek a rendelkezésre álló idő alatt

2.9. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységét segítő program

A gimnázium beiskolázási körzetében a családok szociális helyzete rendkívül polarizált. Tanulóink egyharmadát egy szülő neveli, magas a munkanélküli szülők száma is.

Az iskola kedvezményes étkeztetési lehetőség biztosításával, a tankönyvtámogatás differenciált elosztásával, a nevelési segély igénylési módjáról történő tájékoztatással igyekszik a szociálisan hátrányos helyzetben lévők körülményein segíteni.

A rászoruló tanulók tanulmányi segítése sem lehet anyagi kérdés. Felzárkóztatásra, tehetséggondozásra különösen azok esetében van szükség, ahol a családnak nem áll módjában különórákra járatni a gyermeküket. Az "alsóbb" évfolyamokon (9.,10. osztály) lehetőséget ad az oktatási törvény tanulószobai foglalkozások szervezésére. A különböző iskolákból jött tanulók egy szintre hozása, gyors felzárkóztatása szükséges a további igényes oktató-nevelő munka szempontjából.

A **gyermek- és ifjúságvédelem** széles körben átfogja a nevelő és oktató tevékenységünket, valamint a családdal, a szülőkkel való kapcsolattartás rendszerét. Ifjúságvédelmi tevékenységünket az 1997. évi XXXI. törvény (gyermekvédelmi törvény) előírásai szerint végezzük.

Ifjúságvédelmi felelős feladatai:

- közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel,

- a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál - a veszélyeztető okok feltárása érdekében - családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét, tanácsadással segíti a szülőket nevelési feladataik ellátásában, egyéni nevelési tervet készít
- amennyiben a veszélyeztető körülmények pedagógiai módszerekkel nem szüntethetőek meg, jelzést tesz a tanuló lakhelye szerinti Gyermekjóléti Szolgálatnál, Jegyzőnél
- segíti a tanulókat, hogy családjuk anyagi helyzetétől függően kedvezményes étkeztetésben, tankönyvellátásban részesüljenek
- fokozott figyelemmel követi a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű tanulók életkörülményeinek alakulását, fejlődésüket
- a szociális ellátási formákról, igénybe vehető támogatások köréről aktuális információkkal látja el a diákokat, a szülőket, osztályfőnököket, a nevelőtestület tagjait
- Esélyegyenlőségi pályázatok koordinálása, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók bevonása

A szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban a következő szociális problémákon tudunk segíteni:

Felzárkóztató foglalkozások szervezése

- korrepetálás: például helyesírás, matematika, idegen nyelv, kémia, fizika stb.
- a 7. és 9. évfolyamon, év elején az úszni nem tudók számára úszásoktatás

Drogprevenációs felvilágosító foglalkozások szervezése, vezetése

Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a fiatalok felismerjék a kábítószerben rejlő veszélyeket és ne éljenek vele. Ennek érdekében az ifjúságvédelmi felelős felvilágosító előadásokat tart a 9-10. osztályokban, illetve a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködésben dokumentumfilmet néznek és dolgoznak fel 11. osztályban. A szentesi Rendőrkapitánysággal kötött együttműködés keretében a bűnmegelőzési médiatárból válogatott filmekkel és előadás tartásával a rendőrség is segíti céljaink megvalósítását.

A Horváth Mihály Gimnáziumban a 2000/2001-es tanévtől kezdve az egészségstratégia részét képezi az összehangolt drogprevenációs program, melynek előzménye az e téren évről - évre végzett osztályfőnöki munka.

Pályaorientációs tevékenységgel

A továbbtanulást előkészítő felvilágosító és tanácsadó munka elsősorban az iskolában az osztályfőnökök irányításával zajlik.

A pályaorientáció célja: a 10. osztályban feltárni a tanulóban levő adottságokat, képességeket. Az osztályfőnökök segítséget nyújtanak tanítványaiknak, hogy érdeklődésük szerint milyen (nem kötelező) tanórai foglalkozásokat válasszanak felzárkózás vagy speciális (illetve emelt szintű) ismeretek megszerzése céljából.

Az utolsó két évfolyamon elsősorban az érettségi kötelező- és választott tantárgyai kapnak nagyobb hangsúlyt. Mivel nem minden tanuló tudja még a 10. évfolyamon eldönteni, hogy milyen irányban szeretne tovább tanulni, ezért a választásnak az érettségi tantárgyaknál mindenképpen szélesebb körűnek kell lennie.

Tekintettel arra, hogy az érettségi kétszintű, közép-, illetve emelt szintű, segíteni kell a tanulót annak eldöntésében is, melyiket válassza. Vagyis, a két szinten megfogalmazott

követelmények nem az érettségi egészére vonatkoznak, hanem az egyes tantárgyakra, ezért tantárgyanként az osztályfőnökön kívül a szaktanárok is segítik a tanulót, hogy a kötelezőkön kívül mely tantárgyakat tanulja, és mely tantárgyakból tegyen közép-, vagy emelt szintű érettségi vizsgát.

A gimnázium oktatási tevékenységének célkitűzése elsősorban a tanulók felkészítése az egyetemekre, főiskolákra. Ennek érdekében az arra alkalmas diákjainkat az emelt szintű érettségi megszerzésére ösztönözzük, hisz a bonyolultabb, összetettebb, nehezebb feladatok megoldásával alkalmassá válnak az elmélyültebb felsőfokú továbbtanulásra.

Amennyiben a tanulónak nincsenek továbbtanulási tervei, elegendő számára az általános műveltséget nyújtó középszintű érettségi, melynek birtokában középiskolai végzettséget igénylő munkakörök ellátására lesz hivatott, illetve szakmát tanulhat.

A pályaorientációban részt vesz maga a diák, segítik döntéseikben a szülők. A cél továbbra is az, hogy a tanuló a képességeinek, ambícióinak megfelelő helyre kerüljön, tehetséges diák ne kallódjon el.

Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről

Az ifjúságvédelmi felelős tanév elején tájékoztatja a tanulókat az aktuálisan igénybe vehető támogatások köréről. A Szentesi Családsegítő Központtal jó kapcsolatot tartunk fenn. A segítő tevékenységeikről szóló tájékoztatást minden tanuló megkapja, de iskolai plakát formájában is kifüggesztjük. Figyelemmel kísérjük a Szentesen tanuló, de nem Szentesen lakó gyermekek szociális helyzetét is, és ha szükséges, akkor állandó lakóhelyük szerint illetékes önkormányzatnak, vagy Gyermekjóléti Szolgálatnak jelezzük a problémákat és kérjük a segítségüket.

A tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározásával

A 2001. évi XXXVII. törvényben meghatározott módon biztosítja az iskola a jogosultaknak a normatív kedvezményt.

Pályázatok figyelésével, részvétellel a pályázatokon

Az iskola folyamatosan követi az országos-, regionális-, európai uniós- és helyi pályázati lehetőségeket - ez a nevelőkön kívül az ifjúságvédelmi felelős munkakörébe is beletartozik.

Ezen pályázatok egy része az iskola eszközeinek fejlesztésére irányul; természetesen ezek a gimnázium összes tanulójának munkáját segítik.

Ugyanakkor tudatosan figyel az intézmény arra, hogy olyan területek, eszközök kerüljenek fejlesztésre, amelyek a családban el nem érhető vagy nehezen beszerezhetőek: pl. a könyvtár kézikönyv-állománya, a legújabb összefoglaló munkák, szakkönyvek; a számítógépes rendszer folyamatos újítása; a szertárak, kísérleti eszközök beszerzése stb.

A pályázati lehetőségek más része a diákoknak az iskolai kereteken túlmenően nagyobb, akár nemzetközi szinten is lehetőséget teremt, hogy tehetségüket kibontakoztathassák; pl. tanulmányi és művészeti versenykiírások; alkotói felhívások, stb. - ezek között vannak pályamunkához kötöttek is. Ezekről a lehetőségekről az ifjúságvédelmi felelős a szaktanárok, munkaközösség vezetők közreműködésével, vagy célzottan a tanulókat tájékoztatja érdeklődési körüknek megfelelően.

A pályázatok harmadik körét azok a lehetőségek alkotják, melyek a szociális hátrányok enyhítését célozzák meg. Az ifjúságvédelmi felelős minden tanév kezdetén felméri a

hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, velük az Útravaló Nemzeti Ösztöndíj Programba pályázatot nyújtanak be az Oktatási és Kulturális Minisztériumhoz. Ennek keretében a nyertes diákok tanulmányaikhoz és a sikeres érettségi vizsga teljesítéséhez mentori és ösztöndíj támogatást kapnak.

Folyamatosan ösztönözzük a diákokat e lehetőségek kihasználására, motiváljuk az önálló, egyéni munkát.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Az Európai Unió oktatási programjában már 1989-ben felhívta a figyelmet az iskolai kudarcok veszélyeire, majd az úgynevezett Fehér Könyvben a tudáshiány csökkentésének fontosságát taglalta.

Szinte minden osztályban találkozunk néhány olyan gyerekkel, (FIMOTA: **f**igyelemzavar **m**otoros nyugtalanság, **t**anulászavar tünetegyüttes rövidítése)

- akiknek figyelmét nehéz lekötni,
- nehézségeik vannak az írással, olvasással
- impulzívak /cselekszenek, mielőtt gondolkodnának, a következményekkel nem számolnak
- un. motoros nyugtalanság figyelhető meg esetükben /babrál, izeg-mozog, zajt kelt, zavarja a többiekét stb./
- teljesítményük, viselkedésük, hangulatuk hullámzó
- akik végül több tantárgyból buknak.

Nem elégedhetünk meg azzal, a fent jellemzett tanulók magatartását, tanulását pusztán (rossz osztályzatokkal) szankcionáljuk. Fel kell ismerni, azonosítani kell a magatartástüneteket, meg kell keresni egyénenként az okokat. Segít ebben az orvostudomány és a pszichiátria.

A Köznevelési Törvény 30§ 7. pontja szerint a tanulási nehézségekkel küzdő gyerek rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult az oktatás keretében.

Iskolánknak tudomásul kell vennie, van, lehet olyan tanulója, akiről a fenti jog szerint kötelező gondoskodnia.

Javasolt

- különleges bánásmód, differenciált foglalkozás, fejlesztés a tanórán
- egyéni továbbhaladási lehetőség
- tanórán kívüli foglalkozás, fejlesztés a lakhely szerint illetékes Pedagógiai Szakszolgálatnál
- magántanulói jogviszony, felmentés iskolába járás alól

Az ilyen tanulókkal foglalkozó pedagógusainknak

- ismerniük és felismerniük kell a tünetegyüttest
- tudniuk kell differenciáltan oktatni
- az ilyen csoportoknál külön hangsúlyt kell fektetniük arra, hogy az ismeretnyújtás együtt járjon a képességfejlesztéssel
- az értékeléskor figyelembe kell venniük a tanulók eltérő képességeit
- teljesítményük mérésekor adjanak az ilyen tanulóknak előnyt – önmagukhoz képest is nézzék a tanulók fejlődését.

- a közösséget a különbözőség tolerálására kell nevelniük

A leszakadó tanulókkal való foglalkozásra fél státusz lenne kívánatos.

Ha a fentieket elvárjuk pedagógusainktól, növelni kell mozgásterüket, szabadságukat.

2.10. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

2. sz. melléklet

2.11. A szülő, a tanuló, az iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés

- alapja: a tanuló iránt érzett közös nevelési felelősség,
- megvalósulási formái: a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység,
- feltétele: a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség,
- eredménye: a családi és az iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő személyiség.

Az együttműködés formáit az előzetesen már vázolt pedagógiai feladatokra építettük, és az alábbi két témakör köré rendeztük:

A következő területeken számítunk a szülők segítségére:

- részvétel az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítás,
- együttműködő magatartás,
- a nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldása,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése,
- érdeklődő-segítő hozzáállás,
- ötletnyújtás az előadások témáihoz,
- szponzori segítségnyújtás.

Iskolánk a tanulók helyes neveléséhez a következő tevékenységi formákat ajánlja

- előre tervezett szülői értekezletek és fogadóórák évente négy alkalommal
- rendkívüli szülői értekezletek
- a 7. és 9. évfolyamokon az osztályfőnökök bemutatják az osztályban tanító valamennyi tanárt. Ők röviden ismertetik, milyen elvárásaik vannak, mely követelményeknek kell megfelelni az intézményben.
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról az ellenőrző útján és problémás esetekben kéri a személyes találkozást annak érdekében,

hogy közösen találjanak megoldást a probléma orvoslására. A szülő is kezdeményezhet, kérheti a pedagógus segítségét.

-
- nyílt napok szervezése (előadások szervezése logopédus, nevelési tanácsadó, pszichológus egészségügyi szakember meghívásával)
- pályaválasztási tanácsadás
- családlátogatás
- közös kirándulások
- gólyatábor : a legkisebbeknek, azaz a 7. osztályosoknak néhány napos „gólyatábort” szervez az osztályfőnök közvetlenül a tanévkezdés előtt. A zárónapra a szülők is meghívást kapnak, így az osztályfőnöknek és a szülőknek alkalmuk van kötetlenebb formában megismerkedni egymással.
- a szülői munkaközösség munkájának támogatása: a szülői munkaközösség évtizedek óta működik iskolánkban, a szülőknek iskolával, oktatással kapcsolatos érdekeinek az érvényesítésére szolgál. Kívánságaikat, az iskolával kapcsolatos észrevételeiket megfogalmazzák, informálódnak az intézményben folyó eseményekről. Osztályonként 2-2 szülő kap megbízást a szülők közösségétől.
-

A szülői részvétel a legkülönbözőbb területeken pozitív hatást gyakorol a tanuló személyiségének formálására, az iskola anyagi helyzetének javítására is. Nyitottak vagyunk, hogy a szülők javaslatait meghallgassuk, s beépítsük az iskola munkájába.

A kollégiummal való kapcsolattartásunk

Iskolánk országos beiskolázású irodalmi-dráma tagozata, valamint a környező településekről való bejárás nehézsége a kollégiummal való együttműködést és folyamatos kapcsolattartást is feltételezi. Az otthontól esetenként több száz km távolságban élő és tanuló diákjainknak napi problémáikat – tanulási, egészségügyi, magánéleti – többnyire a kollégiumi nevelőtanárok és az osztályfőnökök segítségével kell megoldaniuk. Ennek elengedhetetlen feltétele a két intézmény aktív, koordinált, segítő együttműködése.

Iskolánk ennek érdekében a következő kapcsolattartási formákat kínálja

- az osztályfőnökök feladata a kapcsolattartás, személyesen és/vagy telefonon. Rendszeresen tájékoztatja a nevelőtanárokat a tanuló tanulmányi előmeneteléről az ellenőrző segítségével. A kollégium által szervezett hagyományos „gólyatábor” eseményein való részvétel kiválóan alkalmas az ismerkedésre.
- a szülői értekezletekre meghívjuk kollégiumi diákjaink nevelőtanárait
- évente legalább egyszer meghívjuk őket iskolánkba a tanév során felmerülő problémák megbeszélésére
- tanév elején elküldjük az iskola délutáni órarendjét, a kötelező délutáni órák időpontját és az azokra jelentkező tanulók névsorát
- meghívjuk a kollégiumi pedagógusokat az iskola rendezvényeire (ballagás, mustra, mustragála, teadélután stb...)

- a kollégium által szervezett rendezvényekre az igazgató és az osztályfőnök belátása szerint elengedi a kollégium által kikért tanulókat
- az osztályfőnök több tanulót érintő kollégiumi műsorokra, programokra lehetőség szerint elmegy
- hétvégére szervezett iskolai programok estén az iskola egyeztet a kollégiumi ügyelet lehetőségéről

Az intézmények együttműködése a tanulók érdekeit szolgálja, segíti a szülői háztól távol kerülő tanulók személyiségének harmonikus fejlődését.

2.12.

3. Az iskola képzési rendje

3.1. Képzési szakaszok

Mind a négy, mind a hatosztályos képzés két alapvető képzési szakaszra oszlik.

A hatévfolyamos képzésben a 7-10. osztályokban egy egységes négyéves periódusban van lehetősége a tanulóknak a követelményrendszer elsajátítására. A tanulók igényétől függően a 10. év végén belső alapvizsga tehető, majd az emelt-, vagy középszinten tanulandó tárgyak megválasztásával elkezdődik az érettségi vizsgára való felkészülés.

A négyévfolyamos képzésben az első szakasz két évre rövidül itt az intézményen belül, de ugyanúgy folytatódik, mint az előbbi modell.

Az első szakaszban a tanítás hagyományos osztálykeretben történik, a matematika és a nyelvek kivételével (7. és 8. osztályban e két tárgy esetében is).

Matematikából és nyelvekből a kilencedik évfolyamtól kezdődően az oktatás évfolyamonként sávosan történik. Felmérés alapján (9. évfolyam elején) erősségi csoportokba osztjuk a tanulókat.

Osztályt változtatni a 9. és 10. évfolyamon nem látszik indokoltnak, mert a két sávosan tanult és a speciális művészeti tantárgyak kivételével az alapóraszámok minden osztálytípusban megegyeznek.

Ha egy tanuló a magasabb szintű csoportban nem tudja megállni a helyét, az osztályfőnökkel és az érintett szaktanárokkal való egyeztetés után átkerülhet egy alacsonyabb szintű csoportba. Ez nem igényel külön vizsgázási vagy beszámolási kötelezettséget.

Ha alacsonyabb szintű csoportból kíván jobb csoportba kerülni, akkor az egyeztetés során megszabott kritériumok szerint teheti ezt, vagy folyamatos felzárkózással, vagy határidős beszámolási kötelezettséggel.

A 10. évfolyam végétől nem a hagyományos osztálykeretek között folytatódik az oktatás és a nevelés.

A kötelező érettségi tárgyakból (magyar, történelem, matematika és egy idegen nyelv) minden tanuló választhat, hogy közép vagy emeltszintű érettségi vizsgát tesz.

A választható ötödik érettségi tárgy bármely tantárgy lehet. Ezek tanulása is történhet közép- vagy emelt szinten, attól függően, hogy az egész évfolyamról jelentkezőkből milyen csoportok szervezhetők.

Az emelt szintű csoportokba járó tanulók is dönthetnek a középszintű vizsga letétele mellett, illetve fordítva.

Az iskola nevelőtestülete minden évben közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról a 10. évfolyam számára a felkészítés szintjéről, mely tantárgyakból választhatnak emelt szintű képzést a tanulók. A tanuló az igazgató engedélyével módosíthatja választását. Ha a kötelező érettségi tárgy, vagy a kötelezően tanulandó második nyelv emelt szintű csoportjából középszintre kíván átmenni, akkor beszámolási kötelezettsége csak abban az esetben van, ha az új csoport az adott tantárgy témaköreiből olyan anyagrészt is tanult már, amit az emelt szinten a részletesebb ismeretek közlése miatt még nem vettek.

Középszintről emelt szintre való áttérés esetén az új szaktanár által megadott határidőig az eltérések pótlásáról szóban, vagy írásban (tantárgytól, évfolyamtól, tananyag mennyiségtől függően) be kell számolni. Ha egy tanuló a 11. évfolyam után tantárgyat akar váltani,

augusztusban az újonnan felveendő tárgy előző évi követelményeiből osztályozó vizsgát köteles tenni.

Más intézményből való átlépés esetén a 10. osztály végéig az alapkövetelmények garantálják a beilleszkedés lehetőségét.

Emelt szintű csoportba jelentkezésnél felvételi meghallgatáson döntenek el a szaktanárok, hogy az évfolyam megismétlésével, folyamatos felzárkózással vagy osztályozó vizsgával látnak lehetőséget az átvételre.

A 11. évfolyam szintjeit minden tanuló maga választja, a más intézményből jövők is.

A 12. évfolyamra lépésnél a szintváltoztatás feltételeiben nincs különbség saját tanítványaink és a más intézményből jövők között.

A tanuló továbbhaladásáról az osztályt vagy a csoportot tanító tanárok közössége dönt.

3.2. A tanulói jogviszony létesítésének feltételei

Hatévolyamos képzésre jelentkezhetnek azok a tanulók, akiknek korábbi tanulmányi előmenetelét tanáraik főként jeles és jó osztályzattal minősítették és szüleikkel úgy döntöttek, hogy mindenképpen gimnáziumban kívánnak továbbtanulni. Felvételi vizsgát nem tartunk.

Jelentkezni a jelentkezési lap és tanulói adatlap kitöltésével lehet.

A megfelelték tehetséggondozása kiemelt szempont. A nyolcadik osztály végén matematikából és nyelvből a tanulók vizsgát tesznek, amely vizsga továbbhaladásukat nem befolyásolja, de a legeredményesebb tanulókból egy-egy nívócsoportot szervezünk. Ezeket a nívócsoportokat a felmérésben legjobban teljesítő kilencedikesekkel ki lehet egészíteni, mert ők szintűgy külön tehetséggondozásban részesülhetnek.

A kilencedik évfolyamra jelentkezhetnek mindazok a tanulók, akik a 8. osztályt elvégezték.

A **nyelvi tagozatra** és a **természettudományos** fakultációs csoportokba pályázóknak nem kell felvételi vizsgát tenni, általános iskolai eredményeik alapján válogatjuk ki őket a biológia, a matematika, az informatika fakultációs csoportokba.

Az **irodalmi-drámai** osztály iránt érdeklődőknek magyarból írásban, művészetekből gyakorlatban kell felvételizni. A gyakorlati alkalmassági vizsga követelményei:

Beszéd: A vizsgázók 5 szabadon választott, lehetőleg korukhoz illő verssel (vagy 3-4 vers mellett 1-2 prózarészlettel) adnak számot szép és kifejező magyar beszédükről.

Fogalmazás: helyben megadott témáról kell összefüggő szöveget alkotni; a magyar nyelvi kifejezőkészséget, a kreativitást vizsgáljuk.

Ének-zene: két dallal bizonyítják a jelentkezők képességeiket (ebből az egyik népdal legyen), majd egyszerűbb kottaolvasási és ritmusgyakorlatok következnek, esetleg hangszeres játék. /Akik nem tanultak hangszeres zenét, nem kerülnek hátrányos helyzetbe, akik viszont tanultak, hozzák magukkal hangszerüket a felvételire! /

Mozgás: a ritmusérzék, a testi koordináció bemutatására szolgál, ehhez melegítő vagy tornaruha feltétlenül szükséges.

Játék: a rögtönzőkészség, a kreativitás szóban, gesztusokban, mozgásban megnyilvánuló formáit játékos feladatok keretében vizsgáljuk. Ez a képzés a korábbi irodalmi-drámai osztályok hagyományain alapul és új akkreditív helyi tanterv szerint működik.

Nyilvános felvételi vizsgát tartunk, melyen a szülők is jelen lehetnek.

4. Helyi tanterv

A részletes óratervi felosztás az 1. sz. mellékletben található.

4.1. A 2011 előtt felvettekre vonatkozó tantervi óraszámok

Általános gimnáziumi képzés

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	4	3	3	3	13
Történelem	3	2	3	3	11
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	16
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	4	3	4	15
Informatika	1			2	3
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1	1	1		3
Rajz és vizuális kultúra		1	1	1	3
Testnevelés és sport	3	3	2	2	10
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1		1
Emelt szintű érettségi			4	4	8
Összesen	31	31	31	32	124
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Nyelvi tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	16
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	8	7	4	3	22
2. Idegen nyelv	4	4	6	6	20
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	1			2	3
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene		1	2		2
Rajz és vizuális kultúra			1	2	2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1		1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A bevezetés a *filozófiába* tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 12. évfolyamon.

A *tánc és dráma* tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon az 1. idegen nyelv.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Matematika-fizika tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	3	4	4	4	15
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	6	6	7	7	26
Informatika	2		1	1	4
Fizika	3	2	3	2	10
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	2,5	1,5			4
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1	1			2
Rajz és vizuális kultúra		1	1		2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				1	1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a biológia tantárgyba 11. évfolyamon.

A bevezetés a filozófiába tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 12. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a matematika.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Biológia-kémia tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	3	4	4	4	15
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	1			2	3
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia	3	4	5	5,5	18
Kémia	3,5	3	3		9,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1	1			2
Rajz és vizuális kultúra		1	1		2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				1	1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a kémia tantárgyba 11. évfolyamon.

A filozófia tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 12. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a biológia vagy kémia.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Sport tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	16
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	2			1	3
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1	1	1		3
Rajz és vizuális kultúra		1	1	1	3
Testnevelés és sport	5	5	6	6	22
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1		1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a testnevelés.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Irodalmi-drámai tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	2	1	1	1	5
Irodalom	3	3	4	4	14
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	3	4	4	4	15
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	3	3	3	4	13
Informatika	1			1	2
Fizika	2	1	2		5
Biológia		2	2	1	5
Kémia	2	1,5			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1,5	1	1	1	4,5
Rajz és vizuális kultúra	1	1			2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Beszédtechnika	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1	1
Színházi alapismeretek*/Mozgóképkultúra és médiaismeret**	2	3	4	4	13
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

A *bevezetés a filozófiába* tantárgy a történelem tantárgyba integrálva a 12. évfolyamon.

Az *emberismeret és etika* tantárgy a biológia tantárgyba integrálva a 11. évfolyamon.

A *tánc* tantárgy a testnevelés tantárgyba integrálva mind a négy évfolyamon.

*9-10. évfolyamon csak színházi alapismeretek. A 9. évfolyamon a színházi alapismeretek tantárgyba a dráma tantárgyi modul (heti 1 órában csoportbontásban) integrálva.

A 10. évfolyamon a színházi alapismeretek tantárgy 3 órája 1,5 óra elméleti és 1,5 óra gyakorlati részre bomlik. A gyakorlati órák csoportbontásban kerülnek megtartásra.

A színházi alapismeretek tantárgy osztályozása: a félévi és év végi osztályzat az elméletre és gyakorlatra adott osztályzat számtani átlaga. 5 tizedes eredmény esetén az elméleti jegy a döntő. Ha bármely résztárgy jegye elégtelen, a végső osztályzat is el

**Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret vagy a színházi alapismeretek.

A 11. és 12. évfolyamokon a színházi alapismeretek tantárgy 4 órája 2 óra elméleti és 2 óra gyakorlati részből áll.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Hatévolyamos képzés

	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	2	1	1	1	1	1	7
Irodalom	2	3	3	3	3	3	17
Történelem	2	2	3	3	3	3	16
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	4	4	24
2. Idegen nyelv			4	4	4	4	16
Matematika	4	4	4	4	3	4	23
Informatika		2			2		4
Fizika	2	2	2	2			8
Biológia	2	2	2	2			8
Kémia	2	2,5	2	1,5			8
Földünk és környezetünk	2	2	2	2			8
Ének-zene	2	1	1		1		5
Rajz és vizuális kultúra	1	0,5	0,5	1	2		5
Testnevelés és sport	2	2	2	2	2	2	12
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	6
Társadalomismeret						1	1
Kézműves	1						1
Emelt szintű érettségi					4	4	8
Fakultáció					3	6	9
Összesen	29	29	32	31	33	33	186
Maximális óraszám	29	29	32	32	33	33	187

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

4.2. A 2011 után felvettekre vonatkozó tantervi óraszámok

Általános gimnáziumi képzés

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	16
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	1			2	3
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1		1		2
Rajz és vizuális kultúra		1	1		2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1		1
Emelt szintű érettségi			4	4	8
Összesen	28	28	31	31	117
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Média tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	16
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	1			2	3
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	1,5	2		5,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1		1		2
Rajz és vizuális kultúra		1	1		2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret	4	4	5	4	17
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	
Maximális óraszám	32	32	33	33	

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

A művészetek tantárgyi modul tartalma 11. és 12. évfolyamon mozgóképkultúra és médiaismeret.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a mozgókép és médiaismeret

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Földrajz tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	4	4	4	4	16
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	4	3	3	4	14
Informatika	3	1	1	1	6
Bevezetés a filozófiába				1	1
Fizika	2	2,5	3	2	9,5
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	2			3,5
Földünk és környezetünk	3	3	2	2	10
Ének-zene	1	1			2
Rajz és vizuális kultúra	1	1	2	1	5
Testnevelés	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret			1		1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 11. évfolyamon.

A bevezetés a filozófiába tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 12. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a földrajz.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Irodalmi-drámai tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	2	1	1	1	5
Irodalom	3	3	4	4	14
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	3	4	4	4	15
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	3	3	3	4	13
Informatika	1			1	2
Fizika	2	1	2		5
Biológia		2	2	1	5
Kémia	2	1,5			3,5
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1,5	1	1	1	4,5
Rajz és vizuális kultúra	1	1			2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Beszédtechnika	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1	1
Színházi alapismeretek	2	3	4	4	13
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

A *bevezetés a filozófiába* tantárgy a történelem tantárgyba integrálva a 12. évfolyamon.

Az *emberismeret és etika* tantárgy a biológia tantárgyba integrálva a 11. évfolyamon.

A *tánc* tantárgy a testnevelés tantárgyba integrálva mind a négy évfolyamon.

A *dráma tantárgyi modul* 9. évfolyamon a színházi alapismeretek tantárgyba (heti 1 órában csoportbontásban) integrálva.

A 10. évfolyamon a színházi alapismeretek tantárgy 3 órája 1,5 óra elméleti és 1,5 óra gyakorlati részre bomlik. A gyakorlati órák csoportbontásban kerülnek megtartásra.

A színházi alapismeretek tantárgy osztályozása: a félévi és év végi osztályzat az elméletre és gyakorlatra adott osztályzat számtani átlaga. 5 tizedes eredmény esetén az elméleti jegy a döntő. Ha bármely résztárgy jegye elégtelen, a végső osztályzat is el

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a színházi alapismeretek.

A 11. és 12. évfolyamokon a színházi alapismeretek tantárgy 4 órája 2 óra elméleti és 2 óra gyakorlati részből áll.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

Matematika-fizika tagozat

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	Összesen
Magyar nyelv	1	1	1	1	4
Irodalom	3	3	3	3	12
Történelem	2	2	3	3	10
1. Idegen nyelv	3	4	4	4	15
2. Idegen nyelv	3	3	3	3	12
Matematika	6	6	7	7	26
Informatika	3		1	1	5
Fizika	3	2	3	2	10
Biológia		2	2	1,5	5,5
Kémia	1,5	1,5			3
Földünk és környezetünk	2	2			4
Ének-zene	1	1			2
Rajz és vizuális kultúra		1	1		2
Testnevelés és sport	2	2	2	2	8
Osztályfőnöki	1	1	1	1	4
Társadalomismeret				1,5	1,5
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1	1
Emelt szintű érettségi			2	2	4
Összesen	32	32	33	33	129
Maximális óraszám	32	32	33	33	129

Az emberismeret és etika tantárgy integrálva a biológia tantárgyba 11. évfolyamon.

A bevezetés a filozófiába tantárgy integrálva a történelem tantárgyba 12. évfolyamon.

A tánc és dráma tantárgyi modul integrálva a testnevelés tantárgyba 9. évfolyamon.

Az emelt szintű képzésre biztosított órakeretből kötelezően választott tantárgy 11. és 12. évfolyamon a matematika.

A vastagon kiemelt tantárgyakat csoportbontásban tanítjuk

4.3. Tanórán kívüli foglalkozások

A tanulók tantervi anyagon túlmenő tudományos, technikai művészi érdeklődésének kielégítése, képességeik fejlesztése, sportolásuk és egészséges életmódjuk biztosítása érdekében évenként diákköröket (szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör, énekkar, művészeti csoport, iskolai sportkör stb.) szervezünk.

Az iskolai költségvetésből működő diákkörök tanárvezetőjét a diákkör tagságának véleményét figyelembe véve, az érdekelt tanár egyetértésével - az igazgató bízta meg. A diákkörök évi programjukat a vezető tanárral közösen alakítják ki. A diákkörök működési ideje szeptember hó 15-től május 31-ig tart. Foglalkozásait a diákkör az általa meghatározott időben és helyen rendszeresen tartja, azokról a vezető tanár naplót vezet. A heti 2 kötelező testnevelésóra mellett a tanulóknak lehetőségük van a gimnázium épületében a tömegsport keretében használni a tornatermet (kosárlabda, labdarúgás, röplabda, asztalitenisz, torna, kézilabda, aerobik), az udvari sportpályát.

Szabadidő

Az ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak és a tanulók szabadidő-szervezéssel, közösségi élet kialakításával összefüggő munkáját.

A gimnázium régi hagyományai közé tartozik a turisztika. A két világháború között a cserkészethez kapcsolódóan volt lehetőség országjárásra, ma önálló turisztikai csoport üzi a szabadidősportokat.

Tevékenységeikhez egyrészt a csoport által korábban önerőből megszerzett eszközöket (sífelszerelések, túrahajók, sátrak, egyéb túrázási kellékek) használják. Az elmúlt években több alkalommal pályáztunk és a rendszeres túratevékenységünk alapján komoly anyagi segítséget kaptunk különböző alapítványoktól.

Az elmúlt években Kelet-Magyarország szinte minden evezhető folyóját bejártuk. Jártunk a Tiszán, a Túron a Bodrogon, a Hernádon, a Körösön, a Sajón a Maroson és Rábára is szerveztünk nyári vízitúrát Szentgotthárdtól -Malomsokig.

Hajóparkunkat a nyári túrákon való használaton kívül bevonjuk az őszi és tavaszi testnevelés órai tevékenységbe is és a Kurcán evezésoktatást tartunk.

Az egészséges életmódhoz a mindennapi testedzés lehetőségét a tömegsport foglalkozások, a DSK - szakosztályok (női torna, kosárlabda, röplabda) biztosítják.

A tantestület tagjai közül is többen vesznek részt rendszeres foglalkozásokon és példát mutatnak arra, hogy a testedzés minden korosztály számára egyaránt fontos. Évente többször tanár-diák mérkőzéseket szervezünk kosárlabda, röplabda, labdarúgás és asztalitenisz sportágakban.

Rendszeresek a fiú és lány kosárlabda, fiú és lány röplabda, valamint lány torna sportfoglalkozások. Időszaki jelleggel kézilabda, atlétika, korcsolyázás, evezés, felzárkóztató úszás és baseball sportágakban fejleszthetik mozgáskultúrájukat tanulóink.

A tömegsport foglalkozások keretein belül mód és lehetőség nyílik háziversenyek lebonyolítására, melyeket nagy érdeklődés kísér. A városi - diákoknak kiírt - sportversenyek mindegyikén számos gimnazista indul. A szakosztályi munkát vállalók rendszeresen megyei, diákolimpiai találkozókon érnek el jó eredményeket. Legtehetségesebb sportolóink országos helyezésekkel (esetenként nemzetközi jó eredményekkel) térnek haza, öregbítik ezzel

iskolánk jó hírét. Tanulóink egyénileg is sok versenyen jeleskednek, például Samsung, Nike, kis-maraton futóversenyek, triatlon, duatlon versenyek, streetball meccsek.

Diákjaink az iskolában szervezett sportolási lehetőségeken kívül a város sportéletében is tevékenyen kiveszik részüket. Az iskola a legtehetségesebb sportolóknak igyekszik rendszeres kedvezményeket adni, hogy kiváló eredményeik eléréséhez a megfelelő edzési lehetőségek biztosítva legyenek

Az edzőkkel, szülőkkel, az őket tanító tanárokkal való megegyezés szerint számukra óralátogatási kedvezményeket, egyéni haladási rendet biztosítunk országos és Európa bajnokságokon való szerepléshez az edzőtáborokban való részvételt is lehetővé tesszük.

A sporton kívül sok diák foglalkozik zenével szabadidejében. A helyi zeneiskola nemcsak hangszeres zenét tanít, hanem az ifjúság zenei műveltségét fejlesztő, kiszélesítő koncertek szervezésével is kiegészíti a nálunk folyó korlátozott ének-zenei képzést. Erre a feladatra hivatott az iskolai énekkar is.

A gimnázium kórusa számos alkalommal kapott arany minősítést, 1989-ben az év kórusa címet nyerte el, többször tett eleget külföldi koncertmeghívásnak és adott közös koncertet külföldi kórusal. Hasonló sikerekre számítunk, készülünk a jövőben is, hiszen az éneklés örömét nem a próbák, hanem a közönség gyönyörködtetése, elismerése jelenti.

A manuális készségek fejlesztése a kézművesség sajnálatosan mostoha gyereke az oktatásnak. A hatévfolyamos képzésben a 7. osztályban kézműves foglalkozásokat tartunk. Jó lenne, ha a nem különösen eszköz és felszereltség igényes mesterségek alapjaira önképző körökben, szombaton délelőttönként megtaníthatnánk az érdeklődőket. A szabás-varrás, hímzés, kötés, horgolás, kosárfonás, virágkötészet, fafaragás stb. olyan szabadidős tevékenységek, amelyek művelése jó kikapcsolódást jelent a kézügyességgel bírónak és személyes sikereket jelenthetne a fárasztó egész heti szellemi megerőltetés után. Szívesen vennénk, ha fentiekhez értő szülők felajánlanák ezirányú segítségüket.

A felzárkóztató és a tehetséggondozó foglalkozások formái

- egyéni foglalkozás,
- csoportos foglalkozás,
- versenyre felkészítő foglalkozások,
- érettségire előkészítők,
- nyelvvizsga előkészítők.

A foglalkozások heti órakeretét az igazgató hagyja jóvá. A foglalkozásokat a tanórán kívüli foglalkozások rendjében rögzített helyen és időpontban kell megtartani, az elvégzett anyagot, a résztvevők létszámát stb. a foglalkozási füzetekben kell rögzíteni.

Az órák látogatása kötelező, leadni csak félévkor vagy évvégén lehet!

4.4. Az egyes tantárgyak tananyaga és követelményei

MAGYAR NYELV

7. osztály

1. A szóelemek
2. A szófajok
3. A szavak jelentése
4. Az állítmány és az alany
5. A tárgyas és határozós szószerkezetek
6. A jelzős szószerkezetek
7. A mellérendelő szószerkezetek

8. osztály

1. A kommunikáció
2. A mondat
3. Az egyszerű mondat
4. Az alárendelő összetett mondat
5. A mellérendelő összetett mondat
6. A többszörösen összetett mondat
7. A szóösszetétel

9. osztály (G osztály és D osztályokban is és humán tagozaton is)

1. A hangok és a hangtörvények
2. A szóelemek típusai és a szóalkotás módjai
3. A szófajok
4. A szószerkezetek
5. Helyesírásunk alapelvei és szabályai
6. A szavak hangalakja és jelentése
7. A szöveg szerkezete és grammatikája

10. osztály (G osztály és D osztályokban is és humán tagozaton is)

1. A szövegtípusok
2. Önéletrajz, hivatalos levél, kérvény, jegyzőkönyv...
3. Retorikai ismeretek
4. A beszéd megszólaltatása
5. Az érvelés
6. A szövegszerkesztés tudománya
7. Anyanyelvünk változatai

11. osztály (G osztály és D osztályokban is és humán tagozaton is)

1. Nyelv és stílus
2. A tudományos és a szakmai stílus
3. A hivatalos stílus

4. A publicisztikai stílus
5. Szóképek
6. Alakzatok
7. A zeneiség stíluseszközei

12. osztály (G osztály és D osztályokban és humán tagozaton is)

1. Nyelvtípusok
2. A nyelvrokonság és bizonyítékai
3. Nyelvtörténeti korszakok
4. A nyelvtörténet forrásai
5. Nyelvtani rendszerünk változásai
6. Szókincsünk változásai
7. Jelentésváltozás

IRODALOM

7. osztály

1. Műnemek és műfajok
2. A líra
3. Lírai műfajok
4. Az időmértékes verselés
5. Az ütemhangsúlyos verselés
6. Kölcsey: Himnusz, Vörösmarty: Szózat
7. Az epika
8. A novella, az elbeszélés, a regény
9. A műballada
10. A dráma

8. osztály

1. Az epika. A regény/egy szabadon választott mű/
2. A mítoszok világa
3. A Biblia – Újszövetség
5. A homéroszi eposzok
6. A görög líra
7. A görög dráma
8. A római költészet
9. Horatius
10. Műnemek, műfajok az irodalomban

9. G osztály (hatévfolyamos)

1. A görög dráma
2. A középkor magyar irodalmából: HBK, ÓMS
3. A reneszánsz és humanizmus Itáliában
4. Janus Pannonius költészete
5. Balassi Bálint életműve

6. A barokk Magyarországon. Zrínyi: Szigeti veszedelem
7. Az angol reneszánsz. Shakespeare színháza/egy drámája
8. A francia klasszicizmus. Moliére

9. osztály (négyévfolyamos)

1. A Biblia világa
2. A görög mitológia, a homéroszi eposzok
3. Az ókori görög színház, Szophoklész: Antigoné
4. A római költészet kiemelkedő alkotói, jellemző műfajai
5. A középkor magyar irodalmából: HBK, ÓMS
6. A reneszánsz és humanizmus Itáliában
7. Janus Pannonius költészete
8. Balassi Bálint életműve
9. A barokk Magyarországon. Zrínyi: Szigeti veszedelem
10. Az angol reneszánsz. Shakespeare színháza/egy drámája

9. osztály /humán tagozat/

1. A Biblia világa
2. A görög mitológia, a homéroszi eposzok
3. A görög dalköltészetből
4. Az ókori görög színház, Szophoklész: Antigoné és/vagy Oidipusz király
5. A római költészet kiemelkedő alkotói, jellemző műfajai. Vergilius: Aeneis
6. A középkor világirodalmából: himnuszköltészet, trubadúrlíra vágánköltészet, Dante: Isteni színjáték, Villon-balladák
7. A középkor magyar irodalmából: HBK, ÓMS, Margit-legenda
8. A reneszánsz és a humanizmus Itáliában
9. Janus Pannonius költészete
10. Balassi Bálint életműve
11. Az angol reneszánsz. Shakespeare színháza, két drámája
12. A barokk Magyarországon. Zrínyi: Szigeti veszedelem
13. A kuruc kor költészete
14. A francia klasszicista dráma. Moliére: Tartuffe és/vagy A fősvény

10. osztály (G osztály és D osztályokban is)

1. A felvilágosodás korának világirodalmából /szabadon választott művek bemutatásával/
2. Kazinczy, Batsányi
3. Csokonai
4. Berzsenyi
5. Az európai romantika irodalmából: E.T.A. Hoffmann és/vagy Puskin
6. Katona József: Bánk bán
7. Kölcsey Ferenc
8. Vörösmarty Mihály

9. Petőfi Sándor
10. Arany János: Toldi, Toldi estéje

10. osztály /humán tagozat/

1. A felvilágosodás korának világirodalmából / Voltaire, Rousseau, Defoe, Swift, Goethe/
2. Bessenyei, Kármán, Batsányi, Kazinczy
3. Csokonai lírája és a Dorottya...
4. Berzsenyi
5. Az európai romantika irodalmából: Shelley, Byron, Keats, E.T.A. Hoffmann, V. Hugo, Puskin...
6. Katona József: Bánk bán
7. Kölcsey Ferenc
8. Vörösmarty Mihály lírája és a Csongor és Tünde
9. Petőfi lírája és Az apostol
10. Arany János: Toldi, Toldi estéje
11. Arany János lírája, balladái
12. Jókai regényművészete szabadon választott művek alapján

11. osztály (G osztály és D osztályokban is)

1. Arany János lírája
2. Arany balladái
3. Jókai regényművészete szabadon választott mű/vek/ alapján
4. Madách: Az ember tragédiája
5. Mikszáth Kálmán: Tót atyafiak, A jó palócok
6. Orosz realizmus: Gogol vagy Tolsztoj műveiből
7. Csehov vagy Ibsen egy drámája
8. A klasszikus modernség/impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stb. bemutatása/
9. Ady Endre költészete
10. Móricz Zsigmond

11. osztály /humán tagozat/

1. Az európai romantika és realizmus határán: Stendhal, Balzac és mások műveiből
2. Madách: Az ember tragédiája
3. Mikszáth: Tót atyafiak, A jó palócok
4. Mikszáth : Beszterce ostroma és/vagy A Noszty fiú esete Tóth Marival
5. Vajda lírája
6. Orosz realizmus: Gogol, Tolsztoj és mások műveiből
7. Csehov és Ibsen egy-egy drámája

8. A klasszikus modernség / impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, naturalizmus/
9. Ady Endre költészete
10. Móricz Zsigmond kis- és nagyepikájából
11. Tóth Árpád lírája
12. Juhász Gyula lírája

12. osztály (G osztály és D osztályokban is)

1. Babits Mihály költészete
2. Kosztolányi lírája, kis- és nagyepikája
3. Tóth Árpád lírája
4. Juhász Gyula lírája
5. Az avantgárd irányzatai
6. A 20. század világirodalmából/Thomas Mann vagy F. Kafka vagy Camus vagy Brecht stb.
7. József Attila
8. Radnóti Miklós
9. Örkény egyperces novelláiból
10. A kortárs magyar irodalomból, szabadon
11. Regionális kultúra

12. osztály /humán tagozat/

1. Babits Mihály költészete
2. Kosztolányi lírája, kis- és nagyepikája
3. Karinthy Frigyes: Így írtok ti
4. Csáth Géza, Füst Milán műveiből
5. Krúdy novelláiból
6. Az avantgárd irányzatai. Kassák, Apollinaire ... műveiből
7. A 20. század világirodalmából /Thomas Mann, F. Kafka, Camus, Bulgakov, Hemingway, Brecht, Dürrenmatt stb.
8. József Attila
9. Radnóti Miklós
10. További szerzők a két világháború közötti irodalmunkból: Márai, Németh László, Illyés, Tamási Áron, Dsida stb.
11. Örkény egyperces novelláiból, Tóték
12. Irodalmunk a 20. század második felében: Ottlik, Weöres, Pilinszky, Nemes- Nagy, Nagy László, Juhász Ferenc, Kertész Imre, Tandori, Mészöly, Déry, Eszterházy, Kányádi, Szilágyi, Nádas Péter, Orbán Ottó, Csoóri Sándor stb.
13. Napjaink irodalmából szabadon

MATEMATIKA

9. osztály

1. Kombinatorika, halmazok
2. Algebra és számelmélet
3. Függvények
4. Háromszögek, négyszögek, sokszögek
5. Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek
6. Egybevágósági transzformációk
7. Statisztika

10. osztály

1. Gondolkodási módszerek
2. A gyökfogalom kiterjesztése
3. A másodfokú egyenlet
4. A körrel kapcsolatos ismeretek bővítése
5. A hasonlósági transzformáció és alkalmazásai
6. Hegyesszögek szögfüggvényeinek értelmezése
7. Vektorok
8. Szögfüggvények
9. Valószínűségszámítás

11. osztály

1. Kombinatorika, gráfok
2. Hatvány, gyök, logaritmus
3. A trigonometria alkalmazásai
4. Függvények
5. Koordinátageometria
6. Valószínűségszámítás, statisztika

12. osztály

1. Logika, bizonyítási módszerek
2. Számsorozatok
3. Térgeometria
4. Valószínűségszámítás és statisztika
5. + középszintű írásbeli vizsga témakörei.

TÖRTÉNELEM

7. G osztály (hatévfolyamos gimnázium)

1. Az őskor és az ókori Kelet
 - 1.1. Az emberré válás és az őskőkor.
 - 1.2. Az újkőkor.
 - 1.3. Az első civilizáció: a sumérok.
 - 1.4. Mezopotámia története (Kr. e. 2500–Kr. e. 612) Hammurapi törvénygyűjteménye
 - 1.5. Egyiptom, a Nílus ajándéka.
 - 1.6. Az Újbabiloni és a Perzsa Birodalom.
 - 1.7. India, Kína.
2. Az ókori Hellász
 - 2.1. A görög történelem kezdetei.
 - 2.2. A polisz születése.
 - 2.3. Az arisztokrácia és a démosz polgárjogi harca.
 - 2.4. A görög mitológia, a hitvilág.
 - 2.5. Spárta.
 - 2.6. A görög-perzsa háborúk.
 - 2.7. Az athéni demokrácia fénykora és bukása.
 - 2.8. Görög hétköznapiak, művészetek és tudományok.
 - 2.9. Az egységes Hellász – Nagy Sándor
3. Az ókori Róma
 - 3.1. Róma történelmének kezdetei.
 - 3.2. A köztársasági Róma.
 - 3.3. Itália meghódítása.
 - 3.4. A pun háborúk.
 - 3.5. A köztársaság válsága.
 - 3.6. Út az egyeduralom felé.
 - 3.7. Az egyeduralom létrejötte.
 - 3.8. Római hétköznapiak, ünnepek.
 - 3.9. A császárság első századai.
 - 3.10. Hitvilág, tudományok, művészetek és a jog.
 - 3.11. A válság százada – a dominátus.
 - 3.12. A kereszténység születése.
 - 3.13. A Római Birodalom válsága és szétesése.
 - 3.14. A Nyugatrómai Birodalom bukása.
 - 3.15. A Kárpát-medence a római korban.

8. G osztály

1. A kora középkor
 - 1.1. Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom romjain. A Frank Birodalom.
 - 1.2. A pápaság létrejötte – a népvándorlás újabb hulláma.
 - 1.3. Válság és fellendülés Nyugaton.
 - 1.4. A Keletrómai Birodalomtól Bizáncig.
 - 1.5. Európa keleti régiója.
 - 1.6. Az Iszlám megjelenése.
2. A magyarság története az államalapításig
 - 2.1. A magyar őstörténet kezdetei.

- 2.2. Népünk vándorlása a pusztán.
- 2.3. A honfoglalás.
- 2.4. A letelepedéstől az államalapításig.
- 3. Mindennapi élet, életmódtörténet
 - 3.1. Az ember és a természet kapcsolata a mítoszokban.
 - 3.2. Tömegszórakoztatás az ókorban.
 - 3.3. A család az ókori kultúrákban.
 - 3.4. Az iskola az ókorban.
- 4. Az érett középkor
 - 4.1. A középkori egyház és az uralkodói hatalom Európában.
 - 4.2. A keresztes háborúk.
 - 4.3. A városok születése.
 - 4.4. A rendiség kialakulása a 11–13. században.
 - 4.5. Közép- és Kelet-Európa, a Balkán a 11–13. században.
- 5. Az Árpád-kor
 - 5.1. Szent István országa.
 - 5.2. Harcok az új rend megszilárdításáért.
 - 5.3. Szent László és Könyves Kálmán uralkodása.
 - 5.4. A küzdelmes 12. század.
 - 5.5. II. András és az Aranybulla.
 - 5.6. A tatárjárás.
 - 5.7. Széteső királyi hatalom –egységesülő társadalom.

9. G osztály

- 1. Késő középkor
 - 1.1. Nyugat-Európa válsága (éhínség, járványok, háborúk).
 - 1.2. Itália, a humanizmus és a reneszánsz.
 - 1.3. Az angol, a francia és a spanyol rendi monarchia felemelkedése.
 - 1.4. A német császárság és a pápaság hanyatlása.
 - 1.5. A közép- és kelet-európai régió államai.
 - 1.6. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése.
- 2. Magyarország a XIV–XV. században
 - 2.1. Károly Róbert, a királyi hatalom helyreállítója.
 - 2.2. Nagy Lajos.
 - 2.3. Luxemburg Zsigmond fél évszázada.
 - 2.4. A magyar rendi állam és a török párharca – Hunyadi János.
 - 2.5. Mátyás, a nagyhatalmú király.
 - 2.6. Mátyás, a hódító.
- 3. Kora újkor (1490–1721)
 - 3.1. A nagy földrajzi felfedezések és hatásuk.
 - 3.2. A Habsburg–Valois párharc.
 - 3.3. A reformáció kezdetei.
 - 3.4. Reformáció és katolikus megújulás.
 - 3.5. A tőkés gazdaság kibontakozása – a Tudorok kora Angliában.
 - 3.6. Németalföld.
 - 3.7. A Német-római Birodalom és a harmincéves háború.
 - 3.8. Az angol forradalom.
 - 3.9. Francia abszolutizmus- hatalmi politika.
 - 3.10. Lengyelország, a Baltikum és Oroszország a 16–17. században.
 - 3.11. Az Oszmán Birodalom és Ázsia a 15–17. században.

- 3.12. Változó gondolkodás, változó élet. A tudományos világnézet kialakulása.
- 4. Magyarország története a kora újkorban (1490–1711)
 - 4.1. A Jagelló-kor.
 - 4.2. Magyarország romlása.
 - 4.3. Az ország három részre szakadása.
 - 4.4. Várháborúk.
 - 4.5. A királyi Magyarország és a hódoltság.
 - 4.6. Erdély.
 - 4.7. A reformáció megjelenése Magyarországon.
 - 4.8. A tizenötéves háború és a Bocskai szabadságharc.
 - 4.9. A magyar rendek és a Habsburg dinasztia.
 - 4.10. A török kiűzése – Magyarország a dunai monarchiában.
 - 4.11. A Rákóczi-szabadságharc.
 - 4.12. Gazdaság, társadalom, népesség a 16–17. században.

10. G osztály

- 1. A felvilágosodás kora (1721–1789)
 - 1.1. Európa általános jellemzői a 18. században.
 - 1.2. A Felvilágosodás eszmeköre és szakaszai.
 - 1.3. Az abszolutizmus válsága Franciaországban.
 - 1.4. A felvilágosult abszolutizmus: Ausztria és Poroszország a 18. században.
 - 1.5. Az új keleti nagyhatalom: Oroszország.
 - 1.6. Lengyelország felosztása.
- 2. Magyarország újjászerveződése a Habsburg Birodalom keretei között (1711–1790)
 - 2.1. Magyarország újjáépülése a 18. században.
 - 2.2. Magyarország a Habsburg Birodalomban.
 - 2.3. Mária Terézia.
 - 2.4. Jozefinizmus és felvilágosodás.
 - 2.5. A felvilágosodás és a nemzeti ébredés.
- 3. A polgári átalakulás kora (1776–1849)
 - 3.1. Köztársaság Észak-Amerikában.
 - 3.2. Az USA alkotmánya.
 - 3.3. A francia abszolutizmus bukása.
 - 3.4. A feudalizmus épületének lebontása.
 - 3.5. Emberi és polgári jogok nyilatkozata – forráselemzés.
 - 3.6. A királyság bukása.
 - 3.7. A jakobinusok diktatúrája.
 - 3.8. Napóleon katonai diktatúrája.
 - 3.9. A Szent szövetség Európája.
 - 3.10. Az ipari forradalom.
 - 3.11. Az ipari forradalom társadalmi és politikai következményei.
 - 3.12. Gazdasági, társadalmi és politikai elméletek – forráselemzés.
 - 3.13. A népek tavasza. Forradalmak 1848–49-ben.
 - 3.14. Tudomány és a művészetek.
- 4. A polgárosodás kezdetei Magyarországon (1790–1847)
 - 4.1. Magyarország a francia forradalom és a napóleoni háborúk korában.
 - 4.2. A feudalizmus bomlásának jelei a gazdasági életben és a társadalomban.
 - 4.3. A reformeszmék kialakulása és elterjedése: Széchenyi programja.
 - 4.4. A reformmozgalom kibontakozása.
 - 4.5. Kossuth programja.

- 4.6. Magyarország a forradalom előcsarnokában.
- 4.7. A gazdasági élet föllendülése, a nemzeti kultúra virágkora, nemzetiségi kérdés.
- 5. Forradalom és szabadságharc Magyarországon (1848–1849)
 - 5.1. A márciusi forradalom és vívmányai.
 - 5.2. Kísérlet a forradalom eredményeinek megszilárdítására.
 - 5.3. Összpontosított támadás a forradalmi Magyarország ellen.
 - 5.4. A szabadságharc veresége.

11. G osztály

- 1. A nemzetállamok és az imperializmus kora (1849–1914)
 - 1.7. Anglia, Franciaország és az Orosz Birodalom (az 1850-es és a '60-as évek).
 - 1.8. Az olasz nemzeti állam megalapítása.
 - 1.9. A német egység kialakulása.
 - 1.10. Anglia.
 - 1.11. Az Európán kívüli világ.
 - 1.12. Az Egyesült Államok második forradalma.
 - 1.13. A nemzetközi munkásmozgalom (1849–1871).
 - 1.14. Az ipar és a tudomány új korszaka.
 - 1.15. A gazdaság új jelenségei.
 - 1.16. Hatalmi átrendeződés Európában.
 - 1.17. Nemzetállamok létrejötte a Balkánon (1850–1914).
 - 1.18. A világ felosztása.
 - 1.19. Oroszország a századfordulón.
 - 1.20. Japán és Kína a 20. század elején.
 - 1.21. A világháború előestéjén.
- 2. A polgárosodás kibontakozása Magyarországon (1849–1914)
 - 2.1. Kísérlet Magyarország beolvasztására.
 - 2.2. Az önkényuralom csődje és a kiegyezés.
 - 2.3. A dualista rendszer kiépítése.
 - 2.4. A dualizmus nyugalmi időszaka.
 - 2.5. A magyar gazdaság fejlődése a kiegyezés után.
 - 2.6. A magyar társadalom a dualizmus korában
 - 2.7. A magyar társadalom új jelenségei.
 - 2.8. A gazdaság új jelenségei Magyarországon.
 - 2.9. A dualizmus válsága.
 - 2.10. A tudomány és művészet a dualizmus korában
- 3. Az első világháború és következményei, Magyarország részvétele az első világháborúban
 - 3.1. Az első világháború kirobbanása.
 - 3.2. A háború.
 - 3.3. A cári rendszer megdöntése Oroszországban.
 - 3.4. A bolsevik hatalomátvétel, polgárháború.
 - 3.5. A háború lezárása: a Párizs környéki békék.
 - 3.6. Magyarország részvétele a háborúban.
 - 3.7. Az Osztrák–Magyar Monarchia összeomlása.
 - 3.8. Az öszirózsás forradalom.
 - 3.9. A köztársaságtól a proletárdiktatúráig.
 - 3.10. A Tanácsköztársaság.
 - 3.11. Az ellenforradalmi rendszer hatalomra kerülése. Trianon.
 - 3.12. A szomszédos országok és az uralmuk alá került magyarság.

4. Két világháború között (1920–1939)
 - 4.1. Az újraszabott Európa gondjai (1920–1929).
 - 4.2. Új társadalmi jelenségek.
 - 4.3. A politikai viszonyok új vonásai.
 - 4.4. Olaszország és a faszizmus.
 - 4.5. A Szovjetunió.
 - 4.6. A nagy gazdasági válság.
 - 4.7. Az USA és a New Deal.
 - 4.8. Nagy Britannia.
 - 4.9. Franciaország.
 - 4.10. Németország a '20-as években.
 - 4.11. A német faszizmus.
 - 4.12. Kelet-Közép-Európa a két háború között.
 - 4.13. Az Európán túli világ.
 - 4.14. Nemzetközi viszonyok (1930–1936).
 - 4.15. Diktatúrák előretörése (1936–1938).

12. G osztály

1. Magyarország a két világháború között (1920–1939)
 - 1.1. Az ellenforradalmi rendszer konszolidációja.
 - 1.2. A bethleni rendszer politikai viszonyai.
 - 1.3. A magyar gazdaság és népesség a két világháború között.
 - 1.4. A magyar társadalom a két világháború között.
 - 1.5. A gazdasági világválság hatása és következményei Magyarországon.
 - 1.6. Tengelyorientáció és belpolitikai jobbrtolódás Gömbös miniszterelnöksége idején.
 - 1.7. Bel- és külpolitika a '30-as évek végén.
 - 1.8. A határon túli magyar kisebbségek.
2. A második világháború, Magyarország részvétele a második világháborúban
 - 2.1. „Villámháborúk” éve (1939. szept. 1.–1941. június).
 - 2.2. A tengelyhatalmak támadásában. Az antifasiszta koalíció első sikerei (1941. június–1943. július).
 - 2.3. Magyarország – a fegyveres semlegességtől a háborúig.
 - 2.4. A totális háború.
 - 2.5. Az antifasiszta szövetség támadása (1943. július–1944. december).
 - 2.6. Magyarország a háborúban (1941. december–1944. március).
 - 2.7. A német megszállás, a háború végső szakasza Magyarországon.
3. A jelenkor (1945–napjainkig)
 - 3.1. Nemzetközi viszonyok a második világháború után.
 - 3.2. Közép-Kelet Európa és a Balkán.
 - 3.3. A hidegháború kibontakozása és tetőpontja.
 - 3.4. A Szovjetunió és Közép-Kelet Európa a hidegháború éveiben.
 - 3.5. Nyugat-Európa az 1950–1970-es években.
 - 3.6. A gyarmati rendszer felbomlása.
 - 3.7. Az Egyesült Államok a világpolitikában.
 - 3.8. Reformkísérletek és válság a szovjet birodalomban.
 - 3.9. A szovjet birodalom összeomlása.
 - 3.10. Az európai integráció.
4. Magyarország a második világháború után (1945–napjainkig)
 - 4.1. Az új magyar államiság megszületése és az első demokratikus reformok.

- 4.2. A párizsi békeszerződés és a magyar kisebbség.
- 4.3. A koalíciós kormányzás és az újjáépítés.
- 4.4. Az egypártrendszer létrejötte és működése Magyarországon.
- 4.5. Az „ötvenes” évek.
- 4.6. A Rákosi diktatúra válsága.
- 4.7. Az 1956-os magyar forradalom.
- 4.8. A forradalom leverése.
- 4.9. A pártállami rendszer helyreállítása.
- 4.10. Változó gazdaság és társadalom az 1960–1970-es években.
- 4.11. Rendszerváltás Magyarországon az 1980–1990-es évek fordulóján.
- 4.12. A demokratikus rendszer intézményi keretei Magyarországon.

9. osztály (négyévfolyamos gimnázium)

1. Az őskor és az ókori Kelet
 - 1.1. Az emberré válás és az őskőkor.
 - 1.2. Az újkőkor.
 - 1.3. Az első civilizáció: a sumérok.
 - 1.4. Mezopotámia története (Kr. e. 2500–Kr. e. 612) Hammurapi törvénygyűjteménye
 - 1.5. Egyiptom, a Nílus ajándéka.
 - 1.6. Az Újbabiloni és a Perzsa Birodalom.
 - 1.7. India, Kína.
2. Az ókori Hellász
 - 2.1. A görög történelem kezdetei.
 - 2.2. A polisz születése.
 - 2.3. Az arisztokrácia és a démosz polgárjogi harca.
 - 2.4. A görög mitológia, a hitvilág.
 - 2.5. Spárta.
 - 2.6. A görög-perzsa háborúk.
 - 2.7. Az athéni demokrácia fénykora és bukása.
 - 2.8. Görög hétköznapiak, művészetek és tudományok.
 - 2.9. Az egységes Hellász – Nagy Sándor
3. Az ókori Róma
 - 3.1. Róma történelmének kezdetei.
 - 3.2. A köztársasági Róma.
 - 3.3. Itália meghódítása.
 - 3.4. A pun háborúk.
 - 3.5. A köztársaság válsága.
 - 3.6. Út az egyeduradalom felé.
 - 3.7. Az egyeduradalom létrejötte.
 - 3.8. Római hétköznapiak, ünnepek.
 - 3.9. A császárság első századai.
 - 3.10. Hitvilág, tudományok, művészetek és a jog.
 - 3.11. A válság százada – a dominátus.
 - 3.12. A kereszténység születése.
 - 3.13. A Római Birodalom válsága és szétesése.
 - 3.14. A Nyugatrómai Birodalom bukása.
 - 3.15. A Kárpát-medence a római korban.
4. A kora középkor
 - 4.1. Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom romjain. A Frank Birodalom.
 - 4.2. A pápaság létrejötte – a népvándorlás újabb hulláma.

- 4.3. Válság és fellendülés Nyugaton.
- 4.4. A Keletrómai Birodalomtól Bizáncig.
- 4.5. Európa keleti régiója.
- 4.6. Az Iszlám megjelenése.
- 5. A magyarság története az államalapításig
 - 5.1. A magyar őstörténet kezdetei.
 - 5.2. Népünk vándorlása a pusztán.
 - 5.3. A honfoglalás.
 - 5.4. A letelepedéstől az államalapításig.
- 6. Mindennapi élet, életmódtörténet
 - 6.1. Az ember és a természet kapcsolata a mítoszokban.
 - 6.2. Tömegszórakoztatás az ókorban.
 - 6.3. A család az ókori kultúrákban.
 - 6.4. Az iskola az ókorban.

10. osztály

- 1. Az érett középkor
 - 1.1. A középkori egyház és az uralkodói hatalom Európában.
 - 1.2. A keresztes háborúk.
 - 1.3. A városok születése.
 - 1.4. A rendiség kialakulása a 11–13. században.
 - 1.5. Közép- és Kelet-Európa, a Balkán a 11–13. században.
- 2. Az Árpád-kor
 - 2.1. Szent István országa.
 - 2.2. Harcok az új rend megszilárdításáért.
 - 2.3. Szent László és Könyves Kálmán uralkodása.
 - 2.4. A küzdelmes 12. század.
 - 2.5. II. András és az Aranybulla.
 - 2.6. A tatárjárás.
 - 2.7. Széteső királyi hatalom –egységesülő társadalom.
- 3. Késő középkor
 - 3.1. Nyugat-Európa válsága (éhínség, járványok, háborúk).
 - 3.2. Itália, a humanizmus és a reneszánsz.
 - 3.3. Az angol, a francia és a spanyol rendi monarchia felemelkedése.
 - 3.4. A német császárság és a pápaság hanyatlása.
 - 3.5. A közép- és kelet-európai régió államai.
 - 3.6. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése.
- 4. Magyarország a XIV–XV. században
 - 4.1. Károly Róbert, a királyi hatalom helyreállítója.
 - 4.2. Nagy Lajos.
 - 4.3. Luxemburg Zsigmond fél évszázada.
 - 4.4. A magyar rendi állam és a török párharca – Hunyadi János.
 - 4.5. Mátyás, a nagyhatalmú király.
 - 4.6. Mátyás, a hódító.
- 5. Kora újkor (1490–1721)
 - 5.1. A nagy földrajzi felfedezések és hatásuk.
 - 5.2. A Habsburg–Valois párharc.
 - 5.3. A reformáció kezdetei.
 - 5.4. Reformáció és katolikus megújulás.
 - 5.5. A tőkés gazdaság kibontakozása – a Tudorok kora Angliában.

- 5.6. Németalföld.
- 5.7. A Német-római Birodalom és a harmincéves háború.
- 5.8. Az angol forradalom.
- 5.9. Francia abszolutizmus- hatalmi politika.
- 5.10. Lengyelország, a Baltikum és Oroszország a 16–17. században.
- 5.11. Az Oszmán Birodalom és Ázsia a 15–17. században.
- 5.12. Változó gondolkodás, változó élet. A tudományos világkép kialakulása.
- 6. Magyarország története a kora újkorban (1490–1711)
 - 6.1. A Jagelló-kor.
 - 6.2. Magyarország romlása.
 - 6.3. Az ország három részre szakadása.
 - 6.4. Várháborúk.
 - 6.5. A királyi Magyarország és a hódoltság.
 - 6.6. Erdély.
 - 6.7. A reformáció megjelenése Magyarországon.
 - 6.8. A tizenöt éves háború és a Bocskai szabadságharc.
 - 6.9. A magyar rendek és a Habsburg dinasztia.
 - 6.10. A török kiűzése – Magyarország a dunai monarchiában.
 - 6.11. A Rákóczi-szabadságharc.
 - 6.12. Gazdaság, társadalom, népesség a 16–17. században.

11. osztály

- 1. A felvilágosodás kora (1721–1789)
 - 1.1. Európa általános jellemzői a 18. században.
 - 1.2. A Felvilágosodás eszmeköre és szakaszai.
 - 1.3. Az abszolutizmus válsága Franciaországban.
 - 1.4. A felvilágosult abszolutizmus: Ausztria és Poroszország a 18. században.
 - 1.5. Az új keleti nagyhatalom: Oroszország.
 - 1.6. Lengyelország felosztása.
- 2. Magyarország újjászerveződése a Habsburg Birodalom keretei között (1711–1790)
 - 2.1. Magyarország újjáépülése a 18. században.
 - 2.2. Magyarország a Habsburg Birodalomban.
 - 2.3. Mária Terézia.
 - 2.4. Jozefinizmus és felvilágosodás.
 - 2.5. A felvilágosodás és a nemzeti ébredés.
- 3. A polgári átalakulás kora (1776–1849)
 - 3.1. Köztársaság Észak-Amerikában.
 - 3.2. Az USA alkotmánya.
 - 3.3. A francia abszolutizmus bukása.
 - 3.4. A feudalizmus épületének lebontása.
 - 3.5. Emberi és polgári jogok nyilatkozata – forráselemzés.
 - 3.6. A királyság bukása.
 - 3.7. A jakobinusok diktatúrája.
 - 3.8. Napóleon katonai diktatúrája.
 - 3.9. A Szent szövetség Európája.
 - 3.10. Az ipari forradalom.
 - 3.11. Az ipari forradalom társadalmi és politikai követ-kezményei.
 - 3.12. Gazdasági, társadalmi és politikai elméletek – forráselemzés.
 - 3.13. A népek tavasza. Forradalmak 1848–49-ben.
 - 3.14. Tudomány és a művészetek.

4. A polgárosodás kezdetei Magyarországon (1790–1847)
 - 4.1. Magyarország a francia forradalom és a napóleoni háborúk korában.
 - 4.2. A feudalizmus bomlásának jelei a gazdasági életben és a társadalomban.
 - 4.3. A reformeszmék kialakulása és elterjedése: Széchenyi programja.
 - 4.4. A reformmozgalom kibontakozása.
 - 4.5. Kossuth programja.
 - 4.6. Magyarország a forradalom előcsarnokában.
 - 4.7. A gazdasági élet föllendülése, a nemzeti kultúra virágkora, nemzetiségi kérdés.
5. Forradalom és szabadságharc Magyarországon (1848–1849)
 - 5.1. A márciusi forradalom és vívmányai.
 - 5.2. Kísérlet a forradalom eredményeinek megszilárdítására.
 - 5.3. Összpontosított támadás a forradalmi Magyarország ellen.
 - 5.4. A szabadságharc veresége.
6. A nemzetállamok és az imperializmus kora (1849–1914)
 - 6.1. Anglia, Franciaország és az Orosz Birodalom (az 1850-es és a '60-as évek).
 - 6.2. Az olasz nemzeti állam megalapítása.
 - 6.3. A német egység kialakulása.
 - 6.4. Anglia.
 - 6.5. Az Európán kívüli világ.
 - 6.6. Az Egyesült Államok második forradalma.
 - 6.7. A nemzetközi munkásmozgalom (1849–1871).
 - 6.8. Az ipar és a tudomány új korszaka.
 - 6.9. A gazdaság új jelenségei.
 - 6.10. Hatalmi átrendeződés Európában.
 - 6.11. Nemzetállamok létrejötte a Balkánon (1850–1914).
 - 6.12. A világ felosztása.
 - 6.13. Oroszország a századfordulón.
 - 6.14. Japán és Kína a 20. század elején.
 - 6.15. A világháború előestéjén.
7. A polgárosodás kibontakozása Magyarországon (1849–1914)
 - 7.1. Kísérlet Magyarország beolvasztására.
 - 7.2. Az önkényuralom csődje és a kiegyezés.
 - 7.3. A dualista rendszer kiépítése.
 - 7.4. A dualizmus nyugalmi időszaka.
 - 7.5. A magyar gazdaság fejlődése a kiegyezés után.
 - 7.6. A magyar társadalom a dualizmus korában
 - 7.7. A magyar társadalom új jelenségei.
 - 7.8. A gazdaság új jelenségei Magyarországon.
 - 7.9. A dualizmus válsága.
 - 7.10. A tudomány és művészet a dualizmus korában

12. osztály

1. Az első világháború és következményei, Magyarország részvétele az első világháborúban
 - 1.1. Az első világháború kirobbanása.
 - 1.2. A háború.
 - 1.3. A cári rendszer megdöntése Oroszországban.
 - 1.4. A bolsevik hatalomátvétel, polgárháború.
 - 1.5. A háború lezárása: a Párizs környéki békék.
 - 1.6. Magyarország részvétele a háborúban.

- 1.7. Az Osztrák–Magyar Monarchia összeomlása.
- 1.8. Az őszirozsás forradalom.
- 1.9. A köztársaságtól a proletárdiktatúráig.
- 1.10. A Tanácsköztársaság.
- 1.11. Az ellenforradalmi rendszer hatalomra kerülése. Trianon.
- 1.12. A szomszédos országok és az uralmuk alá került magyarság.
2. Két világháború között (1920–1939)
 - 2.1. Az újraszabott Európa gondjai (1920–1929).
 - 2.2. Új társadalmi jelenségek.
 - 2.3. A politikai viszonyok új vonásai.
 - 2.4. Olaszország és a fasizmus.
 - 2.5. A Szovjetunió.
 - 2.6. A nagy gazdasági válság.
 - 2.7. Az USA és a New Deal.
 - 2.8. Nagy Britannia.
 - 2.9. Franciaország.
 - 2.10. Németország a '20-as években.
 - 2.11. A német fasizmus.
 - 2.12. Kelet-Közép-Európa a két háború között.
 - 2.13. Az Európán túli világ.
 - 2.14. Nemzetközi viszonyok (1930–1936).
 - 2.15. Diktatúrák előretörése (1936–1938).
3. Magyarország a két világháború között (1920–1939)
 - 3.1. Az ellenforradalmi rendszer konszolidációja.
 - 3.2. A bethleni rendszer politikai viszonyai.
 - 3.3. A magyar gazdaság és népesség a két világháború között.
 - 3.4. A magyar társadalom a két világháború között.
 - 3.5. A gazdasági világválság hatása és következményei Magyarországon.
 - 3.6. Tengelyorientáció és belpolitikai jobbratolódás Gömbös miniszterelnöksége idején.
 - 3.7. Bel- és külpolitika a '30-as évek végén.
 - 3.8. A határon túli magyar kisebbségek.
4. A második világháború, Magyarország részvétele a második világháborúban
 - 4.1. „Villámháborúk” évei (1939. szept. 1.–1941. június).
 - 4.2. A tengelyhatalmak támadásban. Az antifasiszta koalíció első sikerei (1941. június–1943. július).
 - 4.3. Magyarország – a fegyveres semlegességtől a háborúig.
 - 4.4. A totális háború.
 - 4.5. Az antifasiszta szövetség támadása (1943. Július–1944. December).
 - 4.6. Magyarország a háborúban (1941. december–1944. március).
 - 4.7. A német megszállás, a háború végső szakasza Magyarországon.
5. A jelenkor (1945–napjainkig)
 - 5.1. Nemzetközi viszonyok a második világháború után.
 - 5.2. Közép-Kelet Európa és a Balkán.
 - 5.3. A hidegháború kibontakozása és tetőpontja.
 - 5.4. A Szovjetunió és Közép-Kelet Európa a hidegháború éveiben.
 - 5.5. Nyugat-Európa az 1950–1970-es években.
 - 5.6. A gyarmati rendszer felbomlása.
 - 5.7. Az Egyesült Államok a világpolitikában.
 - 5.8. Reformkísérletek és válság a szovjet birodalomban.
 - 5.9. A szovjet birodalom összeomlása.

- 5.10. Az európai integráció.
6. Magyarország a második világháború után (1945–napjainkig)
 - 6.1. Az új magyar államiság megszületése és az első demokratikus reformok.
 - 6.2. A párizsi békeszerződés és a magyar kisebbség.
 - 6.3. A koalíciós kormányzás és az újjáépítés.
 - 6.4. Az egypártrendszer létrejötte és működése Magyarországon.
 - 6.5. Az „ötvenes” évek.
 - 6.6. A Rákosi diktatúra válsága.
 - 6.7. Az 1956-os magyar forradalom.
 - 6.8. A forradalom leverése.
 - 6.9. A pártállami rendszer helyreállítása.
 - 6.10. Változó gazdaság és társadalom az 1960–1970-es években.
 - 6.11. Rendszerváltás Magyarországon az 1980–1990-es évek fordulóján.
 - 6.12. A demokratikus rendszer intézményi keretei Magyarországon.

ÉLŐ IDEGEN NYELV

Alapelvek, célok

Az élő idegen nyelv műveltségi terület céljai és tartalma összhangban vannak az alaptanterv többi műveltségi területének céljaival és tartalmával, valamint az Európa Tanács ajánlásaival.

Az élő idegen nyelvet a közoktatásban részt vevő minden diáknak kötelező tanulnia a negyedik évfolyamtól a tankötelezettség végéig. Meghatározott feltételek teljesülésekor az iskolák a negyedik évfolyamot megelőzően is elkezdhetik a nyelvtanítást. A nyelvtanulás az első öt évfolyamon elsősorban játékos ismerkedést jelent az idegen nyelvvel.

Az általános iskolában minden diáknak legalább egy idegen nyelvet kell tanulnia az anyanyelvén kívül. A gimnáziumokban, valamint azokban a szakközépiskolákban, ahol a feltételek adottak ehhez, a tanulónak két idegen nyelven kell használható nyelvtudásra szert tennie. A közoktatásban szabadon történik a nyelvválasztás, a helyi igények és lehetőségek alapján.

Élő idegen nyelvként taníthatók a gyakran tanult (angol, német), a kevésbé gyakran tanult nyelvek, valamint a kisebbségek nyelvei, illetve a nem magyar anyanyelvűek számára a magyar nyelv. Ezekon kívül második idegen nyelvként taníthatók holt nyelvek is, melyek tanulását az alaptanterv nem szabályozza. A kisebbségek nyelvének nemzetiségi nyelvként történő tanításáról külön jogszabály rendelkezik.

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Ahhoz, hogy a diákok hazánk, Európa és a nagyvilág művelt, mobilis, többnyelvű polgárai legyenek, használható és továbbfejleszthető idegen nyelvi tudással kell rendelkezniük, ami személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja.

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetencia kialakítása. A kommunikatív nyelvi kompetencia fogalma azonos a használható nyelvtudással. Az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználat képességét jelenti, amelynek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészség (hallás, beszéd, olvasás és írás) révén lehetséges.

A fejlesztési feladatok szerkezete

A fejlesztési feladatok minden nyelvelsajátítási szinten a következő egységekből állnak:

- beszédértés,
- beszédképesség,
- olvasásértés,
- írás.

A kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztése a következőket jelenti:

(1) A kötelező oktatás végére a tanulók képesek lesznek egy vagy két idegen nyelvet személyes, oktatási, közéleti és szakmai kontextusban megfelelően használni.

(2) A nyelvtanulás során a tanulóknak kialakul a nyelvtanulás, a tanult nyelv, az azt beszélő emberek és kultúrájuk, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránti kedvező attitűd és motiváció.

(3) Nyelvtudásukat egész életükben képesek lesznek önállóan fenntartani, fejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.

A tankötelezettség végére minden diáknak legalább az önálló nyelvhasználói szintre (B1) kell eljutnia. Emelt szintű nyelvtanulás esetén a tankötelezettség végére a tanulónak magasabb szintű, önálló nyelvhasználóvá kell válnia (B2). Az európai hatfokú skálán a mesterfokú nyelvhasználói szintek (C1, C2) elérése nem tekinthető alapfeladatnak a közoktatásban.

Az alaptantervi követelmények és fejlesztési feladatok az általános iskola végére minden diák számára legalább egy élő idegen nyelvből az A1-es szint elérését tűzik ki célul. A 9–12. évfolyamra többféle követelményt fogalmaznak meg aszerint, hogy a nyelvtanuló az adott nyelvből milyen szintre szeretne eljutni a kötelező iskolázás végére, nyelvtanulása mennyire intenzív, illetve milyen szintű érettségi vizsgát kíván tenni. Ha a 12. évfolyam végére a diák a B1-es szintet kívánja elérni, a 10. évfolyam végére az A2-es szintet kell elérnie. Ha a 12. évfolyam végére a cél a B2-es szint, a 10. évfolyam végére a B1-es szint teljesítése a kívánatos.

Ha a tanuló nyelvi előkészítő évfolyamra (NYEK) jár, első idegen nyelvből a B2-es szintet legkésőbb a 10. évfolyam végére el kell érnie. Ez esetben a 11. és 12. évfolyam feladata az elért nyelvtudási szint megtartása és elmélyítése. Második idegen nyelvből a 12. évfolyam végére legalább az A2-es szintet kell elérni. Ha a diák a második idegen nyelvből B1-es szintre szeretne eljutni, és ebből vizsgázni kíván, azt lehetővé kell tenni számára. Ha második idegen nyelv is szerepel a nyelvi előkészítő évfolyam kínálatában, a második idegen nyelvből a 10. évfolyam végére a B1-es szint a reális cél, amely a 12. évfolyamra B2 szintre fejlesztendő.

Idegen nyelvek követelményei, tagozatonként

		szint					
	Tagozat	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
nyelvi tagozat	első idegen			A2	A2-B1	B1	B2
	második idegen nyelv			kezdő	A1-A2	A2-B1	B1
biológia-kémia, matematika, irodalmi-drámái	első idegen nyelv			A1-A2	A1-A2	A2-B1	B1
	második idegen nyelv			kezdő	A1-	A1	A2
egyéb tagozat	első idegen nyelv			A1	A1-A2	A2-B1	B1
	második idegen nyelv			kezdő	A1-	A1	A2
hatévfolyamos	első idegen nyelv	A1-	A1	A1-A2	A2	A2-B1	B1
	második idegen nyelv			kezdő	A1	A1-A2	A2

Önálló nyelv-használó	B2	Meg tudja érteni az összetettebb konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, beleértve ebbe a szakterületének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Folyamatosan és spontán módon képes normális interakcióra anyanyelvű beszélővel úgy, hogy az az egyik félnek sem megterhelő. Világos, részletes szöveget tud alkotni különböző témákról, és képes kifejtetni a véleményét valamilyen témáról úgy, hogy részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.
	B1	Megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak, és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola és a szabadidő stb. terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, folyamatos szöveget tud alkotni olyan témában, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Le tudja írni a tapasztalatait és különböző eseményeket, álmokat, reményeket és ambíciókat, továbbá vázlatosan meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.
Alapszintű nyelv-használó	A2	Megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.
	A1	Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél, ill. segítőkész.

Az adott tanévre vonatkozó témaköröket és nyelvtani egységeket a pedagógus által választott tankönyvek határozzák meg.

INFORMATIKA

8. évfolyam

- Az informatika alapjai
 - A számítógép fő részei.
 - Egészséges, ergonómiai szempontoknak megfelelő számítógépes munkakörnyezet.
 - Számítástechnikai eszközök kezelése: háttértárak, nyomtatók, digitalizálók használata.
 - A jelek csoportosítása.
 - Információ, kód, jelhalmazok adatmennyisége.
 - Adatátvitel, kommunikáció.
 - A számítógépek története, Neumann-elv.

- Magyar tudósok szerepe az informatikai kultúra fejlődésében.
 - A számítógépek alkalmazási területei a társadalomban.
2. Az operációs rendszer használata
- Lemez formázása, használhatóságának ellenőrzése újraformázás nélkül.
 - Könyvtárszerkezet kialakítása a háttértárolón.
 - Kiválasztott állományok másolása, mozgatása, átnevezése, törlése.
 - Vírus fogalma, hatása, vírusterjedés megakadályozása
 - Víruskereső indítása és üzenetei.
 - Tömörítés fogalma, célja, egyszerű tömörítési módok.
 - Tömörített állomány tartalmának megtekintése, kiválasztott állományok kicsomagolása.
 - Kiválasztott könyvtár tartalmának tömörítése.
 - Multimédia oktatóprogramok, oktatási anyagok.
3. Kommunikáció a hálózaton
- Az iskolai hálózat vázlatos felépítése, a szolgáltató és munkaállomások kapcsolata.
 - Hálózatok csoportosítása összekötés és kiterjedtség szerint.
 - A hálózati szolgáltatások kialakulásának rövid története.
 - A hálózat használatának alapszabályai.
 - Saját e-mail cím.
 - Az elektronikus levelezés alapfunkcióinak használata: küldés, fogadás.
 - Hasznos webhelyek.
 - Tematikus és kulcsszavas keresők webhely-kereséshez.
 - Csevegő program bemutatása.
4. Algoritmusok és adatok
- Szöveg és kép számokká alakítása.
 - Logaritmikus keresés algoritmus.
 - A kettes számrendszer és az átváltási algoritmusok.
 - Algoritmus megadása élőbeszédben.
5. Dokumentumkészítés számítógéppel
- Ábrák rajzolása, kész rajzok módosítása.
 - Képek bevitele.
 - A szövegegységek.
 - Szöveg átrendezése, keresés, csere, helyesírás.
 - A karakter-, bekezdés- és oldalformázás.
 - Kisebb méretű dokumentum tervezése, szerkesztése.
 - Szöveges és rajzos dokumentumok tervezése, az elkészítés szokásos menete.
 - Dokumentumkészítés számítógéppel
 - Levél, újságoldal, kérdőív, feladatlap készítése.
 - Tabulátorok használata, táblázat készítése.
 - Az internetről letöltött dokumentumok elhelyezése saját dokumentumban.
 - Prezentációkészítés alapjai.
 - Szerzői jog, felhasználói etika.
 - Tantárgyi anyag készítése.
6. Az adatkezelés alapjai
- Bevezetés a táblázatkezelésbe.
 - Táblázatok használata a mindennapi életben.
 - Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása.

- Cella, sor, oszlop, hivatkozás, képlet.
 - Alapdiagramok készítése táblázatból.
 - Keresés meglévő adatbázisban.
7. Könyvtár használat
- Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár.
 - Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik
 - Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus.
 - A szellemi munka technikája

9. évfolyam

1. Az informatika alapjai
 - Hardvereszközök fajtái és jellemzőik.
 - Neumann-elvű és más számítógépek.
 - Analóg és digitális jelek.
 - Jelhalmazok adattartalma.
 - Logikai műveletek és kapuk.
2. Az operációs rendszer használata
 - Állományműveletek: keresés, mozgatás, másolás, létrehozás, nyomtatás, törlés, átnevezés, jellemzők beállítása.
 - Biztonsági másolat készítése.
 - Törölt állományok visszaállítása.
 - Tömörített állomány létrehozása, bővítése.
 - Az operációs rendszer néhány jellemzője.
 - Alkalmazás telepítése installációs anyagról.
 - A regisztrálás folyamata.
 - Több program összehangolt alkalmazása.
3. Kommunikáció hálózaton
 - Az iskolai hálózat vázlatos felépítése.
 - Iskolai szolgáltatások és számítógépek használati rendje.
 - Az iskolai azonosító képzési szabálya és használata.
 - Saját e-mail cím.
 - Elektronikus levelezés funkcióinak használata: levelek csoportosítása, szűrése.
 - Levelezési listák és hírcsoportok.
 - Az ftp bemutatása.
 - Részletes keresés kulcsszavas keresőkkel.
4. Dokumentumkészítés számítógéppel
 - A szöveg-, illetve képszerkesztő programok fejlett szolgáltatásai.
 - Digitális képek alkalmazása.
 - Objektum, táblázat beillesztése.
 - A szöveg formázásának lehetőségei: a fejléc-lábléc, az oldalszámzás, a lábjegyzet; hasábok kialakítása.
 - Dokumentumok készítése minta és feladat alapján.
 - Típusdokumentumok.
 - Multimédia-prezentáció.
 - A prezentáció készítésének menete.
 - Weboldal készítése webszerkesztővel: szöveg, kép, hivatkozás bevitele.
 - Formázási lehetőségek.

- Szerzői jogi alapfogalmak, a szabad felhasználás körébe tartozó adatok, dokumentumok példákön történő bemutatása és alkalmazási lehetőségei.
 - Adatvédelmi alapfogalmak megismertetése, az információhitelesség megőrzésének technikáival való megismerkedés.
 - Az infokommunikációs világban kialakult alapvető viselkedési, publikálási szabályok bemutatása példákön.
5. Táblázatkezelés
- A táblázatkezelés alapfunkciói és fogalmai.
 - Függvények, képletek.
 - Adattípusok, adatmegjelenítési formák, formázási lehetőségek, adatmódosítás.
 - A diagram fogalma, összefüggés függvények és diagramok között.
 - Diagramfajták.
 - Problémamegoldás táblázatkezelővel.
6. Könyvtárhasználat
- Dokumentumtípusok: nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok.
 - Tájékoztató eszközök: kézikönyvtár, információkereső nyelvek, katalógusok, számítógépes adatbázisok.
 - Könyvtári és egyéb információs rendszerek.
 - A közhasznú tájékozódás forrásai, eszközei (internet, pályaválasztási tanácsadó, telefonkönyv, menetrend, katalógusok stb.).
7. Információkezelés (gépírás)
- A tízujjas vakírás elsajátítása.
 - A helyes test- és kéztartás kialakítása.
 - Az alapbillentyűk és a szóközbillentyű használata.
 - A Shift és Caps Lock billentyű helyes használata.
 - A számok írása betűkapcsolásokkal.
 - Az írásjelek gyakoroltatása célirányosan kialakított mondatok íratásával.
 - Szócsoportok, sorok, mondatok és összefüggő szövegek másolása.

11. évfolyam

1. Dokumentumkészítés számítógéppel
- A szöveg-, illetve képszerkesztő programok fejlett szolgáltatásai.
 - Digitális képek alkalmazása.
 - Objektum, táblázat beillesztése.
 - A szöveg formázásának lehetőségei: a fejléc-lábléc, az oldalszámozás, a lábjegyzet; hasábok kialakítása.
 - Dokumentumok készítése minta és feladat alapján.
 - Típusdokumentumok.
 - Multimédia-prezentáció.
 - A prezentáció készítésének menete.
 - Weboldal készítése webszerkesztővel: szöveg, kép, hivatkozás bevitele.
 - Formázási lehetőségek.
2. Táblázatkezelés
- A táblázatkezelés alapfunkciói és fogalmai.
 - Függvények, képletek.
 - Adattípusok, adatmegjelenítési formák, formázási lehetőségek, adatmódosítás.
 - A diagram fogalma, összefüggés függvények és diagramok között.
 - Diagramfajták.

- Problémamegoldás táblázatkezelővel.
3. Adatbázis-kezelés
- Adatok csoportosítása, értelmezése, azok grafikus ábrázolása, statisztikai jellemzők kiszámolása, következtetések levonása.
 - A relációs adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - Adatbázis-kezelő használata
 - Adatbázis használat
 - Keresési és lekérdezési feladatok.
 - Adatállományok.
 - Az adatbázis karbantartása.
 - Űrlapok és jelentések

12. évfolyam

1. Multimédia
- Multimédia eszközök
 - Képfeldolgozás
 - Digitális vágás
2. Prezentáció
- Multimédia elemek a prezentációban.
 - Multimédia bemutató készítése.
 - Diaképek készítése, szöveggel, képpel, animációval, hanghatással.
 - Interaktív elektronikus faliújságok, információs táblák, bemutatók készítése.
 - Integrált számítógép alkalmazói ismeretek
 - A hétköznapi életben előforduló problémák komplex számítógépes megoldása
 - A tanult alkalmazói vagy fejlesztői programok komplex használata adott probléma megoldására
3. Adatbázis-kezelés
- Adatok csoportosítása, értelmezése, azok grafikus ábrázolása, statisztikai jellemzők kiszámolása, következtetések levonása.
 - A relációs adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - Adatbázis-kezelő használata
 - Adatbázis használat
 - Keresési és lekérdezési feladatok.
 - Adatállományok.
 - Az adatbázis karbantartása.
 - Űrlapok és jelentések

FIZIKA

7. osztály

- Az anyag néhány tulajdonsága, kölcsönhatások
- A testek mozgása
- A dinamika alapjai
- A nyomás
- Energia, energiaváltozások
- Hőjelenségek

Tankönyv: Fizika 7. (Mozaik Kiadó)

8. osztály

- Elektromos alapjelenségek. Áramerősség, feszültség
- Az elektromos ellenállás. Az egyenáram hatásai
- Az elektromágneses indukció. A váltakozó áram
- Fénytan
- A testek mozgása

Tankönyv: Fizika 8. (Mozaik Kiadó), Fizika 9. (Mozaik Kiadó)

9. osztály

- A testek mozgás
- A tömeg és az erő
- Energia, munka

Tankönyv: Fizika 9. (Mozaik Kiadó)

9. g osztály

- A tömeg és az erő
- Energia, munka
- Hőtan
- Elektrosztatika
- Az elektromos áram, vezetési jelenségek

Tankönyv: Fizika 9. (Mozaik Kiadó), Fizika 10. (Mozaik Kiadó)

10. osztály

- Hőtan
- Elektrosztatika
- Az elektromos áram, vezetési jelenségek

Tankönyv: Fizika 10. (Mozaik Kiadó)

10. g osztály

- A mágneses mező, elektromágneses indukció
- Mechanikai rezgések és hullámok
- Elektromágneses hullámok. Optika
- Modern fizika
- Magfizika. Csillagászat

Tankönyv: Fizika 10. (Mozaik Kiadó), Fizika 11. (Mozaik Kiadó)

11. osztály

- A mágneses mező, elektromágneses indukció
- Mechanikai rezgések és hullámok
- Elektromágneses hullámok. Optika
- Modern fizika
- Magfizika. Csillagászat

Tankönyv: Fizika 11. (Mozaik Kiadó)

KÉMIA

7. osztály

- Az anyag tulajdonságai és változásai
- Hőtermelő és hőelnyelő folyamatok
- A levegő
- A levegő szennyezése és védelme

- Az égés és a tűzoltás
- A víz
- Oldatok
- Keverékek és oldatok szétválasztása
- Az oldatok töménysége
- A víz alkotórészei
- Az elem és az atom
- Az anyagmennyiség
- Az atom felépítése
- Az elektronburok
- Fémek és nemfémek
- Elemmolekulák
- Vegyületek – vegyületmolekulák
- Ionok és ionvegyületek
- A kémiai egyenlet
- A kémiai reakció
- Kémiai számítások
- Oxidáció és redukció
- Savak – savas kémhatás
- Bázisok – lúgos kémhatás
- Közömbösítés

8. osztály

- Anyagok
- Kémiai részecskék
- Anyagi változások
- A hidrogén
- A víz
- A klór
- A sósav
- Az oxigén
- A kén és vegyületei
- A kénsav
- A nitrogén és vegyületei
- A foszfor és vegyületei
- A szén vegyületei
- A szilícium és vegyületei
- A fémes elemek tulajdonságai
- A fémek redukálósora
- A nátrium és vegyületei
- A kalcium és vegyületei
- A víz keménysége és a vízlágyítás
- Az alumínium
- A vas
- A fémek előállítása
- A fémek korróziója
- Nehézfémek, színesfémek, nemesfémek
- Energiaforrásaink

- Tápanyagok
- Építőanyagok
- Porcelán, finomkerámia, üveg
- Műanyagok
- Háztartási vegyszerek

9. osztály

- Atomszerkezet, izotópok
- Elektronszerkezet
- A periódusos rendszer
- Ionos és fémes kötések
- Kovalens kötés
- Molekulák, összetett ionok
- Anyagi halmazok
- Halmazállapotok, halmazállapot-változások
- Oldatok
- Kémiai reakciók típusai
- Termokémia
- Reakciókinetika
- Egyensúly

10. osztály

- A szerves vegyületek általános jellemzése.
- A szerves vegyületek csoportosításának lehetőségei. A C-C kötések fajtái. A funkciós csoportok
- Az alkánok általános jellemzése. A metán
- Az alkének általános jellemzése. Az etén.
- Alkinek általános jellemzése. Az etin.
- Halogénezett szénhidrogének jellemzése, és környezetre gyakorolt hatásuk.
- Az aromások általános jellemzése. A benzol
- Az alkoholok általános jellemzése. Az etilalkohol és a metilalkohol.
- Fenolok általános jellemzése.
- Az aldehidek és a ketonok általános jellemzése. A formaldehid és az aceton..
- Éterek és észterek.
- A szerves savak. Az ecetsav és a hangyasav.
- Nitrogéntartalmú vegyületek
- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak
- A polimerizációs műanyagok
- A halogénszármazékok.

BIOLÓGIA

7.G osztály

Távoli tájak élővilága

1. Az esőerdők
2. Az esőerdők állatai

3. A szavannák
4. A szavannák állatai
5. A sivatagok
6. A sivatagok állatai
7. A mediterrán területek élővilága
8. A lombdők
9. A lombdők állatai
10. A füves puszták
11. A füves puszták állatai
12. Észak-amerikai préríken, dél-amerikai pampákon
13. A tajgák élővilága
14. A tundrák élővilága
15. A sarkvidékek élővilága
16. A magashegységek élővilága
17. A tengerek és a tengerpartok élővilága I.
18. A tengerek és a tengerpartok élővilága II. – Gerincesek
19. A rendszerezés alapjai
20. Vírusok, sejtmagnélküliek
21. Sejtmagvas egysejtűek
22. Gombák
23. Virágtalan növények I. – Moszatok
24. Virágtalan növények II. – Mohák és harasztok
25. Virágos növények I. – Nyitvatermők
26. Virágos növények II. – Zárvatermők
27. Többsejtű állatok – Szivacsok, csalánozók
28. Gyűrűsféreg, puhatestűek
29. Ízeltlábúak
30. Gerincesek törzse I. – A halak és a kételtűek osztálya
31. Gerincesek törzse II. – A hüllők osztálya
32. Gerincesek törzse III. – A madarak osztálya
33. Gerincesek törzse IV. – Az emlősök osztálya

10. osztály (és 9.G osztály)

34. Bevezetés a biológiába
 - A biológia tudománya
 - Az élet jellemzői
 - 1.2.1 Az élő rendszerek
 - 1.2.2 Szerveződési szintek
 - Fizikai, kémiai alapismeretek
35. Az egyed szerveződési szintje
 - 2.1. Nem sejtes rendszerek
 - vírusok
 - 2.2. Önálló sejtek
 - baktériumok
 - egysejtű eukarióták
 - 2.3 Többsejtűség
 - a gombák, növények, állatok elkülönülése
 - sejtfonalak
 - teleptest és álszövet

2.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

- a növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- a növények szövetei, szervei: szövetek, gyökér, szár, levél, virág, termés
- az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése: szövetek, szaporodás – egyedfejlődés, viselkedés

11 osztály (és 8.G osztály)

36. Egyed alatti szerveződési szint

3.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek

- elemek, ionok
- szervetlen molekulák
- lipidek
- szénhidrátok
- fehérjék

3.2. Az anyagcsere folyamatai

- Felépítés és lebontás kapcsolata
- Felépítő folyamatok
- Lebontó folyamatok

3.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

- elhatárolás
- mozgás
- anyagcsere
- osztódás
- a sejtműködések vezérlése

37. Az emberi szervezet

4.1. Homeosztázis

4.2. Kültakaró

- bőr
- szabályozás
- a bőr gondozása, védelme

4.3. A mozgás

- vázrendszer
- izomrendszer
- szabályozás
- a mozgás és mozgási rendszer egészségtana

4.4. A táplálkozás

- táplálkozás
- emésztés
- felszívódás
- szabályozás
- táplálkozás egészségtana

4.5. A légzés

- légcsere
- gázcsere
- hangképzés
- szabályozás

- a légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
- 4.6. Az anyagszállítás
- a testfolyadékok
 - a szöveti keringés
 - a szív és az erek
 - szabályozás
 - a keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
- a vizeletkiválasztó rendszer működése
 - szabályozás
 - a kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás
- idegrendszer
 - az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai
 - az idegrendszer egészségtana, drogok
 - a hormonrendszer
 - az immunrendszer
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
- szaporítószervek
 - egyedfejlődés

12. osztály (és 10.G osztály)

5. Egyed feletti szerveződési szintek

5.1. Populáció

- környezeti kölcsönhatások
- kölcsönhatások
- viselkedésbeli kölcsönhatások
- ökológiai kölcsönhatások

5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)

- az életközösségek jellemzői
- hazai életközösségek

5.3. Bioszféra

- globális folyamatok

5.4. Ökoszisztéma

- anyagforgalom

5.5. Környezet- és természetvédelem

- Levegő
- Víz
- Energia, sugárzás
- Talaj
- Hulladék

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

6.1 Molekuláris genetika

- alapfogalmak
- mutáció
- a génműködés szabályozása

6.2 Mendeli genetika

- minőségi jellegek
 - mennyiségi jellegek
- 6.3 Populációgenetika és evolúciós folyamatok
- ideális és reális populáció
 - adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
 - biotechnológia
 - bioetika
- 6.4. A bioszféra evolúciója
- prebiológiai evolúció
 - az ember evolúciója

FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK

7. osztály

Afrika

- Afrika felszíne
- Éghajlata, növényzete
- Vízrajza
- Afrika lakosság
- Afrika országai
- Gazdaság
- Dél-afrikai Köztársaság

Ausztrália és Óceánia

- Természeti viszonyok
- Népeség, gazdaság

Antarktika

- Arktisz, Antarktisz

Amerika

- Helyzete, határai, felszíne
- Éghajlat, növényzet
- Vízrajz
- Népeség
- Kanada
- USA
- Dél-Amerika országai

Ázsia

- Felszíne, földtörténete
- Éghajlat, természetes növényzet
- Vízrajz
- Népeség
- Délnyugat-Ázsia
- Iszlám
- India
- Délkelet-Ázsia
- Kína
- Japán

Európa

- Felszíne, földtörténete
- Éghajlat, vízrajz
- Néesség
- Észak-Európa
- Nagy-Britannia
- Benelux-államok
- Franciaország
- Spanyolország
- Olaszország
- Görögország
- Délszláv államok
- Kelet-Európa
- Balti államok
- Oroszország
- Ukrajna

8. osztály

Közép-Európa

- Közép-Európa természeti viszonyai
- Németország
- Lengyelország
- Az Alpok országai
- A Kárpátok
- Csehország és Szlovákia
- Románia

Magyarország

- Földrajzi helyzet
- Földtörténet
- Éghajlat
- Vízrajz
- Természetes növényzet, talaj
- Néesség
- Településhálózat
- Ipar
- Mezőgazdaság
- Idegenforgalom
- Közlekedés, távközlés
- Alföld
- Kisalföld és az Alpokalja
- Dunántúli-dombság
- Dunántúli-középhegység
- Északi-középhegység
- Budapest

9. osztály

Helyünk a világegyetemben

- A Föld a világegyetemben

- A Föld, mint égitest
- Tájékozódás térben és időben
- A térképek

Lakóhelyünk, a Föld

- A Föld belső szerkezete
- Lemeztektonika
- Vulkáni tevékenység
- Földrengések
- Hegységképződés
- A kőzetek
- Ásványkincsek és energiahordozók képződése
- Földtörténet
- A földrészek szerkezete és domborzata

Az éltető légkör

- A légkör anyaga és szerkezete
- A levegő felmelegedése
- Hőmérséklet, szél
- Felhő és csapadékképződés
- Ciklonok, anticiklonok
- Általános légkörzés
- Monszun
- Légszennyezés

Vízburok

- Óceánok, tengerek
- A tengervíz mozgásai
- A felszín alatti vizek
- Folyók, tavak
- Vízszennyezés

A földfelszín formakincse

- Belső és külső erők
- A talaj
- Folyók felszínformálása
- Felszínformálás a tengerpartokon
- A jég felszínformálása
- A szél felszínformálása
- A karsztosodás

Földrajzi övezetesség

- Éghajlati és földrajzi övezetesség
- A forró övezet
- A mérsékelt övezet
- A hideg övezet
- A függőleges övezetesség

Az ember szerepe a társadalmi-gazdasági folyamatokban

- A világnépesség növekedése
- A népesség összetétele, eloszlása, sűrűsége
- A települések

10. osztály

A világgazdaság

- Az államok
- Gazdasági és foglalkozási szerkezet
- Globalizáció
- A pénz világa

Európa regionális földrajza

- Az Európai Unió kialakulása, gazdaságpolitikai céljai
- Benelux államok
- Nagy-Britannia
- Franciaország
- Olaszország
- Észak-Európa
- Németország
- Ausztria, Svájc
- Csehország, Szlovákia
- Románia
- Jugoszlávia felbomlása, utódállamai
- Ukrajna
- Oroszország

Magyarország földrajza

- Természeti és társadalmi erőforrásaink
- A gazdasági átalakulás két évtizede
- Közép-Magyarország és Budapest
- Nyugat-Dunántúl
- Közép- és Dél-Dunántúl
- Észak-Magyarország
- Régiók az Alföldön

Távoli országok földrajza

- Izrael
- Közel-Kelet arab országai
- Észak-Afrika
- Trópusi-Afrika
- USA
- Latin-Amerika
- Japán
- Újonnan iparosodó országok
- Kína
- India

A jövő kérdései

- Túlnépesedés
- Éhínség
- Ásványkincsek
- Fenntartható fejlődés

Földrajz tagozat témakörei

-
- **1. Térképi ismeretek**
- 1.1. A térképi ábrázolás, a térkép fogalma, térkép és valóság kapcsolata
- 1.1.1. Térképtörténet
- 1.1.2. A kicsinyítés mértéke, a méretarány és az arányszám közötti kapcsolat, vonalas aránymérték
- 1.1.3. A térképek méretarány szerinti csoportosítása (nagy, közepes és kis méretarány)
- 1.1.4. A térképek tartalom szerinti csoportosítása
- 1.1.5. A térképek jelrendszere: domborzatábrázolás, síkrajz, névrajz
- 1.2. Térképészeti gyakorlatok
- 1.2.1. Térképszerkesztés
- 1.2.2. Terepi munka: iránymérés, távolságmérés, előmetszés, oldalmetszés, hátrametszés, szintezés
- 1.2.3. Területszámítás arányszám felhasználásával, metszet szerkesztése szintvonalas térkép alapján
- 1.3. Az űrtérképezés
- 1.3.1. A távérzékelés fizikai alapjai, fogalmak
- 1.3.2. Energiaforrások és a sugárzás fizikai törvényei
- 1.3.3. Az atmoszférán áthaladó sugárzás tulajdonságai
- 1.3.4. A sugárzási energia kölcsönhatása a földfelszínnel
- 1.3.5. Adatok észlelése és feldolgozása
-
- **2. Kozmikus környezetünk**
- 2.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- 2.2. A Nap fizikai és kémiai jellemzői, anyagi összetétele, a belsejében lejátszódó termonukleáris folyamatok
- és a földi életre gyakorolt hatásai
- 2.3. A Nap kísérői: bolygók és holdjaik, a Hold, üstökösök, meteorok fizikai -kémiai tulajdonságai,
- mozgásaik jellemzői
- 2.4. A Föld és mozgásai: alak (geoid, ellipszoid), méret, a Foucault ingakísérlet földi jelentősége
- 2.4.1. Tengely körüli forgás és következményei, NY→K forgásirány
- 15 hosszúsági fok = 1 óraidő különbség = 1 időzóna
- 1 hosszúsági fok = 4 perc időkülönbség
- 2.4.2. Nap körüli keringés és következményei, Ekliptika, Afélium, Perihélium, Égi Egyenlítő
- Napéjegyenlőségek, napfordulók, forgástengely ferdeség, ekliptika ferdeség, dátumválasztó
- 2.5. Tájékozódás a földi térben és időben
- 2.5.1. Látóhatár, égtájak, földrajzi fokhálózat, nevezetes szélességi- és hosszúsági körök, elnevezésük
- Története
- 2.5.2. Időszámítás, időmérés
- Valódi napidő, középnapidő, helyi idő
- Világidő (Greenwich Mean Time = GMT), Közép-Európai Idő = KözEI, GMT+ 1 óra
- Évi időszámítás: napév, naptári év, szökőév
- Julianus naptár, Gergely naptár, Világnaptár

- 2.5.3. Űrkutatás története
- 2.5.3.1. A műholdak jellemzésére használt fogalmak
- 2.5.3.2. A műholdfelvételek fajtái
 - Kézikamerás felvételek
 - Többlencsés, színszűrős felvételek
 - Többsávós, letapogató módszerek
- 2.5.3.3. Meteorológiai műholdak (geostacionárius műholdak, poláris pályán keringő mh., COSPAS-SARSAT RENDSZER)
- 2.5.3.4. Optikai sávú távérzékelési műholdak
-
- **3. A geoszférák földrajza**
- 3.1. A kőzetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - Relatív és az abszolút kormeghatározás elvei
 - Geoszférák fejlődése és ezek kölcsönhatásai (ösléggkör, ősóceán, bioszféra), kémiai és biológiai evolúció
 - Földtörténeti korbeosztás egységei, sorrendjük és időtartamuk, meghatározó eseményeik és magyarországi példák
 - 3.1.2. A Föld szerkezete és fizikai és kémiai jellemzői (összetétel, hőmérséklet, nyomás, sűrűség)
 - 3.1.3. A kőzetburok (szárazföldi és óceáni) szerkezete, az asztenoszféra áramlásai
 - 3.1.4. A kőzetlemez-mozgások okai és következményei
 - 3.1.4.1. A kőzetlemezek mozgásai
 - 3.1.4.2. Magmatizmus és vulkánosság: fogalom, kvarctartalom
 - 3.1.4.3. A vulkanikus tevékenységek csoportosítása (időbeliség, a felszínre kerülő anyagformák, alak, a kitörés jellege), utóvulkáni tevékenység
 - 3.1.4.4. A vulkáni tevékenység és a litoszféralemezek kapcsolata
 - 3.1.4.5. A földrengések keletkezése
 - 3.1.4.5.1. A földrengések területi eloszlása
 - 3.1.4.5.2. A földrengések mérése (Richter-skála, Mercalli-Cancani-Sieberg-skála)
 - 3.1.5. A hegységképződés
 - 3.1.5.1. Tektogenezis és orogenezis folyamatai, izosztázia
 - 3.1.5.2. Gyűrődés és vetődés fogalma, alapformái
 - 3.1.5.3. Hegységek kialakulása litoszféralemezek határán
 - 3.1.6. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
 - 3.1.6.1. Ásványok kémiai és fizikai tulajdonságai
 - 3.1.6.2. Kőzetek csoportosítása, hazai előfordulásuk, felhasználásuk
 - 3.1.6.3. Ásványkincsek, energiahordozók csoportosítása, képződésük, előfordulásuk
 - 3.1.7. A Föld nagyszerkezeti egységei
 - Ösmasszívumok (ösföld)
 - Röghegységek
 - Gyűrthegységek
 - Süllyedékterületek, síkságok
 - 3.1.8. A földfelszín formálódása (külső, exogén erők), részfolyamatai: lepusztítás, szállítás, felhalmozás

- 3. 1. 8. 1. Aprózódás, mállás
- 3. 1. 8. 2. A talaj fogalma, talajképződés folyamata
- 3. 1. 8. 3. Talajszintek, talajtípusok és előfordulásuk
- 3. 1. 8. 4. A folyók felszínformálása
- 3. 1. 8. 5. Felszínformálás a tengerpartokon (mély vizű és sekély vizű partok)
- 3. 1. 8. 6. A jég felszínformálása
 - Hó-csonthó-jég
 - Hóhatár, tartós hóhatár, tartós hóborítás
 - A hegységi eljegesedés formái
 - A síksági eljegesedés formái
- 3. 1. 8. 7. A szél felszínformálása
 - A szélpusztító munkája (szélkifúvás = defláció, szélmarás)
 - A szél felhalmozó munkája (szabadon mozgó homok területei, félig kötött homok területei)
- 3. 1. 8. 8. A karsztosodás fogalma
 - A karsztos oldódás folyamata
 - A karsztos formák (felszíni mikroformák, nagyobb felszíni karsztos formák, felszín alatti formák)
- 3.2. A levegőburok
 - A Nap sugárzása
 - 3.2.1. A légkör kialakulása, anyaga, szerkezete és összetétele
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3. 2. 3. A hőmérséklet
 - Coriolis-erő
 - 3. 2. 4. A nedvességtartalom és a csapadék
 - 3.2.5. A légnyomás és a szél
 - Ciklon és anticiklon
 - Időjárási frontok
 - 3.2.6. Az általános légkörczés
 - Az általános légkörczés rendszere
 - 3. 2. 7. A monszun szélrendszer
 - 3. 2. 8. A légszennyezés
- 3.3. A vízburok földrajza
 - 3. 3. 1. A víz körforgása, a Föld vízháztartása
 - 3.3.2. A világtenger
 - Az óceánok és a tengerek
 - A tengervíz fizikai és kémiai tulajdonságai
 - A tengervíz mozgásai
 - A világtenger társadalmi-gazdasági hasznosítása
 - 3.3.3. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - A tavak
 - A folyóvizek
 - 3.3.4. A felszín alatti vizek
 - 3.3.5. A komplex vízgazdálkodás elemei
 - 3. 3. 6. A vízszennyezés
 -

- **4. A földrajzi övezetesség**
- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- Szoláris éghajlati övezetek
- Valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség (ÖVEZET-ÖV-TERÜLET/VIDÉK)
- A földrajzi övezetesség elemeinek kapcsolatrendszere (talajképződés folyamata, vízháztartást befolyásoló
- tényezők, felszínformálódási folyamatok)
-
- 4.3. A forró övezet
- Egyenlítői öv
- Átmeneti öv
- Térítői öv
- Monszun vidék
- 4.4. Mérsékelt övezet
- 4.4.1. Meleg-mérsékelt öv
- Mediterrán terület
- Monszun terület
- 4.4.2 Valódi mérsékelt öv
- Óceáni terület
- Mérsékeltén szárazföldi terület
- Szárazföldi terület
- Szélsőségesen szárazföldi terület
- 4.4.3 Hideg-mérsékelt öv
- 4.5. A hideg övezet
- Sarkkörüi öv
- Sarkvidéki öv
- 4.6. A függőleges földrajzi övezetesség
- A külső erők magassággal változó felszínformáló szerepe
- **5. A népesség- és településföldrajz**
- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
- A természeti erőforrások övezetes elrendeződése a Földön
- Az övezetesség és a táj eltartóképességének kapcsolata
- A földrajzi környezet társadalmi tevékenységek hatására bekövetkezett változásai
- A népesség számbeli alakulása, összetétele, népesedési folyamatok, ciklusok
- A népesség területi eloszlása
- A népességgyarapodás környezeti következményei
- 5.2. A települések földrajzi jellemzői
- A települések szerepköre, alaprajza és arculata közötti összefüggések
- Városok kialakulása, urbanizálódás folyamatai, a városokba áramlás eltérő okai a Föld különböző
- gazdasági fejlettségű térségeiben
- Tanyavilág kialakulásának okai, jelenlegi alakító folyamatai
- Agglomerációk
- Különböző földrajzi övezetek és övek településmorfológiai sajátosságai
-

-
- **6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe**
- 6.1. A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai. Bizonyítsa példákkal, hogy az országok gazdasági fejlettségi csoportokba sorolása csak több mutató alapján megbízható.
- Mutassa be példákkal az eltartott és a foglalkoztatott népesség arányának, a mezőgazdaság és a külkereskedelem mutatóinak a gazdasági fejlettséggel való összefüggéseit
- A világgazdaság felépítése, ágazatai. Az életszínvonal és az életminőség mérésére szolgáló mutatók.
- A gazdasági fejlettség és területi különbségei. Mutassa be a piacgazdaság működését, elveit. Tudjon példákat mondani a nemzetközi tőke-összefonódásokra.
- A világgazdaság működése és folyamatai. A piacgazdaság és a tervgazdaság működése.
- 6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata. Értelmezze a példák bemutatásával a protekcionizmus,
 - a vámok, az export-kényszer, a munkaerőpiac, a tőkepiac szerepét a világgazdaságban.
-
- 6.3. A világ élelmiszergazdaságának jellemzői és folyamatai.
 - Az eltartóképesség eltérő alakulása a különböző társadalmi-gazdasági fejlettségű és eltérő természeti adottságokkal rendelkező régiókban.
-
- A mezőgazdaság és az élelmiszergazdaság kapcsolata. Az élelmiszertermelést befolyásoló társadalmi tényezők
 - szerepe különböző országcsoportokban.
- Növénytermesztés. Csoportosítás: a termesztett növények és termesztésük legfontosabb körzetei
-
- Állattenyésztés. Az állattartás típusa és a társadalmi-gazdasági fejlettség összefüggése.
-
- Erdőgazdálkodás, hal- és vad-gazdálkodás. Az erdők ökológiai szerepe és az erdőket veszélyeztető folyamatok.
 - A túlhalászás okai és veszélyei.
- 6.4 A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása. A kőolajválság eltérő hatása a különböző
 - országcsoportokra. A megújuló energiaforrások szerepének várható változása.
-
- Energiagazdaság. Az energiatermelésből adódó környezeti gondok megoldására kidolgozott elképzelések.
-
- Ipar. Az ipari és a technológiai parkok szerepe. Az ipar 20. századi nagy területi átrendeződései. Az ipar szerkezete és
 - a gazdasági fejlettség összefüggése, a szerkezetváltás folyamata.
- 6.5. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése.
 - Az infrastruktúra. Európai és hazai példák a közlekedés fejlesztésének és átalakításának legfontosabb szempontjaira.
-
- A harmadik és a negyedik szektor jelentősége a mai világgazdaságban és a társadalmi életben. A működőtőke és a pénz világa. Az adósságválság okai és gazdasági
 - következményei.
 - Az infláció és költségvetési hiányt gerjesztő folyamatok.
-
- **7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok**
- 7.1. A világgazdasági pólusok. Kialakulásának okai, folyamata és területi átrendeződése.
-
- 7.2. A világgazdaság peremterületei. Az eltérő fejlettségű periféria-országok felzárkózásának különböző
 - lehetőségei.

- 7.3. Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok. A trópusi üdülőszigetek és az adóparadicsomok kialakulásának okai, gazdaságuk jellemzői.
-
-
- **8. Magyarország földrajza**
- 8.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai. A földrajzilag nyitott határ és a zárt medencehelyzet következményei. A központi fekvés és a tranzithelyzet előnyei és hátrányai. A határainkon átnyúló eurorégiók és együttműködések.
- 8.2. Magyarország természeti adottságai
- Földtani adottságok: a Kárpát-medence földtörténeti fejlődésének lemeztektonikai folyamata. Az időszakok, korok események és hazai földtörténeti emlékek
- Hazánk éghajlata: földrajzi helyzetünk éghajlati következményei, a módosító tényezők. Éghajlati elemek értékeinek hazai eloszlási jellegzetességei.
- Hazánk vízrajza: felszíni vizeink gazdasági jelentősége. Többtényezős földrajzi összefüggések bizonyítása (medence-jelleg, földtani felépítés, éghajlat felszíni és felszín alatti vízkészlet és jellemzőik). A felszín alatti vizek hazai típusai, előfordulásai, hasznosítása. A vízszennyezés helyi és regionális összefüggései, a nemzetközi összefogás szükségessége a Kárpát-medencében. Hazánk legjelentősebb folyóinak, tavainak jellemezése.
- Magyarítja vizeink környezeti problémáit.
- Hazánk élővilága és talajai: az éghajlat, a természetes növénytakaró és a talaj összefüggései hazánk területén.
- 8.3. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői: a népesség nemzetiségi összetétele, területi eloszlása tematikus térképek, statisztikai adatsorok, korfák segítségével. A népességmozgások összefüggése a gazdasági-politikai Hazánk társadalmi -gazdasági fejlődése és annak történelmi háttere.
- Népesség- és településföldrajzi jellemzők. Hazánk településföldrajzi jellemzői térképek, képek, adatsorok, ábrák alapján. A munkanélküliség kialakulásának okai, csökkentésének lehetőségei.
- Nemzetgazdaságunk: a piac és a tulajdonformák szerepe, változása a gazdaság működésében. A gazdaság területi és szerkezeti átalakulásának eredményei és problémái.
- A külföldi tőke szerepe a gazdasági rendszerváltásban. A GDP regionális adatai, és eltérései.
- A gazdaság ágazatai, ágai. Adatsorok, ábrák segítségével folyamatok, összefüggések megállapítása az egyes ágak, ágazatok helyzetéről, a nemzetgazdaságban elfoglalt szerepéről. A termelés környezetre gyakorolt hatásai. Az ipari parkok szerepe a térségek gazdasági fejlődésében. Az ipar szerkezeti átalakulásának folyamata, a húzóágazatok szerepe. Magyarország és az Európai Unió mezőgazdasági kapcsolata.
-

- A turizmus környezetre és a szolgáltatás egyéb ágazataira gyakorolt hatásai.
- Aktuális ismeretek hazánk és az Európai Unió kapcsolatainak alakulásáról.
-
- 8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe: A nagytájak, résztájak közetanyagának, ásványkincseinek a kialakulása.
- A nagytájak természeti és kulturális értékei, idegenforgalmi lehetőségei és központjai.
- Az Alföld
 - A folyók és a szél felszínformáló munkája az Alföldön.
 - Az Alföld jellemző településtípusai.
 - A nagytáj szerepe az élelmiszer-gazdaság különböző ágazataiban.
- A Kisalföld és a Nyugati – peremvidék (Alpokalja)
 - A történelmi múlt, a hagyományok, az infrastruktúra, a szaktudás szerepe a nagytáj gazdaságában.
- A Dunántúli-domb- és hegyvidék
 - A nagytáj jellegzetes településtípusai és azok összefüggése a természeti adottságokkal.
- A Dunántúli-középhegység
 - A gazdasági szerkezetváltás következményei a területen.
- Az Északi-középhegység
 - A Kárpátok és az Északi-középhegység közös kialakulásából adódó természetföldrajzi kapcsolatok.
 - A gazdasági átalakulás eredményei és problémái a térségben.
- 8.5. Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természet- és társadalomföldrajzi képe
 - A nagyrégiók kialakításának elvei és szerepe hazánkban az Európai Unióhoz történő csatlakozás tükrében.
 - A nagyrégióon belüli és az azok közötti együttműködések.
- Budapest
 - Sokoldalú gazdasági kapcsolata az agglomeráció településeivel
- 8.6. Magyarország környezeti állapota
 - A környezetgazdálkodás hazai elvei, alkalmazásának lehetőségei, példái.
 - Hazánk nemzeti parkjai, a világörökséghez tartozó értékei.
- **9. Európa regionális földrajza**
- 9.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - A kontinens kialakulásának folyamata geológiai és szerkezetmorfológiai térképek segítségével
 - A lemeztectonikai folyamatok és a kontinens területének változása közötti összefüggés.
- 9.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
- 9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
- 9.4. Észak-Európa
- 9.5. Nyugat-Európa
- Egyesült Királyság

- Franciaország
- 9.6. Dél-Európa
- Olaszország
- Spanyolország
- Szerbia és Montenegró
- Horvátország
- 9.7. Közép-Európa tájainak és országainak természet- és társadalomföldrajzi képe
- Németország
- Lengyelország
- Csehország
- Ausztria
- Szlovénia
- Szlovákia
- Románia
- 9.8. Kelet-Európa természet- és társadalom-földrajzi vonásai
- Oroszország
- Ukrajna
-
- **10. Európán kívüli földrészek földrajza**
- 10.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
- 10.2. Ázsia
- 10.2.1. Általános földrajzi kép
- 10.2.2. Országai
- Kína
- Japán
- India
- 10.2.3. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
- 10.2.4. Nyugat-Ázsia, arab világ
- 10.4. Afrika általános földrajzi képe
- 10.5. Amerika
- 10.5.1. Általános földrajzi képe
- 10.5.2. Országai
- Amerikai Egyesült Államok
- Mexikó
- Brazília
-
- **11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai**
- 11.1. A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai
- 11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei
- A Föld eltartóképessége
- Urbanizációs problémák
- 11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem
- A környezeti és a gazdasági problémák globalizálódása
- Nemzetközi összefogás a környezetvédelemben
-

ÉNEK-ZENE

Az ének-zene tantárgy a gimnáziumban 3 tanéves időszakra bontható az alábbi témakörök szerint:

Első év

- A régi stílusú magyar népzene kialakulása és főbb jellemzői.
- Az őskor zenéje.
- Az ókori zene: az ókori görög kultúra, és a zene kapcsolata.
- A középkor zenéje: a gregorián zene kialakulása, és jellemzése.
- A többszólamúság kialakulása, a trubadúr zene jelentősége és jellemzői.
- A reneszánsz kor művészete és zenéje: reneszánsz zenei műfajok (mise; madrigál; motetta), zenei szerkesztési módok (polifon; homofon zenei szerkesztési mód), a legjelentősebb reneszánsz zeneszerzők ismerete és felsorolása.
- A barokk kor mint a zenetörténet egyik legnagyobb formaalkotó korszaka: Barokk zenei műfajok: concerto; szvit; prelúdium; fúga. A barokk zenés színház és a vokális műfajok ismertetése: opera; oratórium; kantáta; passió. A barokk kor legjelentősebb zeneszerzői: Vivaldi; Johann Sebastian Bach; Händel művészete, és jelentősebb zeneműveik.

Második év

- Az új stílusú magyar népzene kialakulása és jellemzése.
- A bécsi klasszicizmus művészeti korszakának jellemzői.
 - Zenei formák: periódus; szonátaforma.
 - Zenei műfajok: szonáta; vonósnégyes; szimfónia; versenymű fogalma és ismertetése.
 - A klasszikus opera legfontosabb zeneszerzői, és művei.
 - A bécsi klasszicizmus három legnagyobb zeneszerzője: Haydn; Mozart; Beethoven élete munkássága; legismertebb műveinek felsorolása és ismerete.
- A romantika kora (19. század):
 - A romantika stílusjegyei, és legfontosabb romantikus műfajok: dal; hangszeres karakterdarab; szimfonikus költemény.
 - A romantikus zene legkiemelkedőbb alkotói: Schubert; Schumann; Chopin.
 - Liszt Ferenc, mint a romantikus zene legnagyobb magyar képviselője.
 - A romantikus opera: Verdi; Wagner művészete és alkotásai.

Harmadik év

- Nemzeti romantikusok és a késő romantikus zene: Csajkovszkij és Muszorgszkij, mint az orosz romantika zeneszerzői. Erkel Ferenc (Bánk bán; Hunyadi László) a magyar nemzeti romantika legnagyobb operaszerzője.

A késő romantikus nemzeti zeneszerzők felsorolása és legismertebb zeneműveik.

- A 19. és 20. század fordulójának zenéje: Puccini és operái; az impresszionista zene és két legfontosabb képviselője: Debussy és Ravel.
- A 20. századi zene legfontosabb külföldi képviselői: Arnold Schönberg; George Gershwin; Igor Sztravinszkij.

- A 20. század két legnagyobb magyar zeneszerzője: Bartók Béla és Kodály Zoltán élete, művészete, és legfontosabb művei. Új zenei irányzatok: jazz; rock.

Negyedik év (drámai tagozat)

- énektechnikai és hangképzési gyakorlatok
 - helyes légzés elsajátítása
 - magánhangzók képzése
 - mássalhangzók képzése
 - rekeszizom jelentősége a helyes hangadás tükrében
- népdalok éneklése zongorakíséret nélkül
- népdalok éneklése zongorakísérettel
- népdalfeldolgozások éneklése zongorakísérettel
- Barokk, klasszikus és romantikus műdalok éneklése zongorakísérettel
- operett és musical-részletek éneklése zongorakísérettel
- könnyűzenei művek éneklése zongorakísérettel

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

A rajz és vizuális kultúra tantárgy a gimnáziumban 3 tanéves időszakra bontható az alábbi témakörök szerint:

Első év

1. Prehisztorikus korok művészete (megalitikus kor alkotásai, barlangfestmények és rajzolatok, idol szobrászat...)
2. Ókori Kelet
 - Az ókori Egyiptom művészete
 - Mezopotámia művészete
3. Európa
 - Égeikum, Krétai művészet
 - Mükénéi kultúra
 - Ókori görög művészet
 - Az ókori Itália művészete
4. Etruszk művészet
 - Az ókori Róma művészete
 - Ókeresztény művészet
5. Középkori művészet
 - Bizánci művészet
 - Romanika
 - Gótika
6. Reneszánsz
 - Trecento
 - Quattrocento
 - Cinquecento

7. Összetett térformák, tárgyak térbeli helyzetének megjelenítése az ábrázoló geometria rendszerében (Monge-vetület. Egyméretű (izometria) és kétméretű (dimetria) axonometria, Kavalier axonometria) szabadkézi vázlattal és szerkesztéssel.

Második év

Újkori művészet

- Manierizmus
- Barokk
 - Régence stílus
 - Rokokó
 - Copf stílus
- Klasszicizmus
 - Empire stílus
- Romantika
 - Biedermeier
- Realizmus
- Historizmus
 - Eklektika
 - Akadémizmus
- Klasszikus modernség
 - Szimbolizmus
 - Naturalizmus
 - Impresszionizmus
 - Posztimpresszionizmus
 - Szecesszió
- A 20. század művészete
 - avantgárd
 - art déco
 - neoklasszicizmus
 - kortárs művészet

Egyedi grafikai (ceruza, szén, tus, kréta, gouache), sokszorosító grafikai (magas, mély, síknyomású), festészeti technikák, táblaképfestészet (tempera, olaj) és monumentális festészeti (freskó, pannó, mozaik, üvegablak), vegyes (kollázs, montázs) technikák, valamint szobrászati anyag és technika (agyag, gipsz, fa, kő, fém; mintázás, öntés, faragás) lényegének ismerete.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

ELMÉLETI ISMERETEK

1. A magyar sport sikerei
2. A harmonikus testi fejlődés
3. Az egészséges életmód
4. Testi képességek
5. Gimnasztika
6. Atlétika
7. Torna
8. Ritmikus gimnasztika
9. Küzdősportok, önvédelem

10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Természetben űzhető sportok

GYAKORLATI ISMERETEK

1. Gimnasztika
2. Atlétika
3. Futások
4. Ugrások
5. Dobások
6. Torna:
 - Talajtorna
 - Szekrényugrás
 - Felemáskorlát
 - Gerenda
 - Gyűrű
 - Nyújtó
 - Korlát
7. Ritmikus gimnasztika
8. Küzdősportok, önvédelem
9. Úszás
10. Testnevelési- és sportjátékok
11. Kézilabda
12. Kosárlabda
13. Labdarúgás
- 14. Röplabda**

TÁRSADALOMISMERET

12. osztály

1. Az alkotmányosság alappillérei
 - Az alkotmányosság klasszikus alapelvei
 - A magyar alkotmány
 - Az állami szuverenitás
 - Az állampolgárság
 - Az állam felségjelvényei és más nemzeti jelképei
 - A közvetlen demokrácia, a népszavazás
 - A képviselői demokrácia. Választójog, választási rendszerek.
 - A jogalkotás, a jogalkotó szervek
2. A személyiség szuverenitása. Emberi és állampolgári jogok
 - Az emberi és állampolgári jogok
 - A társadalmi szerveződési elvek, a pártok és az érdekvédelmi szervezetek
 - Az egyesülési és gyülekezési szabadság
 - A lelkiismereti és vallásszabadság, az egyházak

- A nemzeti és etnikai kisebbségek
 - A család, a gyermekek jogai, kötelezettségei
 - A személyi szabadságjogok
 - A gazdasági, szociális és kulturális jogok
 - A politikai nyilvánosság. A szólás- és sajtószabadság
3. Állami szuverenitás-államszervezet
- Kormányzati rendszer, kormányforma
 - A törvényhozó hatalom, az Országgyűlés
 - A köztársasági elnök
 - A kormány
 - A közigazgatás
 - A közpénzügyek
 - A helyi önkormányzatok
 - A bírói hatalom, az igazságszolgáltatás
 - Az Alkotmánybíróság. Állampolgári jogok védelme
 - A Magyar Köztársaság külkapcsolatai és részvétele a nemzetközi szervezetekben

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

11. osztály

1. A forgatókönyv
2. Filmes eszközök
3. A televízió műsorrendje
4. Televíziós műfajok
5. Korstílusok
6. Tömegfilm
7. Híres filmrendező pályaképe, munkássága

12. osztály

1. A film kifejezőeszközei
2. A montázs
3. A szereplő és a színész
4. A francia, a cseh és a magyar újhullám
5. Filmműfajok
6. Filmtörténet

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET (médiá tagozat)

9. osztály

1. Sajtótörténet
 - A modern sajtó előzményei az ókorban és a középkorban
 - A nagy áttörés: a XIX. század
 - A modern nyugat-európai sajtó
 - Az amerikai sajtó
 - A magyar sajtó a reformkor előtt
 - A magyar sajtó az 1830-as évektől
 - A magyar sajtó 1945 után

- A rádiózás története
 - A rádió Magyarországon
 - A televíziózás története
 - A magyar televíziózás korszakai
2. Az írott és elektronikus sajtó műfajai
- Az információs társadalom
 - Az elemi tájékoztatás műfajai: a hír, a közlemény, a tudósítás
 - Publicisztika: jegyzet, glossza, esszé, kritika, recenzió
 - Átmeneti műfajok: riport, interjú, portré
 - Kiegészítő műfajok: sajtófotó, karikatúra
 - Szerkesztőségi munkafolyamatok: laptervezés és tipográfia
 - Az online sajtó: hírportálok, hipertextualitás, multimedialitás, interaktivitás
 - A televíziós műfajok: információs, szórakoztató és fikciós műsorok
 - Információs műsorok: híradó, tematikus magazinműsor, riportműsor, vitaműsor
 - Szórakoztatás: délutáni és late night show-k, kvízműsorok, valóságshow-k, tehetségkutatók
 - Fikciós műfajok: film, tévésorozat, minisorozat, szappanopera, tévéjáték
 - Közszolgálati, kereskedelmi és közösségi rádiózás
 - Hírműsor, reggeli „ébredtős” műsor, zenés kívánságműsor
 - Sajtóetika: az újságírói szabadság és felelősség
 - A valósághű tájékoztatás, a személyiség védelme
3. Médiaismeret
- A média és környezetünk
 - A kommunikáció általános modellje
 - A tömegkommunikáció jellemzői
 - A médiaipar
 - A reklám
 - A tömegkommunikáció hatásai
 - A valóság médiareprezentációja
 - A sztár szerepe a tömegkultúrában
 - A multimédia és az internet
 - A média jogi szabályozása
4. Számítástechnika
- Tördelő és kiadványszerkesztő programok kezelése (Corel, InDesign)
 - A Photoshop alkalmazása
 - Videovágó programok (U-Lead, Adobe Premier)

10. osztály

1. Médiaismeret
- A média és környezetünk
 - A kommunikáció általános modellje
 - A tömegkommunikáció jellemzői
 - A médiaipar
 - A reklám
 - A tömegkommunikáció hatásai
 - A valóság médiareprezentációja
 - A sztár szerepe a tömegkultúrában

- A multimédia és az internet
- A média jogi szabályozása

2. Filmtörténet

- A mozi születése: Lumiere és Méliès, a brightoni iskola, az olasz verizmus
- A német expresszionizmus (Murnau, Fritz Lang, Ruttmann)
- Impresszionizmus és avantgard (Gance, Delluc, Claire, Bunuel)
- A szovjet film kezdetei: Eizenstein és Pudovkin
- A 20-as évek Hollywoodja: a burleszk, Chaplin és Stroheim
- A francia költői realizmus (Vigo, Carné, Renoir)
- Az olasz neorealizmus és folytatása: de Sica, Visconti, Fellini, Antonioni
- Hollywood a 30-as, 40-es években (Disney, Capra, John Ford, Orson Welles, Wyler, Hitchcock)
- A skandináv film: Sjöberg, Bergman, a dán dogma
- A francia újhullám: Chabrol, Truffaut, Godard
- Film a Távol-Keleten: Kurosawa és Mizoguchi
- A kelet-európai film (Munk, Wajda, Kawalerowicz, Milos Forman, Menzel)
- A filmes posztmodern
- A magyar némafilm
- A magyar hangosfilm első felvirágzása
- A magyar filmgyártás a II. világháború alatt
- A háború utáni magyar film
- A magyar filmművészet megújulása a 60-as évektől napjainkig

3. Filmesztétika

- A mozgókép formanyelve: a kamera és a téma viszonya – látvány és kompozíció
- A montázs szerepe a tér- és időszervezésben
- Hang és kép viszonya a filmben
- A film és a valóság viszonya: dokumentum és fikció
- A filmes elbeszélés eszközei: beállítás, jelenet, filmtér, filmidő, cselekmény
- Szerzői film és tömegfilm
- A film művészi lehetőségei
- Filmműfajok, filmstílusok
- Film és néző kölcsönhatása

4. Fotózás

- Camera obscura készítése
- Digitális fényképezés
- Utómunka, számítógépes képszerkesztés

11. osztály

1. Beszédtechnika

- A helyes légzés
- A szöveg központosítása, hangsúlyozása
- Gyakorlatok a tiszta beszéd elsajátításához
- Beszédhibák kijavítása
- Hírolvasói gyakorlat

2. Filmnyelvi gyakorlat

- Fény és árnyék: a jelenetek bevilágítása
- Plánok, kameramozgások

- A vágás szerepe a film ritmusának, tartalmi mondanivalójának alakításában
- Filmelőzetes készítése
- Önálló filmetűd készítése
- Videoklip készítése egy választott dalhoz
- Dokumentum- vagy portréfilm készítése
- Forgatókönyv készítés, karakterek
- Önálló kisjátékfilm forgatása és utómunkái

3. Online és offline újságírás

- Hír és tudósítás írása sajtóközlemény és sajtótájékoztató alapján
- Kommentár írása adott témakörben
- Riport készítése
- Interjú készítése
- Lapszerkesztési gyakorlat
- Címlap készítése
- Diákújság összeállítása csoportos munkában
- Hírportál editálása, online szerkesztőségi tartalmak előállítása
- Weblap készítése
- Blogírás

4. Filmesztétika

- A mozgókép formanyelve: a kamera és a téma viszonya – látvány és kompozíció
- A montázs szerepe a tér- és időszervezésben
- Hang és kép viszonya a filmben
- A film és a valóság viszonya: dokumentum és fikció
- A filmes elbeszélés eszközei: beállítás, jelenet, filmtér, filmidő, cselekmény
- Szerzői film és tömegfilm
- A film művészi lehetőségei
- Filmműfajok, filmstílusok
- Film és néző kölcsönhatása

5. PR- és sajtószóvivői ismeretek

- A Public Relations célja
- A belső PR: az intézményi kultúra kialakítása
- A belső PR eszközei
- A külső PR: szakmai kapcsolatok, médiakapcsolat
- Kommunikáció krízishelyzetben
- A sajtószóvivő, sajtóreferens feladatköre
- Kommunikációs technikák

12. osztály

1. A médiamarketing alapjai

- A marketing orientáció
- A marketing környezete: piacok és vásárlói magatartások
- Stratégiai elemei: célpiac és célcsoport
- Marketing-kutatás és tervezés
- Termék- és szolgáltatáspolitikák
- Marketing csatornák
- A piac befolyásolása: a promóció
- Márkaépítés

- Vállalati felelősségvállalás
 - A közösségi médiában rejlő marketing-lehetőségek
2. Rádiós- és televíziós műsorkészítés
 - Hírszerkesztés
 - Híradós tudósítás készítése
 - Adásmenet készítése
 - „Konzerv” ifjúsági magazinműsor összeállítása
 - „Élő” stúdióbeszélgetés készítése
 3. Műsorvezetői és konferanszié ismeretek
 - Felkonfok, összekötő szövegek írása
 - Előre rögzített magazinműsor vezetése
 - Stand up, élő műsor, helyszíni bejelentkezés
 - Vetélkedő vezetése
 - Talkshow készítése, helyzetgyakorlatok

BEVEZETÉS A FILOZÓFIÁBA

1. Milétozi iskola
2. Pitagorasz
3. Héراكleiton
4. Szokratész
5. Platon
6. Arisztotelész
7. A szofisták
8. A sztoicizmus
9. A patrisztika
10. A skolasztika
11. A reneszánsz természetfilozófia
12. Francis Bacon
13. A reneszánsz államfilozófia Machiavelli
14. A felvilágosodás társadalmi filozófia Rousseau, Voltaire
15. A racionalizmus: Descartes, Pascal
16. Kant
17. Hegel
18. Nietzsche
19. Kierkegaard
20. A XX. sz.-i filozófiai irányzatok áttekintése

BESZÉDTECHNIKA (irodalmi-drámai tagozat)

A) LÉGZÉS

9. osztály

- a rekeszlégzés változata fekve
- a rekeszlégzés változata állva
- a rekeszlégzés sztereotip szósortokkal

- légzőgyakorlatok könnyed fizikai megterheléssel

10. osztály

- rekeszlégzés fekvő, állva, sztereotip szósorokkal, fizikai megterheléssel
- légzőgyakorlatok fizikai megterheléssel (egyensúly gyakorlatokkal, nagymozgásokkal)
- memoriterek rövid szólamokkal
- memoriterek hosszú szólamokkal

11. osztály

- rekeszlégzés dinamikus mozgás gyakorlatokkal
- memoriterek váltott szólamokkal
- a pótlevegőzés

12. osztály

- légzésgyakorlatok a produktív beszédben
- információ átadás különböző légzésmódokban

B) HANGADÁS

9. osztály

- a "jó helyen" szólás gyakorlatai vokálisonként
- középhangsáv gyakorlatok
- rezonancia gyakorlatok
- hangerőfokozás, főleg izomtevékenység oldásával

10. osztály

- a rezonancia gyakorlatokkal
- a könnyed hangerőfokozás
- a hangsávszélesítés
- szöveges középhang gyakorlatok

11. osztály

- szöveges középhang gyakorlatok
- szöveges hangsáv gyakorlatok

12. osztály

- szöveges hangstílus gyakorlatok
- páros és csoportos gyakorlatok az eddig tanult feladatokkal.

C) KIEJTÉS

9. osztály

- a kimunkált magánhangzóejtés gyakorlatai
- a helyes hangkapcsolatejtés
- az artikulációintenzitás ismerete
- pöszesség logopédiai kompetenciájának ismerete

10. osztály

- a szavégek megerősítésének helyes használata
- az időmértékes kiejtés használata
- a pergetett szövegmondás ismerete

11. osztály

- a pergetett szövegmondás tudatos használata
- suttogó beszéd intenzitás növelése

12. osztály

- a kiejtés-változtatás tudatos hírértéke

D) KIFEJEZÉS

9. osztály

- a szólamegység
- tagolás szünetekkel

10. osztály

- tagolás hangváltással
- hangsúlyviszonyok felismerése

11. osztály

- a dallamívek kifejezőereje
- a szünet kifejezőereje
- a nyomaték kifejező ereje

12. osztály

- a magasság kifejezőereje
- a hangszín kifejezőereje

SZÍNHÁZI ALAPISMERETEK

9. osztály

1. Az arisztotelészi dramaturgia
2. A dráma felépítésének sajátosságai
3. A görög színművészet, az ókori görög színház
4. Aiszkhülosz munkássága
5. Szophoklész munkássága és drámái: Antigoné, Oidipus király
6. Euripidész munkássága
7. Az ókori vígjáték, Plautus: Hetvenkedő katona
8. A középkori színjátszás
9. A commedia dell'arte, Akárki
10. A színház munkatársai
11. A próbafolyamat

10. osztály

1. Az Erzsébet-kor színháza
2. Shakespeare művészete, Rómeó és Júlia, Hamlet
3. A barokk dráma
4. A klasszicista dráma
5. Moliére: Tartuffe, A fősvény
6. A magyar színháztörténet kezdetei
7. Dramaturgiai alapfogalmak
8. A bábjáték technikái

11. osztály

1. A polgári dráma
2. A naturalista dráma
3. Ibsen és művészete, A vadkacsa, Nóra
4. Csehov és művészete, Sirály, Három nővér
5. G. B. Shaw és művészete

6. Drámai törekvések a XIX. századi magyar irodalomban
7. Molnár Ferenc
8. Brecht és az epikus színház
9. Sztanyiszlavszkij és a Moszkvai Művész Színház
10. Meyerhold és a biomechanika
11. Egy híres rendező pályaképe és koncepciója (Artaud, Reinhardt, Piscator)
12. A dramatizálás

12. osztály

1. A XX. századi drámai irodalom (Dürrenmatt, Pinter, Albee...)
2. Egy megtekintett színházi előadás elemzése
3. Az amerikai dráma
4. Az egzisztencializmus drámája
5. Az abszurd dráma
6. Egy híres rendező pályaképe és koncepciója (Peter Brook, Grotowsky, Barba...)
7. A mai magyar dráma
8. Örkény István: Tóték

EMBERISMERET ÉS ETIKA

1. Önismeret (a téves és a szilárd én-kép alapjai, mitől különleges az ember, Ellis elmélete, a csapdákon való felülkerekedés, alapvető személyiség típusok)
2. Emberi kapcsolataink (barátság, konfliktuskezelés alapjai, párkapcsolatok, házasság, szülő-gyermek kapcsolat, szeretet-gyűlölet, megbocsátás)
3. A jellem (az európai általános alapértékek, döntések, jellemfejlés, felelősség, tisztelet, őszinteség, a férfi és női szerepek alakulása)
4. Közösségek (család, társadalom, nemzet és egyéb közösségeinkhez való viszonyunk)
5. Az élet értéke és tisztelete, a tudomány és a technika, a fejlődés erkölcsi problémái (abortusz, halálbüntetés, géntechnológia, atomenergia, pazarló gazdálkodás, környezettudatos fogyasztói magatartás, globalizáció)

TÁNC

9. osztály

1. egyszerű ritmusképletek visszatapsolása
2. ugrós és bokázós lépések
3. moldvai táncok
 - ördög útja
 - kecskés
 - kezes
 - hora
 - studencior
 - gergelytánc
 - bolgáros
 - serény magyaros
4. dél-alföldi táncok

- lassú csárdás
 - oláhos
 - friss csárdás
5. mezőszegi táncok
 - akasztós
 - csárdás
 6. kalotaszegi táncok
 7. roma tánclelések
 8. más népek táncai
 - balkáni táncok
 - spanyol táncok
 - ír, skót táncok

10. osztály

1. helyes alapállás, lábpozíciók, klasszikus balettben és modern táncban
2. álló helyzetből legördülés, nyújtás
3. álló helyzetből indított nyújtó és test izolációs tréningek (Graham és Limon technikák)
4. a hát egyenes és hajlított helyzete – tréningek (Lester Horton)
5. contractio – release: az elsődleges és másodlagos központ mozgásai
6. talajon gördülés, nyújtó, lazító tréningek
7. a kéz és láb egyszerű mozgásai
8. egyszerű és bonyolultabb forgások
9. egyszerű és bonyolultabb ugrások
10. kontakt tánc – páros feladatok
 - súlyponti helyzet, testsúly érzékelés
 - mozdulatkövetéses feladatok
 - egyszerű emelések
11. páros, szabadon választott zenére előadott, saját készítésű rövid koreográfia bemutatása

11. osztály

1. Latin táncok: salsa, cha-cha-cha; szamba; jive alaplépései, és bonyolultabb kombináció
2. Standard táncok: Bécsi és angol keringő; tangó alaplépések, bonyolultabb kombinációk
3. Modern és színpadi táncok: hip-hop; musical, revü; street jazz; funky – koreográfiák készítése

12. osztály

1. Szalagavató tánc

4.5. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Magasabb évfolyamba a tanuló akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A részletes követelményeket az SZMSZ (25-26. oldala) tartalmazza.

A tanuló legfeljebb 250 tanítási órától hiányozhat. Ha a tanórai hiányzásainak összege meghaladja a 250 órát, akkor a tanév végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület lehetőséget ad arra, hogy minden tárgyból osztályozó vizsgán teljesítse az éves követelményeket.

A tanuló magasabb évfolyamra bocsátható, ha az adott évfolyamon valamennyi osztályozott tárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott.

A tanév végén a legalább elégséges osztályzat elérésének feltételei bármelyik osztályozott tantárgy esetén:

- a tanuló az adott tantárgy óráinak legalább a 70%-án jelen legyen,
- a tanuló a tantárgy témazáró dolgozatainak legalább a felét megírja.

Amennyiben a tanuló nem írta meg témazáró dolgozatainak legalább a felét vagy az adott tantárgy óráinak több mint 30%-áról hiányzott, akkor az adott tantárgyból nem osztályozható, kivéve, ha legkésőbb az év végi osztályozó előtt pótolja a témazáró dolgozatokat vagy osztályozó vizsgán eleget tesz a tantárgy éves követelményeinek. (A szaktanárnak joga, de nem kötelessége a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.)

A tájékoztató jellegű félévi, osztályzattal történő minősítésnek is hasonlóak a feltételei.

A tanév végén elégtelen osztályzatot kapott tanuló augusztus végén javítóvizsgát tehet (a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési és oktatási intézmény működéséről 21. § (8) bekezdése értelmében).

A tanuló az iskola igazgatójától bármelyik tantárgyból felmentést kaphat a tanítási órára járás alól az adott tantárgyra vonatkozóan, miután osztályozó vizsgán eleget tett a tantárgy éves követelményeinek.

A hatévfolyamos képzésben résztvevő tanulók a 8. és 10. évfolyam végén - a Szervezeti és Működési Szabályzatban megadott feltételekkel, helyi követelmények szerint - belső alapvizsgát tesznek. Ezen vizsgák eredménye tájékoztató jellegű, eredményét az év végi minősítésbe nem számítjuk be, a tanuló magasabb évfolyamra lépését az éves követelmények teljesítési szintje határozza meg.

4.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az iskola a nevelő-, oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a tanárok a tanulók szóbeli felelete és írásbeli munkája alapján ellenőrzik egy témakörön belül, a téma lezárásakor pedig, a teljes témakör anyagából témazáró dolgozatot írnak.

A szóbeli kifejezőképesség javítása érdekében a tanárok törekednek arra, hogy a diák szóban is megnyilatkozzon.

A tanulók tanulmányi teljesítményének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez. Ezen túl figyelembe vesszük azt is, a tanulói teljesítmény hogyan igazodik a helyi tantervben előírt követelményekhez.

A tanulók teljesítményét érdemjegyekkel minősítjük

4.6.1. Az írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai

A tanulók teljesítményét az egyes tantárgyakból a tantervi követelmények alapján, tanítási órákon tanév közben érdemjegyekkel kell értékelni, félévkor és a tanév végén pedig osztályzattal kell minősíteni.

Számonkérések formái

- felelet: az elmúlt 1 vagy 2 óra anyagát számon kérő szóbeli vagy írásbeli beszámoló egy témakörön belül,
- dolgozat: az elmúlt 3 vagy annál több óra anyagát számon kérő beszámoló, a teljes témakör anyagából.

A tanuló tudásának félévi és tanév végi minősítésénél, illetve évközi értékelésénél a jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) osztályzatokat, illetve érdemjegyeket használjuk.

A tanulónak adott érdemjegy tárgyi tudást, készségszintet tükröz, nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze. Ösztönözze a diákot további erőfeszítésre, ezért szükséges, hogy a szaktanár szóban is értékelje a teljesítményt.

A témazáró dolgozatok érdemjegyét piros, a feleleteket más színű tintával kell a naplóba bejegyezni. A témazáró dolgozatok érdemjegyét az átlag kiszámításánál két jegynek kell számítani. A fakultációs, az emelt szintű és a lektori órák érdemjegyei zöld színű tollal kerüljenek bejegyzésre a naplóba.

A témazáró dolgozatokat legalább egy héttel korábban be kell jelentenie szaktanárnak. Egy napon legfeljebb két témazáró (7. és 8. osztályban egy) dolgozat íratható. A dolgozatokat, írásbeli feleleteket három (15 tanítási nap) héten belül kijavítva értékelni kell, azokat megtekintésre a tanulónak át kell adni. A kapott érdemjegyekről a tanulókat tájékoztatni kell, ezeket a diák köteles ellenőrzőjébe bejegyezni, a szülővel havonta láttamoztatni. Ezt az osztályfőnök ellenőrzi. A tanuló ismételt készültségéről a szaktanár külön is tájékoztatja a szülőt az ellenőrző útján.

Legkésőbb minden hónap utolsó tanítási napjáig be kell vezetni az osztálynaplóba minden, az abban a hónapban adott érdemjegyet.

Félévenként legalább 3 érdemjegy adása szükséges, azzal a megszorítással, hogy a félévi, illetve az év végi osztályzat megállapításához zárás előtt 1 hónappal legalább két érdemjegynek lennie kell abban a félévben.

Év végén az egész éves teljesítményt kell értékelni.

A tanuló tantárgyi értékeléséről, félévi és év végi osztályzatáról a tantárgyat tanító pedagógus dönt, de az osztályzatnak tükröznie kell a tanuló teljesítményét, és szinkronban kell lennie az osztályozó naplóba beírt évközi érdemjegyekkel. Ha egy tantárgyat több szaktanár tanít, az osztályzatot közösen adják. Vitás esetben a magasabb óraszámú tanító tanár dönt.

Amennyiben a szaktanár által javasolt osztályzat a diák kárára jelentősen (legalább 1 jeggyel) eltér, az év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felszólítja a szaktanárt döntése indoklására. Ha a nevelőtestület az indoklást nem tartja elfogadhatónak, a szaktanár által javasolt osztályzatot a diák javára megváltoztathatja.

Ha a diák adott napon beteg, és szülői vagy orvosi igazolást hoz, a saját és a többi tanuló egészsége megóvása érdekében még dolgozatot írni sem jöhet be az iskolába. Többhetes betegség után a tanulónak egy hét áll rendelkezésére, hogy pótolja a tananyagot. Egy-két napos hiányzás után egy nap alatt pótolnia kell azt.

A szaktanárnak joga a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.

4.6.2. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Az írásbeli és szóbeli feladatok arányát az egyes tantárgyak követelményrendszere határozza meg. Ezeket az arányokat az azonos tantárgyat tanító szaktanárok hangolják össze, figyelembe véve az egyes tantárgyak specialitásait.

Valamennyi szaktanár, a feladatok meghatározását a következők szerint végzi:

1. Mivel az otthoni feladatok célja a gyakorlás, elmélyítés, ezért kötelező házi feladatot csak olyan anyagrészből adunk, amelyet a tanítási órán feldolgoztunk. A tanuló legyen képes a tanítási órán megbeszélte ismeretek, megoldott feladatok áttekintése után házi feladatát önállóan elkészíteni.
2. Nem kötelező (differenciált) házi feladat adható, ezzel segítjük a versenyekre, emelt szintű érettségire stb. való felkészülést.
3. Az írásbeli házi feladatok ellenőrzését, megbeszélését a következő órán elvégezzük.
4. Ha a tanuló a tanítási óra kezdetén jelzi, hogy nem tudta elkészíteni a feladatát, segítséget adunk a megoldáshoz; több tanuló jelentése esetén közösen megoldjuk azt.
5. A szóbeli felkészülés segítségéhez vázlatot készítünk, mindenki számára világosan meghatározzuk, hogy mi az elvégzendő feladat (mit akarunk számon kérni).
6. Az írásbeli házi feladat mennyiségét, úgy határozzuk meg, hogy az arra fordított idő tantárgyanként ne lépje túl a 30 percet.
7. Kiselőadás, nagyobb lélegzetű házi dolgozat elkészítéséhez legalább egy hét felkészülési időt adunk.
8. A hétvégi pihenőnapokra, szorgalmi időben biztosított szabadnapokra, szünetekre csak annyi kötelező írásbeli és szóbeli házi feladatot adunk, mint az egyes tanítási napokra.

4.7. A magatartás és a szorgalom helyi minősítési rendszere

A helyi minősítési rendszerrel célunk az egységes szemléletű értékelés megvalósításának segítése.

Az osztályfőnök az általa összegyűjtött információk alapján a félévi, illetve az év végi osztályozó értekezleten javaslatot tesz az egyes tanulók minősítési fokozatára. A minősítések kialakításában az osztályfőnök támaszkodik az osztályban tanító tanárok, az osztály diákbizottság véleményére és a minősítéseket megvitatja az osztályközösséggel. A végleges minősítés a nevelőtestület döntése alapján alakul ki.

A minősítés fejezze ki:

- a közösséghez és annak tagjaihoz való viszonyt,
- a munkához való viszonyt,
- a felelősségérzetet,
- az önállóságot,

- a közösségért végzett munkát.

A szorgalom és a magatartás minősítése egynél több fokozattal nem térhet el egymástól.

A tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és az egész éves szorgalmat értékeljük.

4.7.1. A magatartás értékelése, minősítése

A tanuló magatartását év közben esetenként szóban, értékeljük, félévkor és tanév végén a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) osztályzatok valamelyikével minősítjük.

Példás a magatartása a tanulónak, ha:

- a tanulmányi kötelezettségének rendszeres munkával eleget tesz, az iskola házirendjének és egyéb szabályzatainak rendelkezéseit, előírásait következetesen megtartja,
- viselkedése fegyelmezett, kulturált, emellett segítőkész,
- diáktársai, szülei, tanárai, az iskola felnőtt dolgozói iránt tiszteletet tanúsít, magatartása erkölcsös,
- tevékenyen részt vállal a közösségi feladatok végrehajtásában vagy számottevő tanulmányi, kulturális, illetve sporteredménnyel gazdagította az iskola hírnevét,
- nincs írásbeli intője (legfeljebb egy szaktanári figyelmeztetése és legfeljebb egy osztályfőnöki figyelmeztetése) a tanév során.

Jó magatartási fokozatot illet meg a tanulót, ha:

- a fenti követelményeknek kisebb hiányosságok, illetve kifogások mellett felel meg, és nincs igazgatói intője.

Változó magatartású a tanuló, ha:

- viselkedése ellen több panasz merül fel, tanulmányi kötelezettségét többször elmulasztja, vagy igazgatói intője van,
- ehhez a fokozathoz szükséges, hogy írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetése, intője vagy igazgatói intője legyen.

Rossz magatartási fokozatot kell adni annak a tanulónak, akinek:

- viselkedése miatt súlyos kifogás merült fel ellene, igazgatói intője van,
- aki fegyelmi eljárás után büntetésben részesült.

4.7.2. A szorgalom értékelése, minősítése

A tanuló szorgalmát év közben esetenként szóban értékeljük, félévkor és tanév végén a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) osztályzatok valamelyikével minősítjük. A szorgalom minősítése az egyéni képességeket is mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelességtudatot, rendszerességet, a pontosságot.

Példás a minősítése annak a tanulónak, aki:

- erejéhez, képességeihez mérten pontosan, alaposan, törekvően, kötelességtudattal és egyenletes színvonalon végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozatot kap az a tanuló, akinek:

- munkáját kisebb hiányosságok, egyenetlenségek ellenére általában a kötelességtudat, rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kell adni annak a tanulónak, akinek:

- a tanórákra való felkészülése rendszertelen,
- tanulmányi munkája hullámzó,
- aki képességei alatt teljesít, vagy
- aki valamelyik tantárgyból elégtelen minősítést kap.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki:

- tanulmányi kötelezettségeinek következetesen nem tesz eleget,
- érdektelenség, közöny jellemzi, vagy
- egynél több tantárgyból elégtelen minősítést kap.

4.8. A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Minden tanévben csak az Oktatási Minisztérium Tankönyvjegyzékében szereplő, hivatalosan tankönyvvé nyilvánított kiadványokat rendeljük meg. A tankönyvrendelésben a törvényi előírásoknak megfelelően járunk el.

A 2001. évi XXXVII. tv. 8.§ (3) bekezdése alapján:

„A tankönyvrendelésbe azokat a könyveket, amelyek nem szerepelnek a tankönyvjegyzékben, a szakmai munkaközösség, az iskolaszék, iskolaszék hiányában az iskolai szülői szervezet (közösség) és az iskolai diákönkormányzat egyetértésével lehet felvenni.”

Az 1993. évi LXXIX. tv. 19. § (2) bekezdése alapján:

„A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályokban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.”

Az 1993. évi LXXIX. tv. 19. § (3) bekezdése alapján:

„Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.”

A tankönyveket a minisztériumi tankönyvjegyzékben megadott iskolai áron szerezzük be. Az iskolai megrendelésekre ezek az árak tanév közben is érvényesek. A tankönyvek kiválasztásánál azok ára is fontos szempont, tudniillik az iskola nem kívánja a szülőket a drágább könyvek kiválasztásával szükségtelen anyagi terhek vállalására kényszeríteni. Tankönyvforgalmazással csak a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületének tagjai foglalkozhatnak. Tankönyvellátási szerződést a szentesi Babilon Könyvesházzal kötöttünk, ők megfelelnek ezen feltételnek, tagjai a Testületnek.

A tankönyv legyen:

- a tantárgyi cél és követelmény elérését legjobban segítő,
- illusztrációban gazdag
- tartós, „örökölhető”,
- a többség számára megfizethető,
- a munkaközösség számára elfogadott.

Egyéb taneszközöket, segédeszközöket csak akkor kérünk, ha erre a tantárgy elsajátításához feltétlenül szükség van, illetve azt nagymértékben segíti.

Az egyes évfolyamainkon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg az iskolánk helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatja iskolánk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

Minden tanévben tájékoztatjuk a szülőket arról, hogy a következő tanévben mely tankönyvek szerezhetőek be használtan. Amennyiben a szülő költségei csökkentése érdekében élni kíván ezzel a lehetőséggel, és írásban nyilatkozik arról, hogy vállalja a tankönyv beszerzését, gyermeke számára nem rendeljük meg a megjelölt új tankönyvet.

4.9. A tankönyv ingyenes igénybevétele biztosításának kötelezettsége

Az ingyentankönyvre jogosultak körében a költségvetési törvényben meghatározott, a meghatározott feltételeknek megfelelő tanulók számára külön normatív támogatás adható. A szülők a normatív kedvezmény iránti igényüket az oktatási miniszter által kiadott igénylő lapon jelezhetik. Ennek benyújtásával együtt be kell mutatniuk a normatív kedvezményre való jogosultságot igazoló iratot.

A nevelőtestület döntése előtt az iskola igazgatója az osztályfőnökön keresztül felméri az ingyentankönyvre jogosultak körét, hány tanuló kíván az iskolától tankönyvet kölcsönözni, valamint tájékoztatja a szülőket arról, hogy a beadott kérelmek alapján jogosultak-e a normatív kedvezményre.

A felmérés eredményéről az iskola igazgatója tájékoztatja a nevelőtestületet, az iskolai szülői szervezetet, az iskolai diákönkormányzatot, és kikéri véleményüket a tankönyvtámogatás rendjének meghatározásához.

A tankönyvtámogatás módjáról a nevelőtestület dönt, és erről az iskola igazgatója az osztályfőnökök útján értesíti a szülőket.

Mindezek mellett az iskola igazgatója kezdeményezi a tanuló lakóhelye szerint illetékes önkormányzatnál annak a rászoruló tanulónak a támogatását, akinek a tankönyvellátását az iskolai tankönyvtámogatás rendszere nem tudja megoldani.

4.10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Az OM által kiadott útmutató alapján évente kétszer, ősszel és tavasszal végezzük a felméréseket.

A tanulók általános fizikai teherbíró-képességének eredménye nem lehet eszköz a testnevelő tanár teljesítményének, a heti tanórai mozgásanyag hatásának objektív mérésére. A tanulók testnevelési osztályzatának kialakításában részjegyként szerepelhet, kiemelt figyelemmel az önmagához mért fejlődésre.

Az egységes mérésre és értékelésre szolgáló próbák:

1. Az aerob állóképesség mérésére alkalmazott módszer: Cooper-teszt
2. Az erő, erő-állóképességének mérése:
 - Helyből távolugrás (Az alsóvégtag dinamikus erejének mérésére szolgál)
 - Hasonfekvésből törzsemelés (A hátizom erő-állóképességének mérésére)
 - Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel (A csípőhajlító és a hasizmok erő-állóképességének mérésére)
 - Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás (A vállöv- és a kar erejének, erő-állóképességének mérésére)

Fenti előírt mérési módszerek mellett – kiegészítésként – szoktuk mérni a hajlított karú függés időtartamát, végeztetünk medicinlabdával lökést előre, és dobást hátra távolságra. Fontosnak tartjuk még a hátsófüggésben lábemelést a kézhez gyakorlat felmérését, illetve rendszeres gyakoroltatását, valamint a húzódzkodást.

5. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI

5.1. MAGYAR NYELV

1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
 - 2.1. A jel, a jelrendszer
 - 2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció
 - 2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció
 - 2.4. Kommunikációs funkciók és közlésmódok
 - 2.5. Személyközi kommunikáció
 - 2.6. A tömegkommunikáció
3. 1.3. A magyar nyelv története
 - 3.1. A magyar nyelv rokonsága
 - 3.2. Nyelvtörténeti korszakok
 - 3.3. Az írott nyelvi norma kialakulása
 - 3.4. Nyelvművelés
4. Nyelv és társadalom
 - 4.1. Nyelvváltozatok
 - 4.2. Kisebbségi nyelvhasználat
 - 4.3. A határon túli magyar nyelvűség
5. A nyelvi szintek
 - 5.1. Hangtan
 - 5.2. Alaktan és szótan
 - 5.3. Mondattan
 - 5.4. A mondat szintagmatikus szerkezete
 - 5.5. A mondat a szövegben
 - 5.6. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban
 - 5.7. Szókincs és frazeológia
6. 1.6. A szöveg
 - 6.1. A szöveg és a kommunikáció
 - 6.2. A szöveg szerkezete és jelentése
 - 6.3. Szövegértelmezés
 - 6.4. A szöveg szóban és írásban
 - 6.5. Az intertextualitás

5.2. IRODALOM

1. Szerzők, művek

- Életművek Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila

2. Portrék

- Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János.

3. Látásmódok

- Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos

- A kortárs irodalomból
- Világirodalom
- Színház- és drámatörténet
- Az irodalom határterületei
- Regionális kultúra

4. Értelmezési szintek, megközelítések

- Témák, motívumok
- Műfajok, poétika
- Korszakok, stílustörténet

5.3. ÉLŐ IDEGEN NYELV

1. Személyes vonatkozások, család

- a vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- családi élet, családi kapcsolatok
- a családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- személyes tervek

2. Ember és társadalom

- a másik ember külső és belső jellemzése
- baráti kör
- a tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- nők és férfiak: szerepek, előítéletek
- ünnepek, családi ünnepek
- öltözködés, divat
- vásárlás, szolgáltatások
- hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

- az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, ház bemutatása)
- a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- a városi és a vidéki élet összehasonlítása
- növények és állatok a környezetünkben

- környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
 - időjárás
4. Az iskola
- saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
 - tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
 - a nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
 - az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
5. A munka világa
- diákmunka, nyári munkavállalás
 - pályaválasztás, továbbtanulás
6. Életmód
- napirend, időbeosztás
 - az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
 - étkezési szokások a családban
 - ételek, kedvenc ételek
 - étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
 - gyakori betegségek, sérülések, baleset
 - gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
- szabadidős elfoglaltságok, hobbik
 - színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
 - sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
 - olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
 - kulturális események
8. Utazás, turizmus
- a közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
 - nyaralás itthon, illetve külföldön
 - utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
 - az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
9. Tudomány és technika
- népszerű tudományok, ismeretterjesztés
 - a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

5.4. MATEMATIKA

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1.1 Halmazok

- Halmazműveletek
- Számosság, részhalmazok

1.2 Matematikai logika

- Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában

1.3 Kombinatorika

1.4 Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1 Alapműveletek

2.2 A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

- Oszthatóság
- Számrendszerek

2.3 Racionális és irracionális számok

2.4 Valós számok

2.5 Hatvány, gyök, logaritmus

2.6 Betűkifejezések

- Nevezetes azonosságok

2.7 Arányosság

- Százalékszámítás

2.8 Egyenletek, egyenletrend-szerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

- Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek
- Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek
- Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek
- Magasabb fokú egyenletek
- Négyzetgyökös egyenletek
- Nem algebrai egyenletek
- Abszolútértékes egyenletek
- Exponenciális és logaritmikus egyenletek
- Trigonometrikus egyenletek
- Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

2.9 Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei

3.1 A függvény

3.2 Egyváltozós valós függvények

- A függvények grafikonja, függvénytranszformációk
- A függvények jellemzése

3.3 Sorozatok

- Számtani és mértani sorozatok
- Végtelen mértani sor
- Kamatos kamat, járadékszámítás

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

4.1 Elemi geometria

- Térelemek
- A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok

4.2 Geometriai transzformációk

- Egybevágósági transzformációk síkban
- Hasonlósági transzformációk

- 4.3 Síkbeli és térbeli alakzatok
 - Síkbeli alakzatok: háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör
 - Térbeli alakzatok
- 4.4 Vektorok síkban és térben
- 4.5 Trigonometria
- 4.6 Koordinátageometria
 - Pontok, vektorok
 - Egyenes
 - Kör
- 4.7 Kerület, terület
- 4.8 Felszín, térfogat
- 5. Valószínűségszámítás, statisztika
 - 5.1 Leíró statisztika
 - Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
 - Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
 - 5.2 A valószínűségszámítás elemei

5.5. TÖRTÉNELEM

1. Az ókor és kultúrája
 - 1.1 Vallás és kultúra az ókori Keleten
 - 1.2 A demokrácia kialakulása Athénban
 - 1.3 A görög hitvilág, művészet, tudomány
 - 1.4 A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralom kialakulása
 - 1.4 A római hitvilág, művészet, tudomány
 - 1.5 A kereszténység kialakulása és elterjedése
 - 1.6 A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása
2. A középkor
 - 2.1 A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői
 - 2.2 A nyugati és keleti kereszténység eltérő fejlődése
 - 2.3 Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése
 - 2.4 A középkori városok
 - 2.5 Művelődés és mindennapok a középkorban
 - 2.6 A humanizmus és a reneszánsz Itáliában
 - 2.7 Az Oszmán Birodalom terjeszkedése
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
 - 3.1 A magyar nép őstörténete és vándorlása
 - 3.2 A honfoglalástól az államalapításig
 - 3.4 Az Árpád-kor jelentős uralkodói (Szent László, Könyves Kálmán, II. András, IV. Béla)
 - 3.6 Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond idején
 - 3.7. A Hunyadiak

- 3.8 Kultúra és művelődés
- 4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
 - 4.1 A nagy földrajzi felfedezések és következményei
 - 4.2 Reformáció és katolikus megújulás
 - 4.3 A parlamentáris monarchia megszületése Angliában
 - 4.4 A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás
- 5. Magyarország függetlenségi harcai és újjászerveződése a Habsburg Birodalomban
 - 5.1 A mohácsi csata és az ország három részre szakadása
 - 5.2 Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
 - 5.3 A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
 - 5.4 Demográfiai, nemzetiségi, társadalmi és gazdasági változások
 - 5.5 Művelődés, egyházak, iskolák
- 6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora
 - 6.1 A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
 - 6.2 A XIX. század eszméi
 - 6.3 Az ipari forradalom és következményei
 - 6.4 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.5 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.6 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.7 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.8 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.9 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.10 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.11 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.12 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.13 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.14 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.15 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.16 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.17 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.18 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.19 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.20 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.21 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.22 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.23 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.24 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.25 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.26 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.27 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.28 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.29 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.30 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.31 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.32 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.33 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.34 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.35 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.36 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.37 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.38 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.39 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.40 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.41 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.42 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.43 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.44 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.45 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.46 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.47 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.48 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.49 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.50 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.51 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.52 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.53 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.54 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.55 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.56 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.57 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.58 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.59 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.60 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.61 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.62 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.63 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.64 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.65 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.66 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.67 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.68 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.69 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.70 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.71 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.72 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.73 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.74 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.75 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.76 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.77 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.78 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.79 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.80 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.81 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.82 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.83 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.84 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.85 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.86 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.87 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.88 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.89 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.90 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.91 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.92 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.93 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.94 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.95 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.96 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.97 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.98 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.99 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
 - 6.100 Az egységes Németország, Olaszország és az USA kialakulása
- 7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
 - 7.1 A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései
 - 7.2 A reformkori művelődés, kultúra
 - 7.3 A pozsonyi országgyűlés, a pesti forradalom és az áprilisi törvények
 - 7.4 A nemzetiségek mozgalmai
 - 7.5 A szabadságharc legfontosabb csatái; a Függetlenségi Nyilatkozat; a szabadságharc veresége és a megtorlás
 - 7.6 A kiegyezés előzményei és megszületése
 - 7.7 Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában (pl. az iparosítás, a városiasodás)
 - 7.8 A tudományos és művészeti élet fejlődése
- 8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
 - 8.1 Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék
 - 8.2 A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban
 - 8.3 Az 1929-33-as gazdasági válság
 - 8.4 A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa
 - 8.5 A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években
 - 8.6 A második világháború jelentős fordulatai
 - 8.7 A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői
 - 8.8 A szocialista rendszerek bukása
- 9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
 - 9.1 Összefoglalás forradalom és tanácsköztársaság

- 9.2 A Horthy-rendszer jellege és jellemzői
- 9.3 Művelődési viszonyok és az életmód
- 9.4 A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái
- 9.5 Magyarország háborúba sodródása és részvétele
- 9.6 A német megszállás és a holocaust Magyarországon
- 10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
 - 10.1 A szovjet felszabadítás és megszállás
 - 10.2 A határon túli magyarság sorsa
 - 10.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése
 - 10.4 Az 1956-os forradalom és szabadságharc
 - 10.5 A Kádár-rendszer jellege, jellemzői
 - 10.6 A rendszerváltozás
- 11. A jelenkor
 - 11.1 A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztsovjét rendszerek problémái
 - 11.2 Az európai integráció története
 - 11.3 A „harmadik világ”
 - 11.4 Fogyasztói társadalom; ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés
 - 11.5 A globális világ kihívásai és ellentmondásai
- 12. A mai magyar társadalom és életmód
 - 12.1 Alapvető állampolgári ismeretek
 - 12.2 Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban
 - 12.3. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság
 - 12.4 Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

5.6. TÁRSADALOMISMERET

- 1. Társadalomismeret
 - 1.1. A társadalmi szabályok
 - 1.2. Jogi alapismeretek
 - 1.3. Állampolgári ismeretek
 - 1.4. A család és a felnőtté válás
 - 1.5. Kultúra és közösség
 - 1.6. A társadalmi viszonyok
- 2. Jelenismeret
 - 2.1. Az új gazdasági és társadalmi világrend
 - 2.2. Kultúra és globalizáció
 - 2.3. Az életmód átalakulása
 - 2.4. A növekedés határai
- 3. Gazdasági ismeretek
 - 3.1. Vállalkozás, vállalkozó
 - 3.2. A vállalkozások szerepe, jelentősége a magyar gazdaságban

- 3.3. A gazdasági környezet
- 3.4. A marketing alapjai
- 3.5. A vállalkozás finanszírozása
- 3.6. Fogyasztó a piacgazdaságban
- 3.7. Nemzetközi kereskedelem

4. Pszichológia

- 4.1. A test és a lélek, az emberi én és a tudat
- 4.2. A kognitív funkciók
- 4.3. A beszéd és a kommunikáció
- 4.4. A motiváció, az érzelmek és az akarat
- 4.5. A szocializáció folyamata.
- 4.6. A személyiség és a társas jelenségek
- 4.7. Lelki egészség és betegség

Ki kell venni! Ilyet nem tanítunk! B.K.

5.7. BIOLÓGIA

1. Bevezetés a biológiába

- 1.1. A biológia tudománya
- 1.2. Az élet jellemzői
 - Az élő rendszerek
 - Szerveződési szintek
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
 - elemek, ionok
 - szervetlen molekulák
 - lipidek
 - szénhidrátok
 - fehérjék
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
 - felépítés és lebontás kapcsolata
 - felépítő folyamatok
 - lebontó folyamatok
- 2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
 - elhatárolás
 - mozgás
 - anyagcsere
 - osztódás
 - a sejtműködések vezérlése

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek

- vírusok
- 3.2. Önálló sejtek
- baktériumok
 - egysejtű eukarióták
- 3.3 Többsejtűség
- gombák, növények, állatok elkülönülése
 - sejtfonalak
 - teleptest és álszövet
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
- a növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - a növények szövetei, szervei
 - az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
4. Az emberi szervezet
- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- bőr
 - szabályozás
 - a bőr gondozása, védelme
- 4.3. A mozgás
- vázrendszer
 - izomrendszer
 - szabályozás
 - a mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
- táplálkozás
 - emésztés
 - felszívódás
 - szabályozás
 - táplálkozás egészségtana
- 4.5. A légzés
- légcsere
 - gázcsere
 - hangképzés
 - szabályozás
 - a légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
- 4.6. Az anyagszállítás
- a testfolyadékok
 - a szöveti keringés

- a szív és az erek
- szabályozás
- a keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás

4.7. A kiválasztás

- a vizeletkiválasztó rendszer működése
- szabályozás
- a kiválasztó szervrendszer egészségtana

4.8. A szabályozás

- idegrendszer
- az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai
- az idegrendszer egészségtana, drogok
- a hormonrendszer
- az immunrendszer
- szaporodás és egyedfejlődés
- szaporítószervek
- egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

5.1. Populáció

- környezeti kölcsönhatások
- kölcsönhatások

5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)

- az életközösségek jellemzői
- hazai életközösségek

5.3. Bioszféra

5.4. Ökoszisztéma

- anyagforgalom

5.5. környezet- és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

6.1 Molekuláris genetika

- alapfogalmak
- mutáció
- a génműködés szabályozása

6.2. Mendeli genetika

- minőségi jellegek
- mennyiségi jellegek

6.3 Populációgenetika és evolúciós folyamatok

- ideális és reális populáció
- adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
- biotechnológia
- bioetika

6.4. A bioszféra evolúciója

- prebiológiai evolúció
- az ember evolúciója

5.8. FIZIKA

1. Mechanika

1.1 Newton törvényei

- Newton I. törvénye
- Newton II. törvénye
- Newton III. törvénye

1.2 Pontszerű és merev test egyensúlya

1.3 Mozgásfajták

- Egyenes vonalú egyenletes mozgás
- Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás
- Összetett mozgások
- Periodikus mozgások
- Mechanikai rezgések
- Mechanikai hullámok

1.4 Munka, energia

2. Termikus kölcsönhatások

2.1 Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly

2.2 Hőtágulás

2.3 Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)

2.4 Az ideális gáz kinetikus modellje

2.5 Energiamegmaradás hőtani folyamatokban

- Termikus, mechanikai kölcsönhatás
- A termodinamika I. főtétele
- Körfolyamatok

2.6 Kalorimetria

2.7 Halmazállapot-változások

- Olvadás, fagyás
- Párolgás, lecsapódás
- Jég, víz, gőz

2.8 A termodinamika II. főtétele

2.8.1 Hőfolyamatok iránya

2.8.2 Hőerőgépek

3. Elektromos és mágneses kölcsönhatás

3.1 Elektromos mező

- Elektrosztatikai alapjelenségek
- Az elektromos mező jellemzése

- Töltések mozgása elektromos mezőben
 - Töltés, térerősség, potenciál a vezetőkön
 - Kondenzátorok
- 3.2. Egyenáram
- Elektromos áramerősség
 - Ohm törvénye
 - Félvezetők
 - Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
- 3.3 Az időben állandó mágneses mező
- Mágneses alapjelenségek
 - A mágneses mező jellemzése
 - Az áram mágneses mezeje
 - Mágneses erőhatások
- 3.4 Az időben változó mágneses mező
- Az indukció alapjelensége
 - A váltakozó áram
 - A váltakozó áram teljesítménye és munkája
- 3.5 Elektromágneses hullámok
- Az elektromágneses hullám fogalma
- 3.6 A fény mint elektromágneses hullám
- Terjedési tulajdonságok
 - Hullámjelenségek
 - A geometriai fénytani leképezés
 - A szem és a látás
4. Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás
- 4.1 Az anyag szerkezete
- 4.2 Az atom szerkezete
- A kvantumfizika elemei
 - Részecske- és hullámtermészet
 - Az elektronburok szerkezete
- 4.3 Az atommagban lejátszódó jelenségek
- Az atommag összetétele
 - Radioaktivitás
 - Maghasadás
 - Magfúzió
- 4.4 Sugárvédelem
5. Gravitáció, csillagászat
- 5.1 A gravitációs mező
- 5.2 Csillagászat
6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

- 6.1 A fizikatörténet fontosabb személyiségei
- 6.2 Felfedezések, találmányok, elméletek

5.9. KÉMIA

- 1.1 Atomszerkezet
- 1.2 Kémiai kötések
- 1.3 Molekulák, összetett ionok
- 1.4 Anyagi halmazok
 - Egykomponensű anyagi rendszerek
 - Többkomponensű rendszerek
- 1.5 Kémiai átalakulások
 - Termokémia
 - Reakciókinetika
 - Egyensúly
 - A kémiai reakciók típusai
 - Elektrokémia
- 2. Szervetlen kémia
 - 2.1 Hidrogén
 - 2.2 Nemesgázok
 - 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
 - Halogénvegyületek
 - 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - Oxigén
 - Oxigénvegyületek
 - Kén
 - A kén vegyületei
 - 2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - Nitrogén
 - Nitrogénvegyületek
 - Foszfor
 - Foszforvegyületek
 - 2.6 A széncsoport elemei és vegyületeik
 - Szén
 - A szén vegyületei
 - Szilícium
 - Szilícium-vegyületek
 - 2.7 Fémek
 - Az s-mező fémei
 - A p-mező fémei

- A d-mező fémei

3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői

3.2 Szénhidrogének

- Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok)
- Alkének (olefinek)
- Több kettős kötést tartalmazó szénhidrogének
- Alkinok
- Aromás szénhidrogének

3.3 Halogéntartalmú szénhidrogének

3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek

- Hidroxivegyületek
- Éterek
- Oxovegyületek
- Karbonsavak
- Észterek

3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek

- Aminok
- Aminosavak
- Savamidok
- Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek
- Gyógyszerek, drogok, hatóanyagok

3.6 Szénhidrátok

- Monoszacharidok
- Diszacharidok
- Poliszacharidok

3.7 Fehérjék

3.8 Nukleinsavak

3.9 Műanyagok

- Természetes alapú műanyagok
- Szintetikus előállított műanyagok

3.10 Energiagazdálkodás

4. Kémiai számítások

4.1 Az anyagmennyiség

4.2 Gázok

4.3 Oldatok, elegyek, keverékek

4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban

4.5 Termokémia

4.6 Kémiai egyensúly

4.7 Kémhatás

4.8 Elektrokémia

5.10. FÖLDRAJZ

1. Térképi ismeretek

- 1.1. A térképi ábrázolás
- 1.2. Térképi gyakorlatok
- 1.3. Az űrtérképezés

2. Kozmikus környezetünk

- 2.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- 2.2. A Nap és kísérői
- 2.3. A Föld és mozgásai
- 2.4. Űrkutatás az emberiség szolgálatában

3. A geoszférák földrajza

3.1. A kőzetburok

- Földtörténet
- A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
- A kőzetburok szerkezete
- A kőzetlemez-mozgások okai és következményei
- A hegységképződés
- A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
- A Föld nagyszerkezeti egységei
- A földfelszín formálódása

3.2. A levegőburok

- A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- A levegő felmelegedése
- A légnyomás és a szél
- Az általános légkörczés
- Víz a légkörben
- Az időjárás és az éghajlat

3.3. A vízburok földrajza

- A vízburok kialakulása és tagolódása
- A világtenger
- A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
- A felszín alatti vizek
- A komplex vízgazdálkodás elemei
- A jég és felszínformáló munkája

3.4. A talaj

3.5. A geoszférák kölcsönhatásai

4. A földrajzi övezetesség

- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség

- 4.3. A forró övezet
- 4.4. Mérsékelt övezet
 - Meleg-mérsékelt öv
 - Valódi mérsékelt öv
 - Hideg-mérsékelt öv
- 4.5. A hideg övezet
- 4.6. A függőleges földrajzi övezetesség
- 5. A népesség- és településföldrajz
 - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
 - 5.2. A települések földrajzi jellemzői
- 6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe
 - 6.1. A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
 - 6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata
 - 6.3. A világ élelmiszergazdaságának jellemzői és folyamatai
 - 6.4. A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
 - 6.5. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése
- 7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok
 - 7.1. A világgazdasági pólusok
 - 7.2. A világgazdaság peremterületei
 - 7.3. Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok
- 8. Magyarország földrajza
 - 8.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai
 - 8.2. Magyarország természeti adottságai
 - 8.3. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői
 - 8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
 - 8.5. Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természet- és társadalomföldrajzi képe
 - 8.6. Magyarország környezeti állapota
- 9. Európa regionális földrajza
 - 9.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - 9.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
 - 9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
 - 9.4. Észak-Európa
 - 9.5. Nyugat-Európa
 - 9.6. Dél-Európa
 - 9.7. Közép-Európa tájainak és országainak természet- és társadalomföldrajzi képe
 - 9.8. Kelet-Európa természet- és társadalom-földrajzi vonásai
- 10. Európán kívüli földrészek földrajza
 - 10.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
 - 10.2. Ázsia

- Általános földrajzi kép
- Országai
- Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
- Nyugat-Ázsia, arab világ

10.4. Afrika általános földrajzi képe

10.5. Amerika

- Általános földrajzi képe
- Országai

11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

11.1. A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai

11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei

11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

5.11. ÉNEK-ZENE

Éneklés

1. Népzene
2. Műzene
 - 1.1. Középkor
 - 1.2. Reneszánsz
 - 1.3. Barokk
 - 1.4. Bécsi klasszika
 - 1.5. Romantika
 - 1.6. Századforduló
 - 1.7. XX. századi és kortárs zene
3. Műelemzés
4. Népzene
5. Műzene
 - 5.1. Középkor
 - 5.2. Reneszánsz
 - 5.3. Barokk
 - 5.4. Bécsi klasszika

Zenetörténet

1. Népzene
2. Műzene
 - 2.1. Középkor
 - 2.2. Reneszánsz
 - 2.3. Barokk
 - 2.4. Bécsi klasszika
 - 2.5. Romantika
 - 2.6. Századforduló

- 2.7. XX. századi és kortárs zene
- 3. Zenefelismerés
- 4. Népzene
- 5. Műzene
 - 5.1. Reneszánsz
 - 5.2. Barokk
 - 5.3. Bécsi klasszika
 - 5.4. Romantika
 - 5.5. Századforduló
 - 5.6. XX. századi és kortárs zene
- 6. Zeneelmélet
- 7. Dallamírás
 - 7.1. Barokk
 - 7.2. Bécsi klasszika
 - 7.3. Stíluskörön kívül

5.12. DRÁMA

- 1. Színház- és drámatörténet
 - 1.1 Az ókori színház és dráma
 - 1.2 Az angol reneszánsz színház és dráma
 - 1.3 A francia klasszicista dráma
 - 1.4 A XIX-XX. századi magyar színház és dráma
 - 1.5 Csehov és Sztanyiszlavszkij
 - 1.6 Brecht színháza és drámái
 - 1.7 Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom
- 2. Színház- és drámaelmélet
 - 2.1 A drámai műnem sajátosságai
 - 2.2 A dráma szerkezeti felépítése
 - 2.3 Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak
 - 2.4 A színházművészet mint összművészet sajátosságai
- 3. Színházi műfajok
 - 3.1 A tragédia
 - 3.2 A komédia
 - 3.3 A realista színjáték
 - 3.4 Tánc- és mozgásszínház
- 4. Drámajáték
 - 4.1 Helyzetgyakorlatok
 - 4.2 Történet szerkesztése és megjelenítése
 - 4.3 Improvizáció
- 5. Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek
 - 5.1 Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral

5.2 Improvizáció zenére vagy témára

5.3 Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása

6. Bábjáték

6.1 A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámamunkában, improvizációban – szabadon választott bábtechnikával

7. Beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés

7.1 A beszédtechnika alapjai

7.2 Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása

5.13. RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

5.14. MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai

A képrögzés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete

A technikai kép jellemzői

A látvány mozgóképi megszervezése

Szerepjáték

Montázs

Mozgóképi elbeszélés

2. Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek

A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése

A valóság ábrázolásához való viszony

Cselekményelemzés

A mozgóképi szövegek jelentése

3. Mozgóképi szövegalkotás

Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

4. Műfaj- és műismeret

A filmkultúra kettőssége

Műfaji jellemzők

5. Korstílusok, szerzők és művek

Korstílusok

6. Egyetemes filmtörténeti ismeretek

A némafilmművészet

A hangosfilmművészet kialakulása

A modern film

7. Magyar filmtörténeti ismeretek

Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig (pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András)

A kortárs magyar film

8. Média a mindennapi életben

A társadalmi nyilvánosság

Mediatizált információforrások használata

A média és az életmód

9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége

Intertextualitás, sorozatelv

A befogadást befolyásoló tényezők

A sztár

Új médiatechnológiák

10. Médiainstémények

A médiaszöveg mint termék

A médiaipar intézményei

A médiaipar ellenőrzése

11. A reprezentáció

Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában

12. Jellegetes televíziós műsortípusok

Hírműsorok

Reklám

Folytatásos teleregény (szappanopera)

5.15. INFORMATIKA

1. Hardver alapismeretek
 - 1.1. A számítógépek felépítése
 - 1.2. Funkcionális egységek
2. Szoftver alapismeretek
 - 2.1. A rendszer előkészítése
 - 2.2. Programok telepítése
 - 2.3. Operációs rendszer használata
 - 2.4. Állományok kezelése
 - 2.5. Segédprogramok használata

3. Szövegszerkesztés
 - 3.1. Szövegszerkesztő használata
 - 3.2. Grafikai kiegészítő ismeretek
4. Táblázatkezelés
 - 4.1. Táblázatkezelő program kezelése
5. Informatikai alapismeretek
 - 5.1. Számábrázolás, számrendszerek
 - 5.2. Kódolás
6. Hálózati ismeretek
 - 6.1. Hálózati alapok
 - 6.2. Bejelentkezési környezet
 - 6.3. Hálózati operációs rendszer használata
 - 6.4. Kommunikáció a hálózaton
7. Programozási alapismeretek
 - 7.1. A feladatmegoldás lépései, módszerei
 - 7.2. Algoritmusok
 - 7.3. A programkészítés környezete
 - 7.4. Programnyelv ismerete
 - 7.5. Programozási tételek
 - 7.6. Hibakeresés, tesztelés, hatékonyság
 - 7.7. Az objektumorientált programozás alapjai
8. Adatbázis kezelés
 - 8.1. A relációs adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - 8.2. Adatbázis-kezelő használata
 - 8.3. Adatbázis használat
 - 8.4. SQL nyelv használata

6. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

6.1. Az egészségnevelés és a környezeti nevelés célja

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. A WHO-nak (Egészségügyi Világszervezet) ez az 1948-as alkotmányában megfogalmazott meghatározása helyes kiindulópont, de mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat.

Egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, a WHO meghatározása szerint az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő stratégia kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Egészségnevelés

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását.

Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többrétű, komplex kommunikáció. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott oktatási-nevelési terv, másrészt ezzel összefüggésben vagy ettől függetlenül, illetve ezt gyengítő, vagy erősítő módon ható ún. „rejtett tanterv”, mely az iskolai mindennapok hozadéka, amelyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonyok minősége egyaránt tükröződik.

Az iskola más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére.

Mindezeket figyelembe véve tehát: az iskola és az óvoda a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

A környezeti nevelés fogalma

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő ill. élettelen környezettel;
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére;
- felkelti az igényt, képessé tesz:
 - a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására;
 - összefüggő rendszerben történő értelmezésére; a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére;
 - a problémák megkeresésére, okainak megértésére;
 - kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges meg- oldások megkeresésére;
 - az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben;
 - a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.” (KöNKomP, 2004)

„A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.” (IUCN, 1970)

6.2. Törvényi háttér, jogszabályok

- NAT (31/1994.(III.12.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv tantervi alapelveinek kiadásáról.
- OGY 83/1997.(IX.26.) OGY határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program megvalósításáról.
- 2031/1999.(V.31) Korm. határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program 1998.évi Intézkedési Tervéről. Helyzetértékelése szerint „a környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.
- A 1996.évi LIII. tv. a természet védelméről kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeink megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszervező csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.
- A 1998.évi XXVIII. tv. célja az állatvilág egyedeinek védelme az emberek felelősségtudatának fokozása az állatvilággal szemben.
- 2000.évi XLIII. tv. a hulladékgazdálkodásról, melynek az 54. §-a kimondja, hogy a környezetvédelmi tv. 54-55 §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik.
- A *Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram* (1996) 9.5 pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével. Az oktatás, nevelés és szakképzés környezet-egészségügyi feladatait két nagy területre osztja:
 - Környezet-egészségtani szakismeretekre és módszerekre azoknak a szakembereknek van szükségük, akiknek ez munkakörükkel közvetlenül összefügg. Számukra ezt a képzés során a képzési követelmények előírják.

- A környezetegészség kultúrája ugyanakkor az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

Az Egészségügyi Világszervezet számos idevonatkozó dokumentuma, az „Egészség 21” Regionális Stratégia szakmai háttérrel nyújt a hazai az „*Egészség évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja*” 2002. kidolgozásához. Előzménye a Nemzeti Népegészségügyi Program (1066/2001 Kormányhatározat). A Program illeszkedik az EU népegészségügyi prioritásaihoz, és hazánk uniós csatlakozása további lendületet ad a sikeres végrehajtásnak

Az előzőekben kiemelt törvények meghatározó szerepet töltenek be minden intézmény környezeti nevelési és egészségnevelési programjában.

Kapcsolatrendszerünk feltérképezése és bővítése folyamatos

6.3. Helyzetkép, helyzetelemzés

Az iskola szerepe a térségben

A gimnázium beiskolázási körzete Szentes és környéke, az irodalmi-drámai tagozatos képzés tekintetében országos feladatot lát el.

Felügyeleti szerve: Csongrád Megyei Önkormányzat.

Az intézmény önálló jogi személy, élén a Csongrád Megyei Közgyűlés által megbízott igazgatóval.

Iskolánk a városközpont közel található, a mindennap bejáró tanulóknak a buszmegálló 3, a vasútállomás viszont 30 percnyi járásra van.

Az intézmény egy tömb, telephely nincsen.

Az iskola pillanatnyilag 669 fő tanuló és 64 fő dolgozó középiskolai oktatáshoz kapcsolódó feladatellátásának színtere.

Tiszta profilú gimnáziumunkban van hatosztályos és négyosztályos képzés. Az iskola általános műveltséget megalapozó középfokú oktatási feladatokat lát el. Középiskolai osztályainkban idegen nyelvi, természettudományos, irodalmi-drámai, sport és médiaismereti képzés folyik magasabb óraszámokban.

Az épület közvetlen környezete

Az iskola helyi adottságai több szempontból kedvezőtlenek. Az 1888-ban épült műemlék jellegű épület két főforgalmi út kereszteződésében található, kb. 50%-os beépítettséggel. A nagy forgalmú utak mellett a levegőszennyezés folyamatos, melynek megszüntetése sürgős feladat.

Igen kevés az épületet körülvevő zöld felület. Az előkert füvesített, a fásítás folyamatos, de ez csak kismértékben képes gátolni a por épületbe jutását.

Az udvar zárt, részben betonozott (kézilabdapálya), részben füves, parkos, pihenőpadokkal. Az iskola hátsó kertjét, mely nemrég még a szolgálati lakásokhoz tartozott, szeretnénk pihenőparkká, szabadidős programok lehetséges helyszínévé tenni.

Az épület és berendezése

Az iskola 1888-ban épült, új szárnyal az 1960-as években bővült, a könyvtárépület 1987-ben került átadásra, 2010-ben kiegészült a szolgálati lakásokból kialakult tantermekkel.

A tanítás színterül 18 osztályterem, 12 szaktanterem, 1 tornaterem, 1 könyvtárépület és 1 konditerem szolgál. Az épület a korára való tekintettel a kor követelményeihez csak részben alakítható át, pedig a tantermek száma a tanulólétszámhoz viszonyítva kevés.

Az alaptantermek mérete megfelelő, de száma kevés. A szaktantermek között akadnak rendkívül kisméretűek is, melyeket régi raktárakból volt kénytelen az iskola kialakítani.

A termek természetes megvilágítása elégtelen, azokban egész tanítás alatt mesterséges világítást kell biztosítani.

A tanulópadok és székek egy részét már modern, de nem túl időtálló, olcsóbb kategóriájúakra cseréltük, a továbbiak cseréje csak anyagi források kérdése.

Kiemelten kezeljük, és kell kezelnünk az iskola berendezéseinek megóvását, a tisztaságot, a hulladékok megfelelő módon való gyűjtését és tárolását.

A helyiségek világítása a kornak nem megfelelő, az armatúrák energiatakarékosra való cseréje mielőbb indokolt.

Az iskola fűtése távfűtés, az öntöttvas radiátorok hőleadása nem hatékony. Az iskola épületén hőszigetelés nincs, a következő homlokzati tatarozásnál falszigetelést is kell tervezni. A hőszigetelés hiánya miatt nyáron a meleg, télen a hideg miatt nagy a hőingadozás. Ez az épülethez később, a bővítéskor épített részben különösen nagy problémát jelent. Az érettségi vizsgák idején - légkondicionáló berendezés hiányában - nincs az épületnek olyan terme, ahol az elviselhető körülményeket biztosítani lehetne a vizsgázók és vizsgáztatók számára.

A mosdók állapota megfelelő, bár szükség lenne bővítésükre, de ez az épület adottságai miatt nehézkes. A felszerelési tárgyak régiek, cseréjük régóta indokolt lenne. A takarékos vízfogyasztásban jelentős a mellékhelyiségek rendeltetésszerű használata, és a vízöblítő tartályok takarékosra való kicserélése.

A folyosók barátságosak, bár a tanulólétszámhoz viszonyított szűkösségük miatt szünetekben zsúfoltak. Az esztétikai fejlesztésben a folyosók és tantermek dekorálása, a növények szaporítása fontos szerepet tölt be. A tanulók személyes tárgyainak elhelyezésére csak kevés szekrény áll rendelkezésre, de tervezzük öltözőszekrények beszerzését.

Az épületen belül a folyamatos fejlesztések ellenére számtalan feladat vár ránk, mely segíti a tanulóink környezettudatos szemléletformálását. Ezen feladatok a rövid és hosszú távú céljaink szerves részét képezik

Az iskolai büfé magánvállalkozásban működik, a tanítás rendjéhez igazodva. Változatos termékkálával áll a tanulók és az iskolában dolgozók rendelkezésére. Figyelmet fordítanak a gyermekek életkori sajátosságaira, szervezetük táplálékigényére, de a divatos üdítőket, csokikat, süteményeket is árusítják.

Az iskolában a szelektív hulladékgyűjtés még nem valósult meg, hiszen a városban is csak néhány helyen található ilyen konténerek, de tervezzük, hogy - elsősorban a büfé forgalma miatt - a műanyag palackokat külön tartályban tároljuk az elszállításukig.

Az intézmény külső környezete

A Széchenyi liget helyi védettségű. A város központjában a Kurca partján található liget az Alföld egyik legrégebbi köztulajdonban levő parkja. Kedvező mikroklímáját a Kurcának köszönheti, amely a Vecseri-fokkal együtt szinte körülöleli. A ligetet, vagy ahogy egykor nevezték, a Sétakertet, 1869-ben telepítették. Növényállományát 1897-ben felújították, ekkor 104 féle díszfát és cserjét ültettek. A II. világháború pusztítása a ligetet sem kímélte, fákat

vágtak ki, és később oda nem illő épületeket helyeztek el. Változatos növényállományából figyelemre méltóak az idős platán, vadgesztenye és magas kőris egyedek. Az örökzöldeket a tiszafa, a luc-, a fekete- és a simafenyő képviseli.

A liget egyben Szentes város kultúrparkja, itt található a múzeum, a strand, a sporttelep, a játszótér.

A szentesi termálvizek felhasználásának története 1957-ben kezdődött, amikor a kórház területén, egy ártézi kút fúrása közben 86°C-os vizet találtak. Először egy kisebb, majd egy nagyobb medence épült a kút közvetlen közelében, a fennmaradó vizet a Kurcába vezették. Nem sok idő múlva egy közkfolyót építettek a városban, majd a kórház fűtési rendszerébe is bevezették a vizet. A Strandfürdő is felfedezte a hasznosításban rejlő előnyöket, és kihasználta az olcsó lehetőséget. A város termelősövetkezetei, az Árpád és a Termál a melegvizet a virág- és zöldségtermesztésben kezdték felhasználni. A Gyógyfürdő mind a mai napig nagy látogatottságnak örvend, mivel termálvizünknek jelentős az ásványianyag tartalma.

Helyi védettséggű még a Magyartés-Zalotai Természetvédelmi Terület. Az 1997-ben készült rendezési tervben több más terület védetté nyilvánítása is szerepelt (Mucsi-hát, József-szállás, Kutasi-gyep, Ecseri-legelő, Kunszentmártoni-halastó, Zalota–Magyartési és Tőkei puszták).

6.4. Iskolai helyzetelemzés

A Környezet és Egészségnevelési Program mellékleteként megkérdeztük a gyerekek, a szülők és a tanárok véleményét az iskolával kapcsolatos kérdésekről. A kérdőívek értékelése után a következő megállapításokra jutottunk:

A **gyerekek** az iskola egyes helyiségeinek tágasságával, tisztaságával, biztonságával, felszereltségével, esztétikumával általában közepesen elégedettek. a felsorolt szempontok közül a legtöbbet a tisztaság és az esztétikum érdekében tehetünk.

A legtöbbben a mosdók, a wc-k állapotán (tisztaság, papír, ajtók zárhatósága) javítanának, illetve sokan említették még a tornatermet és az 51-es termet is.

A tanulóknak csaknem 60%-a nem tudja, hol van a helye az elsősegélynyújtó doboznak, ami feltétlenül javításra szorul(!), a talált tárgyak, a kerékpárok helyét jól tudják, a takarítószerüket kevésbé - ezekre csak ritkán van szükségük.

Az iskolai hirdetőtáblát csak néha olvassa többségük.

Az osztályokra legjellemzőbb tulajdonságok (közel egyenlő szavazatot kaptak):

- Ha valaki kitalál valami jót, a többiek támogatják.
- Egy-két ember miatt gyakran rossz szemmel néznek ránk a tanárok.
- Az osztály klikkekre szakadt, nincs összetartás.
- A gyerekek jól ismerik egymást.

Bánatukról, örömuikről az iskolában a legjobb barátjukkal, vagy néhány közelebbi osztálytársukkal beszélnek a gyerekek. A családi problémákról nem szívesen beszélnek senkivel.

Legtöbbször sűgással és puska kölcsönadásával segítenek a gyerekek egymásnak, illetve jelentős szavazatot kapott a lecke megírása és pénz kölcsönzése is.

Ha bajban vannak, legtöbbben az osztályfőnök és a többi gyerek segítségére számítanak.

Az iskolában azt szeretik legjobban, hogy sok barátjuk van, illetve (kicsit lemaradva) hogy jó az osztályfőnökük, jó a légkör, jól felkészít a továbbtanulásra.

A gyerekek a diákönkormányzaton keresztül szólhatnak bele az iskolai ügyekbe, sokan gondolják úgy, hogy senki sem kíváncsi a véleményükre, és úgyis az igazgató dönt.

Végül a nagy részük szeret ebbe az iskolába járni, de elég sokan még ezt sem tudják.

A **szülők** is közepesen elégedettek az iskola építészeti adottságaival, felszereltségével, tisztaságával, esztétikájával.

A menzát megfelelőnek találják, a büfé ellátottságát pedig jónak. Az árukínálatot tejtermékekkel, gyümölcssel bővítenék, s nem árusítanának szénsavas üdítőket, kólát, kávét (illetve olyan dolgokat, amiket amúgy sem árulnak).

Az iskola elég hangsúlyt fektet az egészséges nevelésre, bár ez csak 51% szerint van így.

A legtöbb szülő szeretné, ha több testmozgásra lenne lehetősége a gyerekeknek, a környezet állapotán javítana az iskola, ill. ha a káros szenvedélyek elleni felvilágosító munkára nagyobb hangsúlyt fektetnének.

A gyerekek délutáni elfoglaltságát nem szívesen bővítenék, ha mégis, akkor számítástechnika, kommunikáció vagy sport jellegű szakkörrel. Programukat nem nagyon segítenék személyesen.

A gyermekek nevelési problémáit elsősorban családon belül, illetve más szülővel, pedagógussal beszélnek meg, védőnőhöz, orvoshoz, pszichológushoz szinte soha nem fordulnak segítségért.

A szülők egyetértenek azzal, hogy az iskola próbálja visszaszorítani a diákok dohányzását, megfelelőnek találják az intézkedéseket, illetve informálva vannak a szabályokról. Általuk javasolt módszerek: a tanárok példamutatása, gyerekek dohányzásának kitiltása az iskola területéről, elbeszélgetés a gyerekekkel.

A **tanárok** a már fent említett részeit az iskolának közepesenél valamivel jobbra értékelik. Részt vennének a tantermek, folyosók, tanári szoba szépítésében. A tanárok szerint a szülők az udvar, a tantermek és a tornaterem javításában tudnának elsősorban segíteni (kb. 20%-uk).

Az iskolai kapcsolatokat közepesenél jobbra értékelték.

Az egészség fogalma leginkább a jó fizikai állapotban, másokkal való jó viszonyban, jó hangulatban, káros szenvedélyek kerülésében nyilvánul meg. Ezek a gyerekek egészségének kialakításában is nagy szerepet játszanak.

6.5. Az intézményi nevelés céljai

A környezeti és egészségnevelési célkitűzések

A helyi környezeti nevelési célok megfogalmazásához segítségünkre vannak a Nemzeti alaptanterv „*Környezeti nevelés*” közös követelményében megfogalmazott elvárások. A nevelési célok azonban csak akkor képezhetik igazán az iskola minőségfejlesztő munkájának alapját, ha konkrétak, azaz a helyi sajátosságokat is figyelembe veszik.

Rendszerszemléletre nevelés

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni az élet valós ügyeivel, hogy önmaguk lássák meg a problémákat, azok összefüggéseit, és önmaguk keressék az arra adható válaszokat. Ennek során el kell jutni odáig, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a fejlődés és környezet kérdéseinek összefüggő rendszerét.

Az alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása

Nem elegendő az egyes problémák, de még a problémák összefüggéseinek felfedeztetése sem, ha nem alakul ki az a képesség, hogy a problémákra válaszokat is keressenek a tanulók. Fontos, hogy az egyes kérdések megválaszolására több alternatíva felállítását igényeljék, s az alternatívák értékelése, ellenőrzése után képesek legyenek a helyes, megfelelő válasz kiválasztására.

A globális összefüggések megértése

A létező környezeti problémák mögött gazdasági, társadalmi problémák állnak, amelyek globális problémákká szövődnek össze. Nagyon fontos, hogy ne csak egyenként lássák ezeket a gondokat a tanulók, hanem azok gazdasági, társadalmi okait is megértsék. Legyenek képesek ezeket az okokat azonosítani saját környezetükben, életükben, és tanuljanak meg ezeket szem előtt tartva cselekedni.

A létminőség választásához szükséges értékek megmutatása

Környezetünk és egészségünk minősége, gazdagsága létminőségünknek egyik alapvető meghatározója, mégsem tükröződik vissza gondolkodásunkban automatikusan. Még ennél is nehezebb megértetni a létminőséghez szükséges nem anyagi jellegű dolgok szerepét az életünkben.

A létminőséghez tartozó viselkedési normák és formák kialakítása

Nem elegendő a szemléleti alapok megteremtése, arra is szükség van, hogy közösen fedezzük fel, hogy mit is tehetünk egyéni életünkben.

A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodni akar felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.

A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

Alapvető annak a belátása, hogy az ember történelme során nemcsak szembefordult környezetével, hanem számos esetben tudott azzal harmóniában is élni. E harmonikus együttélés eredményeként alakult ki a szerves (organikus) kultúra.

6.6. Módszerek

A környezeti és egészségnevelés módszerei nagymértékben hozzájárulnak az iskolafejlesztési munkához. A jól megválasztott módszerek az esélyegyenlőség megteremtésében, az integráció kérdésének megoldásában jelentősen segítenek. Az oktatás-nevelés módszereit a pedagógusok maguk választják meg, de egy innovatív iskola arra törekszik, hogy megismertesse és bevezesse a modern, hatékony, a gyermek egyéniségéhez, személyiségéhez igazodó, közösségfejlesztő tanítási technikákat, tanulás-szervezési formákat. Ezek elsajátítása történhet a szakirodalomból, de gyakorlatiasabb segítséget adnak a továbbképzések. Olyan módszereket kell előnyben részesíteni, amelyek fejlesztik a tanulók gondolkodását, önálló

ismeretszerzési képességét, együttes cselekvését, problémamegoldó képességét, vitakészségét, konfliktuskezelési képességét, önismeretét.

Az új nevelési programban a hatékonyság növelése érdekében módszertanilag is megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Fontos, hogy ezeket minden tanár saját maga is megtanulja, mielőtt diákokkal alkalmazza. A foglalkozások, módszerek így válnak csak hitelessé.

1. Kooperatív (együtműködő) tanulási technikák

- Kérdésekre adandó válasz páros, kiscsoportos megvitatása, tisztázása.
- Problémafelvetéshez kapcsolódó páros és csoportos véleményformálás.
- Témához kapcsolódó tanult ismeretek csoportos visszakeresése, koncentrációja.
- Szövegértelmezés, lényegkiemelés és annak megvitatása.
- Kulcsszó, kulcsmondat, kulcsesemény, kulcsfolyamat keresése, értelmezése.
- Páros munka: tényanyag gyűjtése és jegyzetelés.
- Jegyzetek, feladatmegoldások összehasonlítása, elemzése.
- Új ismerethez kapcsolódó kérdések megfogalmazása csoportosan.
- Információrögzítés együtműködéssel.
- Csoportos asszociációs feladatok.
- Esszé kidolgozása csoportosan (ötletgyűjtő, kidolgozó, véleményező feladatok munkamegosztással).
- Házi feladatok megvitatása a közös és az eltérő válaszok vagy a legérdekesebb részek tükrében.
- Tesztkészítés, tesztértékelés.
- Követelmények megfogalmazása.
- Problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel.
- Adatgyűjtés, feldolgozás és azok felhasználásával kiselőadás tartása társas munkamegosztásban.
- Fogalmak, jelenségek, összefüggések, törvényszerűségek kollektív definiálása, pontosítása, tisztázása.
- Írásbeli értekezések, vitairatok, készítése, vélemények, beadványok, javaslatok megfogalmazása és értelmezése csoportos munkában.
- Vélemények, gondolatok társítása posztereken, „tacepaokon”.
- Könyvtári, adattári kutatás, „cédulázás”, adatbázis kezelés, adatfeldolgozás.
- Egy téma különböző megközelítésű és nézőpontú feldolgozása.
- Adott témának analitikus, analógiás és holisztikus körüljárása csoportosan.

2. játékok

3. modellezés

4. riportmódszer

5. projektmódszer

6. terepgyakorlati módszerek

7. kreatív tevékenység

8. közösségépítés

9. művészi kifejezés

10. elmetérképek készítése

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai

A természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap

jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

6.7. Erőforrások

Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti és egészségnevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés.
Környezeti és egészségnevelési munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot teremt a külső támogatókkal.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali „kibeszélésére” osztályközösségi szinten (pl. törvényi intézkedések, egészséges táplálkozás, reklámok hatásai, életmód kérdései stb.)
Diákönkormányzatot segítő és mentálhigiénés tanár	Tagjai a környezeti nevelési munkacsoportnak. Lehetőségük van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Iskolaorvos	Egyéni tanácsadás tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.

	munkáját terepgyakorlatokon, erdei iskolában.	
Védőnő	Egyéni tanácsadás és előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját terepgyakorlatokon, erdei iskolában. Felkészítés elsősegélynyújtó és egészségnevelő versenyekre.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával (pl. hivatalos levelek, pénzügyi adminisztráció, pályázati elszámolások)	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, ökológia terem, laborok, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés, stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások és kezdeményezések.)	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

Külső erőforrások

Iskolán kívüli együttműködés

1. **Fenntartó.** Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül – a környezeti és egészségnevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető leghatékonyabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai nevelési programokat.

2. **Környezeti és egészségneveléssel is foglalkozó intézmények.** A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek, laboratóriumok, környező üzemek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő.
3. **Civil szervezetek.** A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásainkon, továbbképzéseinken, illetve mi is tartunk előadásokat, továbbképzéseket a civil szervezetek által szervezett programokon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti és egészségügyi témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás igazgatóhelyettesi feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.
4. **Hivatalos szervek.** A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Anyagi erőforrások

1. Saját erőforrások

1.1. Költségvetés

Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

1.2. Alapítvány.(Alapítvány a Szentesi Gimnáziumért)

Az iskolai alapítvány – rászorultsági alapon – támogatja a tanulók nyári táborokban való részvételét. Minden diáknak szülői írásos kérvényt kell beadnia a támogatás kérésére. Lehetőség van azonban arra is, hogy a tábori munkához szükséges eszközök vásárlását az alapítvány anyagilag segítse.

2. Külső erőforrások

1.1. Fenntartó

1.2. Saját bevétel.

Az iskolának teremkiadásból van saját, minimális bevétele, melyek összege változó. A továbbiakban is folytatni kívánjuk azt a gyakorlatot, hogy az iskolai beszerzési egyeztetések során határozzuk meg, mekkora összeg fordítható környezeti nevelési célokra. A tanárok kéréseit összegyűjtve a környezeti munkacsoport vezetője képviseli a megbeszéléseken a környezeti nevelési munka érdekeit.

1.3. Pályázat.

A pályázatok megjelenésének figyelése a szabadidő-szervező feladata. Tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szól.

1.4. Taneszközök

1.5. Ismerethordozók tanulók számára

Viszonylag nagy számban van a biológia tanszéken: Varga Zoltán: Állatismeret, Seregélyes-Simon: Növényismeret

Az iskolai könyvtárban a csoportmunkához használhatóan (néhány példányban): határozók, ökológiai (terep- és laboratóriumi) vizsgálatok elvégzéséhez kiadványok,

térképek (pl. turistatérképek), ismeretterjesztő kiadványok (pl. nemzeti parkokról, tájakról, helyi értékekről) Tanulóknak szóló szaklapok: Természet Világa, Élet és Tudomány, Búvár.**más újság?? Pl. Kömal(matematika-fizika-informatika)**

1.6. Ismerethordozók tanárok számára:

Szakmai-módszertani kiadványok, különös tekintettel a környezeti nevelésben nem hagyományos tantárgyakat tanítók segítésére (pl. Nádai Magda: Földanyai gondok, Történelem)

1.7. Eszközök

Multimédiás segédanyagok, videofilmek, Internet-hozzáférés – ezek használatához szükséges hardverek (tv, videó). Egyelőre a projektor és laptop beszerzése közeli terveinkben szerepel.

Vízvizsgálati és egyéb terepi mérőkészletek (pl. környezetanalitikai kofferek).

Távcsövek, mikroszkópok (lehetőség szerint sztereo-mikroszkóp is legyen közte), digitális és tükröreflexes fényképezőgép, videokamera.

Transzparens- és diasorozatok, faliképek, plakátok

1.8. Kommunikáció

Az **iskolán belüli** kommunikáció szerves része a szemléletformálásnak, ezért rendszeresen kihasználjuk a lehetőségeit, hogy megértessük a részt vevőkkel, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden ott élő közös ügye. A faliújság aktuális hírei (tanárban, diákságnak), az iskolai újság és az iskolarádió lehetőséget teremtenek az információátadásnak.

Az **iskolán kívüli** kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó (hiteles) személy tájékoztatja a városi televíziót és a napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. A megyei újságban megjelenő cikkekkel, diákjaink a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskoláról készített ismertető füzetrel a nálunk folyó környezeti nevelőmunka folyamatát bemutatva a lehetőségeket tárjuk mások elé.

Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó...).

1.9. Minőségirányítás

Az iskola minőségirányítási programja kiemelt helyen tárgyalja a környezeti és egészségnevelési folyamatokat

A nyitott önértékelés alapján meghatározott gyengeségeink javítása érdekében meghatározott célokban és az azok alapján elkészített intézkedési tervben rövidtávú kitűzésként szerepel az intézmény biztonságosabbá, szebbé tétele, a kellemes légkör megteremtése.

A nemdohányzók védelméről szóló törvény betartatása érdekében hatékony ügyeleti rendszert alakítottunk ki, melyhez a tanulók egészségi állapotát védő és javító intézkedéseket is hoztunk. A gyerekek a szüneteket az udvaron tölthetik, így sikerül csökkenteni a taneszközökben keletkező károkat is.

Hosszú távú célként megfogalmaztuk a házirend módosítását, melyben rögzítjük azokat az elvárásokat, amelyekkel a tanulóknak a környezetvédelmi szemléletet akarjuk kialakítani és az egészséges életmódra való törekvést kívánjuk elérni.

1.10. Továbbképzések **Mindennapi**

Az iskola keretet biztosít az önképzéshez, anyagi bázisával segíti a szakkönyvbeszerzést, a folyóiratok elérhetőségét. A számítógéppark fejlesztésével minden tanár és minél több diák számára általánossá teszi az Internet-hozzáférést.

A továbbképzéseken részt vett kollégák a rendszeresen ismétlődő értekezleten adják át tanártársaiknak az ott szerzett ismereteiket, tapasztalataikat.

A fizikai és adminisztratív dolgozók számára iskolai szintű tájékoztatás szervezése az iskolai környezeti nevelési program megismertetésére, beszélgetés feladataikról és lehetőségeikről a szemléletmód formálásában.

Belső

Nevelési értekezletek, tanfolyamok, meghívott szakértő, előadók közreműködésével.

Külső

Az iskola vezetősége szorgalmazza, hogy minden munkaközösségből legyen olyan tanár, aki környezeti neveléshez kapcsolódva akkreditált továbbképzésen vesz részt.

6.8. Környezeti és egészségnevelési program felülvizsgálata

Környezeti és egészségnevelési programunkat szükség szerint, de legalább három évente felülvizsgáljuk.

7. A pedagógiai program megvalósításának feltételei

7.1. Tárgyi, infrastrukturális feltételek

Az iskolaépület állapota

A Horváth Mihály Gimnázium a városközpont egyik legimpozánsabb középülete. A háromszintes, 1888-ban épült, 1918-ban új szárnyakkal bővített, műemlék jellegű épületben 11 szaktanterem (2 biológiai, 2 kémiai, 3 fizikai, 1 földrajzi terem megfelelő szertárakkal, 1 ének és rajz, 2 számítógépes terem), 1 tornaterem, 1 díszterem, egy aula és 19 tanterem szolgálja az oktatást. Az ódon épület igaz, hogy szép, de sok szempontból elavult.

A szaktantermek sorában a biológiai, fizikai és kémiai előadók felszereltsége a tanulói és tanári kísérletező munkához, szemléleti oktatáshoz megfelelőnek mondható.

A földrajzi előadóban fali térképek, tárolók díszítik a termet és segítik a szemléltetést a video és diavetítő felszerelések mellett.

Az iskola kettő számítógépes teremmel rendelkezik. A gépek cseréje, folyamatos felújítása indokolt lenne. Itt a helyi hálózat mellett az internet is tanulóink rendelkezésére áll. A szoftverek beszerzése a költségvetés függvényében valósítható meg.

A video vetítőterem főként a speciális művészeti oktatást szolgálja. Felszereltsége a technikai eszközök gyors korszerűsödésével nehezen tud lépést tartani.

A tornaterem, az öltözőket és a szertárat is beleértve, sajnos nem megfelelő méretű, állapotú és felszereltségű. A mindennapos testedzés jó kiegészítője a sportudvar, kézilabdapályával és kosárlabda palánkokkal. Az előtérben felállított ping-pong asztal szünetekben, órák után lehetőséget nyújt a tanulók mozgásigényének kielégítésére. A sportcsarnok és az uszoda rendszeres használata tág teret biztosít a sportolásra.

A díszterem iskolai ünnepek, műsoros estek színhelye.

Az 1987-ben épült könyvtárépület 40 ezer kötetnek, benne értékes régiségeknek, ajándékkönyv állománynak nyújt kényelmes elhelyezést. Olvasóterem, egy irodalom órákat szolgáló tanterem, négy kisméretű raktár, illetve kiszolgáló helyiség és mellékhelyiségek alkotják ezt a külön épületrészt.

A 19 tanteremből kettő kisméretű, csak nyelvi csoportok befogadására alkalmas, a többi tágas, világos, egészséges környezetet biztosít. A termek felszereltségét a tárgy oktatásához szükséges segédanyagok képezik. A matematika, magyar, történelem és nyelvek oktatásához szekrényekben segédanyagok, könyvek, CD lejátszók, a falakon tablók, térképek, demonstrációs táblák vannak.

A nevelőtestület tagjainak elhelyezéséről még nem szóltunk. Egyetlen tanári szoba áll 40 főnyi pedagógus rendelkezésére. Zsúfolt, levegőtlen, a munkaasztalok sokaságán túl nincs hely elegendő szekrény elhelyezésére, pihenőhely kialakítására. A dohányos kollégák számára kijelölt dohányzó hely a tanáriból nyíló miniatűr szobácska, amely sem elhelyezkedésében, sem méretében nem felel meg elvárásainknak. Elképzeléseink szerint amennyiben az iskola egy kicsit terjeszkedni tudna, a pedagógusok élet-és munkafeltételeit is javítani tudnánk. A tanári szoba bővítése, a lyukasóra kellemes és hasznos eltöltése céljából pihenőszoba kialakítása, a dolgozók számára öltöző, mosdó létrehozása komfortérzetet biztosíthatna.

A XIX. században épült falak között a mai kornak megfelelő, színvonalas munka folyik, ám a munkakörülmények most a XXI. században sem jobbak, mint akár 100 évvel ezelőtt.

Terveink megvalósításának biztosítéka lehetne a néhány éve üresen álló két szolgálati lakás tantermekké való átalakítása.

7.2. Szakmai, személyi feltételek

Személyi feltételek

A tantestület szakos ellátottsága megfelelő. Az utóbbi években megfiatalodott közösségben a férfiak és nők aránya is egészségesnek mondható.

A nagy óraszámú tanító nyugdíjas kollégák helyét meghirdetjük, új, fiatal kollégák jelentkezését várjuk.

7.3. Pénzügyi feltételek

Iskolánk a fenntartó által jóváhagyott költségvetés alapján gazdálkodik. Bevételeink rendkívül kis mértékben járulnak hozzá az intézmény finanszírozásához, szakképzési hozzájárulás fogadására nem vagyunk jogosultak.

A helyiségek bérbeadásával tudunk szerény bevételre szert tenni..

Ezenkívül szerencsés esetben pályázatok útján jutunk forráshoz.

8. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

A pedagógiai program érvényességi ideje

Az iskola 2010. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.

Ezen pedagógiai program érvényességi ideje hét tanévre, azaz 2010. szeptember 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig szól.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A 2016/2017. tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes, minden fejezetre kiterjedő felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén e pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- az iskolaszék,
- a szülői munkaközösség,
- az iskola fenntartója.

A tanulók a pedagógiai program módosítását diák-önkormányzati képviselői útján az igazgatónak javasolhatják.

A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola irattárában,
- az iskola honlapján, elektronikus formában.

9. A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A pedagógiai programot a Horváth Mihály Gimnázium diákönkormányzata a 2010. év augusztus hó 23. napján tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Kelt: 2010. év augusztus hó 23. napján

.....
az iskolai diákönkormányzat vezetője

A pedagógiai programot a Horváth Mihály Gimnázium szülői munkaközösség iskolai vezetősége a 2010. év augusztus hó 23. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: 2010. év augusztus hó 23. napján

.....
az iskolai szülői munkaközösség elnöke

A pedagógiai programot a Horváth Mihály Gimnázium nevelőtestülete a 2010. év augusztus hó 23. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt: 2010. év augusztus hó 23. napján

.....
igazgató

A Horváth Mihály Gimnázium pedagógiai programját a Csongrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a év hó napján tartott ülésén jóváhagyta.

Kelt: 2010. év hó napján

.....
a közgyűlés elnöke

10. A pedagógiai program mellékletei

Legyen a pedprogram melléklete a „tanulmányok alatti vizsgák”